

Udskriftsdato: 15. december 2025

2009/1 LSF 179 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af færdselsloven og straffeloven
(Skærpet indsats mod vanvidskørsel, indførelse af alkolåsordning og
udvidet mulighed for udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelse m.v.)**

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsministeriet, j.nr. 2009-801-0029

Forslag

til

Lov om ændring af færdselsloven og straffeloven

(Skærpet indsats mod vanvidskørsel, indførelse af alkoholordning og udvidet mulighed for udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelse m.v.)

§ 1

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 5. oktober 2009, som ændret ved § 2 i lov nr. 1338 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 30 indsættes efter »politi,«: »kriminalforsorg,«.

2. §§ 60 og 60 a ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 60. Politiet kan inddrage førerretten, hvis den pågældende ikke længere opfylder betingelserne for at få kørekort. Hvis en person nægter at medvirke til de undersøgelser eller prøver, der er nødvendige til en afgørelse heraf, kan politiet straks inddrage førerretten. Spørgsmålet, om den pågældende er afhængig af brug af euforiserende stoffer eller andre bevidsthedspåvirkende stoffer eller ikke er ædruelig, kan forlanges indbragt for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

§ 60 a. Har førerretten været frakendt ubetinget, kan retten efter frakendelsestidens udløb kun generhverves, hvis en kontrollerende køreprøve består.

Stk. 2. Har førerretten været frakendt ubetinget som følge af spirituskørsel, kan retten kun generhverves, hvis ansøgeren har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og derefter har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 3. Generhvervelse i de første 2 år efter frakendelsestidens udløb er endvidere betinget af, at ansøgeren indtil udløbet af de 2 år deltager i en alkoholordning, hvis førerretten har været frakendt ubetinget som følge af

- 1) spirituskørsel med en promille på over 2,00 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på over 1,00 mg pr. liter luft eller
- 2) gentagelsestilfælde af spirituskørsel, bortset fra andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 0,60 mg pr. liter luft efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 1,00 mg pr. liter luft.

Stk. 4. Generhvervelse af førerretten i den i stk. 3 nævnte periode (alkolåperioden) giver alene ret til at føre et eller flere køretøjer, hvori der er installeret en alkolås, og som er omfattet af alkolåsordningen.

Stk. 5. Frakendes førerretten ubetinget i alkolåperioden for forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, suspenderes alkolåperioden. Efter frakendelsestidens udløb er generhvervelse i en periode svarende til den del af alkolåperioden, der resterede på tidspunktet for frakendelsen, betinget af, at ansøgeren i den nævnte periode deltager i en alkoholordning efter stk. 3. Har førerretten været inddraget i medfør af § 130, stk. 1, udgør den i 2. pkt. nævnte periode den del af alkolåperioden, der resterede på tidspunktet for inddragelsen.

Stk. 6. Ved overtrædelse af de vilkår for alkolåsordningen, som fastsættes i medfør af § 60 e, stk. 2, kan førerretten inddrages med virkning for resten af alkolåperioden. Spørgsmålet om inddragelse af førerretten efter 1. pkt. kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

Stk. 7. Kørsel i alkolåsperioden i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 4, straffes efter § 117 d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1.

Stk. 8. Kontrollerende køreprøve kan aflægges før frakendelsestidens udløb. Den praktiske prøve kan dog tidligst aflægges 1 måned før frakendelsestidens udløb. I sager omfattet af stk. 3, hvor ansøgeren ikke deltager i en alkolåsordning, kan den praktiske prøve tidligst aflægges 1 måned før alkolåsperiodens udløb.

Stk. 9. Har domfældte bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til tiltalen, skal kontrollerende prøve ikke aflægges, hvis prøven er bestået inden for det sidste år før frakendelsestidens udløb og inden for det sidste år før ansøgningen om generhvervelse af førerretten. Beståelse af køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

§ 60 b. Er førerretten blevet frakendt betinget, skal føreren inden for en frist, der fastsættes af politiet, aflægge en kontrollerende køreprøve. Er førerretten frakendt betinget som følge af spirituskørsel, skal føreren forinden have gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus). Førerretten inddrages, hvis den kontrollerende køreprøve ikke består eller vedkommende nægter at medvirke til den. Kontrollerende køreprøve skal dog ikke aflægges, hvis domfældte har bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til frakendelsen. Beståelse af en køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

§ 60 c. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 9 eller 10, eller stk. 3, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført fornyet, særlig køreundervisning og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 2. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 8, eller § 126, stk. 2, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 3. For at generhverve førerretten skal fornyet, særlig køreundervisning være gennemført og kontrollerende køreprøve bestået, hvis føreren inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret har begået en forseelse, for hvilken førerretten er frakendt ubetinget

- 1) i medfør af § 126, stk. 1, nr. 5,
- 2) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i flere forhold, der hver for sig er omfattet af § 125, stk. 1-3, og et af forholdene er omfattet af stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3, og dette forhold er begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret, eller
- 3) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i forhold, der er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3, der medfører en ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af § 126, stk. 1, nr. 8 eller 10.

Stk. 4. Særlig køreundervisning eller A/T-kursus skal gennemføres, og kontrollerende køreprøve skal aflægges, uanset om domfældte har bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til kørselsforbuddet eller den ubetingede frakendelse.

§ 60 d. Den, hvis førerret midlertidigt eller endeligt er inddraget eller frakendt, skal aflevere sit kørekort til politiet.

§ 60 e. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende køreprøve, kurset i alkohol og trafik (A/T-kurset) og den særlige køreundervisning, jf. §§ 60 a-60 c.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3. Justitsministeren kan henlægge sine beføjelser efter 1. pkt. til anden statslig myndighed. Justitsministeren kan endvidere henlægge administrationen af de efter 1. og 2. pkt. fastsatte bestemmelser til anden offentlig myndighed eller privat virksomhed og i forbindelse hermed fastsætte regler for de pågældendes virksomhed i forbindelse med administrationen af ordningen. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om godkendelse af private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter 3. pkt.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter stk. 2, kan foretage behandling af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder videregive sådanne oplysninger til en offentlig myndighed, hvis det må anses for nødvendigt af hensyn til at gennemføre alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i medfør af § 60, § 60 a, stk. 6, og § 60 b.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for deltagelse i alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3.«

3. § 62, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* §§ 56-60 e, bortset fra § 56, stk. 2, nr. 1, og stk. 4, § 57, stk. 1, og § 60 c, gælder også med hensyn til kørekort til traktor (motorredskab). Kørekortet kan udstedes til personer, der er fyldt 16 år.«

4. I § 118, *stk. 1, nr. 1*, ændres »§ 60, stk. 5, § 60 a, stk. 5« til: »§ 60 d«.

5. I § 118, *stk. 3, 4 og 5*, indsættes efter »§§ 42 og 43«: »eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning«.

6. I § 118, *stk. 6*, indsættes efter »1 år«: »og 6 måneder«.

7. I § 119, *stk. 3, nr. 3*, udgår »eller«.

8. I § 119, *stk. 3*, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) vedrører overtrædelse af § 56, stk. 1, § 62, stk. 1, eller § 63 a eller«
Nr. 4 bliver herefter nr. 5.

9. I § 119 a, *stk. 1*, ændres »kørselsforbud,« til: »kørselsforbud eller«.

10. I § 119 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 1, ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, kan anklagemyndigheden anvende den i stk. 1 beskrevne procedure, når der er tale om

- 1) uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 4, stk. 1,
- 2) passage af jernbaneoverkørsel, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 5, stk. 2,
- 3) vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 18, stk. 1,
- 4) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hjåtænder eller anden afmærkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 2,
- 5) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, over fortov eller lignende, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 3,
- 6) manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører, jf. § 26, stk. 6,
- 7) manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 6,
- 8) påkørsel af gående i et fodgængerfelt, jf. § 27, stk. 6 eller 7, eller
- 9) bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej, jf. § 46, stk. 2.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

11. I § 119 a, *stk. 2*, der bliver stk. 3, ændres »den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse« til: »tilkendegivelser efter stk. 1 og 2«.

12. I § 119 a, stk. 3, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., ændres »kørselsforbud,« til: »kørselsforbud eller betinget eller ubetinget«.

13. I § 119 a, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »kørselsforbud, betinget« til: »kørselsforbud eller betinget«.

14. I § 119 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »stk. 1 og 3« til: »stk. 1, 2 og 4«.

15. I § 119 b indsættes efter »§ 119 a, stk. 1«: »og 2«.

16. I § 124 a, stk. 3, ændres »§ 60, stk. 2 eller 3, eller § 60 a« til: »§§ 60 a-60 c«.

17. I § 124 c indsættes som stk. 7:

»Stk. 7. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for ombytning af kørekort med vilkår om alkoholås til kørekort uden vilkår om alkoholås.«

18. I § 126, stk. 1, nr. 9, udgår »eller«.

19. I § 126, stk. 1, nr. 10, ændres »frakendelsestiden.« til: »frakendelsestiden,«.

20. I § 126, stk. 1, indsættes som nr. 11 og 12:

»11) har kørt med en hastighed på 200 km i timen eller derover, eller

12) ved kørsel med en hastighed på mere end 100 km i timen har overskredet de tilladte hastigheder efter §§ 42 og 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 100 pct.«

21. I § 127, 1. pkt., ændres »§ 126, stk. 1, nr. 1 eller 2« til: »§ 126, stk. 1, nr. 1, 2, 5, 6, 11 eller 12«.

22. I § 127, 2. pkt., ændres »§ 60 a« til: »§ 60 c«.

23. Efter § 132 indsættes før overskriften »Erstatning for inddragelse eller frakendelse af førerret«:

»§ 132 a. En person, der er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel, kan bortset fra tilfælde omfattet af § 60 a, stk. 3, generhverve førerretten, når der resterer op til 1 år af frakendelsestiden, hvis vedkommende deltager i en alkoholåsordning, der varer indtil 1 år efter udløbet af frakendelsestiden, og som led heri underkaster sig en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling af mindst 1 års varighed, hvis det ved en undersøgelse konstateres, at vedkommende har et behandlingskrævende alkoholmisbrug.

Stk. 2. Generhvervelse af førerretten i perioden fra op til 1 år før og indtil 1 år efter frakendelsestidens udløb (alkolåsperioden) giver alene ret til at føre et eller flere køretøjer, hvori der er installeret en alkoholås, og som er omfattet af alkoholåsordningen.

Stk. 3. § 60 a, stk. 2, og stk. 8, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Den praktiske prøve i forbindelse med den kontrollerende køreprøve, jf. § 60 a, stk. 2, kan tidligst aflægges 1 måned før alkoholåsperiodens start.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af alkoholåsordningen, jf. stk. 1. Justitsministeren kan henlægge sine beføjelser efter 1. pkt. til anden statslig myndighed. Justitsministeren kan endvidere henlægge administrationen af de efter 1. og 2. pkt. fastsatte bestemmelser til anden offentlig myndighed eller privat virksomhed og i forbindelse hermed fastsætte regler for de pågældendes virksomhed i forbindelse med administrationen af ordningen. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om godkendelse af private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter 3. pkt.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter stk. 4, kan foretage behandling af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold,

herunder videregive sådanne oplysninger til en offentlig myndighed, hvis det må anses for nødvendigt af hensyn til at gennemføre alkolåsordningen, jf. stk. 1.

Stk. 6. Hvis vedkommende overtræder de vilkår for alkolåsordningen, som fastsættes i medfør af stk. 4, kan førerretten inddrages med virkning for resten af alkolåsperioden. Spørgsmålet om inddragelse af førerretten kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

Stk. 7. Kørsel i alkolåsperioden inden frakendelsestidens udløb i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 2, straffes efter § 117 a. Kørsel i alkolåsperioden efter frakendelsestidens udløb i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 2, straffes efter § 117 d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1.

Stk. 8. Hvis en person som nævnt i stk. 1 i frakendelsestiden gør sig skyldig i forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, men som medfører ubetinget frakendelse af førerretten, finder stk. 1 ikke længere anvendelse.

Stk. 9. Hvis en person efter at have generhvervet førerretten i medfør af stk. 1 frakendes førerretten ubetinget i alkolåsperioden for et forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, kan førerretten tidligst generhverves efter alkolåsperiodens udløb.

Stk. 10. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i medfør af stk. 6.

Stk. 11. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for deltagelse i alkolåsordningen, jf. stk. 1.«

24. I § 133 a, stk. 1, ændres »Ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven« til: »Ved grove overtrædelser af færdselsloven, eller hvor føreren flere gange har gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselsloven,«.

25. I § 133 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Konfiskation skal ske, hvis

- 1) ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i et forhold, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 1-6, 11 eller 12, og
- 2) den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i forhold som nævnt i nr. 1, der har medført eller medfører ubetinget frakendelse af førerretten.«

Stk. 2-6 bliver herefter stk. 3-7.

26. I § 133 a, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »skal«: »endvidere«.

27. § 133 a, stk. 2, nr. 2, der bliver stk. 3, nr. 2, affattes således:

- »2) den pågældendes førerret på gerningstidspunktet var frakendt ubetinget for et forhold som nævnt i nr. 1 begået inden for de seneste 3 år før det nye forhold.«

28. I § 133 a, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »stk. 2«: »og 3«.

29. I § 133 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »Bestemmelsen i stk. 2« til: »Bestemmelserne i stk. 2 og 3«.

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1034 af 29. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 1107 af 1. december 2009, foretages følgende ændringer:

1. I § 241, 2. pkt., indsættes efter »spirituskørsel«: », overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2,«.

2. I § 249, 2. pkt., indsættes efter »spirituskørsel«: », overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2,«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2010, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Færdselslovens § 119 a, § 119 b, § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, og § 133 a, som affattet eller ændret ved denne lovs § 1, nr. 9-15, 18-21 og 24-29, træder i kraft den 1. oktober 2010.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af færdselslovens §§ 60-60 e, § 62, stk. 3, § 118, stk. 1, nr. 1, § 124 a, stk. 3, § 124 c, stk. 7, § 127, 2. pkt., og § 132 a, som affattet eller ændret ved denne lovs § 1, nr. 2-4, 16, 17, 22 og 23.

Stk. 4. Færdselslovens § 132 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 23, finder efter ikrafttrædelsen også anvendelse i forhold til personer, som inden ikrafttrædelsen var frakendt førerretten.

Stk. 5. Færdselslovens § 119, stk. 3, nr. 4, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 8, finder anvendelse i straffesager, hvor der efter lovens ikrafttræden rejses tiltale i første instans.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund og hovedindhold
3. Skærpet indsats mod vanvidskørsel mv.
 - 3.1. Alkolåse og alkoholistbehandling mv.
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.1.1. Straffen for spirituskørsel
 - 3.1.1.2. Frakendelse af førerretten
 - 3.1.1.3. Generhvervelse af førerretten
 - 3.1.2. Alkolåsordninger i Sverige og Finland
 - 3.1.2.1. Sverige
 - 3.1.2.2. Finland
 - 3.1.3. Justitsministeriets overvejelser
 - 3.1.4. Alkolås som betingelse for generhvervelse af førerretten ved grov spirituskørsel (obligatorisk alkolåsordning)
 - 3.1.4.1. Ny frakendelse i frakendelsestiden
 - 3.1.4.2. Ny frakendelse i alkolåsperioden
 - 3.1.4.3. Generhvervelse i medfør af færdselslovens § 132
 - 3.1.5. Alkolås som et valgfrit alternativ til en del af frakendelsestiden ved mindre grov spirituskørsel (frivillig alkolåsordning)
 - 3.1.5.1. Ny frakendelse i frakendelsestiden
 - 3.1.5.2. Ny frakendelse i alkolåsperioden
 - 3.1.5.3. Overgangsordning for gamle frakendelser
 - 3.1.6. Administration af og betaling for alkolåsordningerne
 - 3.1.6.1. Ansøgningsproceduren
 - 3.1.6.2. Installation og kontrol af alkolåse
 - 3.1.6.3. Personundersøgelse og alkoholistbehandling
 - 3.1.6.4. Behandling af persondata
 - 3.1.6.5. Betaling for deltagelse i alkolåsordningen
 - 3.2. Skærpelse af straffen for særlig hensynsløs kørsel
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1. Særlig hensynsløs kørsel
 - 3.2.1.2. Straffen for særlig hensynsløs kørsel
 - 3.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 3.3. Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, narkokørsel og særlig hensynsløs kørsel
 - 3.3.1. Gældende ret

- 3.3.1.1. Straffeloven
- 3.3.1.2. Spirituskørsel og narkokørsel mv.
- 3.3.2. Retspraksis
- 3.3.2.1. Indledning
- 3.3.2.2. Strafniveauet i sager om uagtsomt manddrab
- 3.3.2.3. Strafniveauet i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse
- 3.3.3. Justitsministeriets overvejelser
- 3.3.3.1. Uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med narkokørsel mv.
- 3.3.3.2. Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse under særlig skærpende omstændigheder
- 3.4. Øget adgang til konfiskation af motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort
- 3.4.1. Gældende ret
- 3.4.1.1. Konfiskation efter færdselsloven og straffeloven
- 3.4.1.2. Fakultativ konfiskation efter færdselsloven
- 3.4.1.3. Obligatorisk konfiskation efter færdselsloven
- 3.4.2. Justitsministeriets overvejelser
- 3.4.2.1. Fakultativ konfiskation
- 3.4.2.2. Obligatorisk konfiskation
- 3.5. Ubetinget frakendelse af førerretten som følge af særlig grove hastighedsovertrædelser
- 3.5.1. Gældende ret
- 3.5.2. Rigsadvokatens udtalelse
- 3.5.3. Justitsministeriets overvejelser
- 3.5.3.1. Ubetinget frakendelse
- 3.5.3.2. Kørselsforbud
- 4. Udenretlige vedtagelser af førerretsfrakendelser
- 4.1. Gældende ret
- 4.1.1. Færdselslovens § 119 a
- 4.1.2. Færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1
- 4.2. Justitsministeriets overvejelser
- 5. Domsmænds medvirken i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret
- 5.1. Gældende ret
- 5.1.1. Færdselslovens § 119
- 5.1.2. Kørsel uden at have erhvervet førerret
- 5.2. Justitsministeriets overvejelser
- 6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
- 7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
- 8. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne
- 9. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten
11. Hørte myndigheder, organisationer mv.
12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Hovedformålet med lovforslaget er at forbedre færdselssikkerheden ved både en række strafskærper på færdselsområdet og en række præventive foranstaltninger, der retter sig mod trafikanter, som groft tilsidesætter hensynet til andre i trafikken, herunder spiritusbilister. Herudover har lovforslaget til formål at forenkle sagsbehandlingen i visse typer af færdselssager.

Et af hovedelementerne i lovforslaget er en skærpet indsats mod den form for kørsel, der i den offentlige debat i nogle tilfælde har været omtalt som »vanvidskørsel«. Efter regeringens opfattelse er det fuldstændig uacceptabelt, når nogle hermed groft tilsidesætter hensynet til andre i trafikken, og der skal derfor sættes hårdt ind over for de pågældende trafikanter. Det gælder ikke kun, når en sådan adfærd i trafikken i det enkelte tilfælde er gået ud over andre, men efter omstændighederne også, hvor f.eks. en spirituspåvirket person kører bil, uden at den fare, som vedkommende dermed udsætter andre for, bliver realiseret. Lovforslaget indeholder på den baggrund en række initiativer rettet mod førere, der kører under påvirkning af spiritus, euforiserende stoffer eller lignende, eller som i øvrigt kører på en særlig hensynsløs måde.

Nærmere bestemt lægges der med forslaget op til markante strafskærper for særlig hensynsløs kørsel og for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, spirituskørsel eller kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer mv. Derudover lægges der op til en øget adgang til at konfiskere køretøjer tilhørende førere, som flere gange gør sig skyldige i en sådan kørsel, eller som i øvrigt begår flere grove overtrædelser af færdselsloven. Der lægges endvidere op til, at kørsel med meget høje hastigheder i sig selv skal kunne medføre ubetinget frakendelse af førerretten. Endelig foreslås det at indføre alkoholåse i sanktionssystemet vedrørende spirituskørsel.

Som et andet hovedelement indeholder lovforslaget visse ændringer af reglerne om udenretlige vedtagelser af førerretsfrakendelser. Formålet med denne del af lovforslaget er at udvide adgangen til udenretligt at afgøre visse færdselsstraffesager, hvor den sigtede erkender sig skyldig i overtrædelser og anerkender, at førerretten på baggrund heraf skal frakendes den pågældende, så den sigtede ikke længere vil være nødt til at møde op i retten for at få sagen afgjort. En udvidet adgang til at afgøre sådanne sager ved en udenretlig vedtagelse vil forenkle domstolenes og anklagemyndighedens arbejde i de pågældende sager.

Herudover indeholder lovforslaget en ændring af reglerne om domsmænds medvirken i domstolenes behandling af sager om kørsel uden at have erhvervet førerret.

2. Lovforslagets baggrund og hovedindhold

I lovforslaget foreslås det for det første at indføre *alkolåse* i sanktionssystemet vedrørende spirituskørsel. Ordningen vil indebære, at personer, der frakendes førerretten ubetinget som følge af grove tilfælde af spirituskørsel, herunder visse gentagelsestilfælde, fremover skal deltage i en alkoholåseordning i de første 2 år efter frakendelsestidens udløb som en (obligatorisk) betingelse for at generhverve førerretten. Undtaget fra den nævnte ordning er førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på op til 2,00 og

andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på op til 1,20 efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00. I disse tilfælde foreslås der i stedet indført en (valgfri) mulighed for at generhverve førerretten 1 år før den oprindelige frakendelsesperiodes udløb på betingelse af, at den pågældende dels lader sig undersøge for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug og i givet fald går i behandling, dels deltager i en alkoholåbning i 2 år. I lovforslaget fastsættes de generelle retlige rammer for både den obligatoriske og valgfrie alkoholåbning. Samtidig foreslås det, at alkoholåbningen træder i kraft efter justitsministerens bestemmelse, idet ordningens gennemførelse forudsætter nærmere afklaring af bl.a. en række praktiske spørgsmål. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2-4, 16, 17, 22 og 23, og bemærkningernes punkt 3.1 nedenfor.

For det andet foreslås det at skærpe straffen for *særlig hensynsløs kørsel*, selvom kørslen ikke har forårsaget personskade. Der lægges nærmere bestemt op til at forhøje det gældende niveau på 10-14 dages fængsel i normaltildfældene til 30-40 dages fængsel. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, og bemærkningernes punkt 3.2 nedenfor.

Lovforslaget indeholder også forslag om at skærpe straffen for *uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel, narkokørsel mv. og særlig hensynsløs kørsel i øvrigt*. Nærmere bestemt lægges der op til, at straffen for uagtsomt manddrab (straffelovens § 241) i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel forhøjes fra 10-12 måneders fængsel til 16-18 måneders fængsel i normaltildfældene, og at straffen i de groveste tilfælde – som i dag ligger på op til 2 ½-3 års fængsel – fremover vil skulle komme op på op til 5 års fængsel. Der lægges endvidere op til, at straffen for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelovens § 249) i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel forhøjes fra 2-5 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel i normaltildfældene. Det forudsættes i den forbindelse, at også straffen i de groveste tilfælde – som i dag ligger på op til 8-10 måneders fængsel – vil komme op på et højere niveau. Det forudsættes endvidere, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og uagtsomt manddrab i forbindelse med narkokørsel mv. skal straffes på samme niveau, som når der er tale om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningernes punkt 3.3 nedenfor.

Som et yderligere led i indsatsen foreslås det at udvide ordningen om *obligatorisk konfiskation af motorkøretøjer*. Forslaget indebærer, at konfiskation skal være en obligatorisk følge i alle tilfælde, hvor en fører tre gange på 3 år har gjort sig skyldig i forseelser, som hver især begrundes en ubetinget frakendelse af førerretten. Endvidere foreslås en yderligere skærpelse af ordningen med obligatorisk konfiskation for så vidt angår spiritus- og narkokørsel mv., så køretøjet skal konfiskeres allerede anden gang, føreren inden for en periode på 3 år gør sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20 eller i grov narkokørsel mv., hvis den anden kørsel er sket i frakendelsestiden. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 24-29, og bemærkningernes punkt 3.4 nedenfor.

Herudover foreslås det i lovforslaget at indføre mulighed for ubetinget frakendelse af førerretten ved *meget høje hastigheder*. Forslaget indebærer, at førerretten som udgangspunkt skal frakendes ubetinget, hvis man kører med en hastighed på 200 km i timen eller derover, eller hvis man overskrider en hastighedsgrænse med mere end 100 pct., dog kun hvis man samtidig kører over 100 km i timen. Forslaget bygger på en udtalelse afgivet af Rigsadvokaten i september 2009. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 18-21, bemærkningernes punkt 3.5 nedenfor og bilag 2 til lovforslaget.

Det bemærkes, at Justitsministeriet (Rigspolitiet) ud over de ovennævnte tiltag – som endnu et forebyggende element – administrativt vil gennemføre en udvidelse af undervisningen vedrørende spiritus- og narkokørsel i køreuddannelsen.

Udover den beskrevne skærpede indsats mod bl.a. vanvidskørsel og indførelse af en alkoholåbning indeholder lovforslaget tiltag med henblik på at forenkle sagsbehandlingen i visse færdselsstraffesager. Nærmere bestemt lægges der med lovforslaget op til at indføre adgang til *udenretlig afgørelse af visse*

færdselsstraffesager omfattet af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, hvor den sigtede erkender sig skyldig i at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og anerkender, at førerretten på baggrund heraf skal frakendes den pågældende. Forslaget omfatter kun de »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, hvor der er fast retspraksis for betinget frakendelse af førerretten (eller kørselsforbud), og sagen skal kun kunne afgøres ved udenretlig vedtagelse i de tilfælde, hvor politi og anklagemyndighed skønner, at der er et sikkert grundlag for betinget frakendelse (eller kørselsforbud). Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9-15, bemærkningernes punkt 4 nedenfor og bilag 3 til lovforslaget.

Det foreslås endvidere, at *domsmænd* – ligesom det er tilfældet i sager om spirituskørsel, narkokørsel mv. og kørsel i frakendelsestiden – ikke skal medvirke i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret (færdselslovens § 56, stk. 1, § 62, stk. 1, eller § 63 a). Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7 og 8, og bemærkningernes punkt 5 nedenfor.

Herudover indebærer lovforslaget, at der indføres *adgang for Kriminalforsorgen til at parkere* uden at overholde standsnings- og parkeringsforbuddene i færdselslovens §§ 28 og 29, når det er nødvendigt af hensyn til arbejdet, og der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Endelig præciseres det med lovforslaget, at bødeudmålingsreglerne i færdselslovens § 118, stk. 3-5, også gælder ved overtrædelser af lokale hastighedsgrænser fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

3. Skærpet indsats mod vanvidskørsel mv.

3.1. Alkolåse og alkoholistbehandling mv.

3.1.1. Gældende ret

Færdselslovens regler om spirituskørsel og de dertil knyttede sanktioner er i deres nuværende form – med enkelte senere ændringer – indført ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.), der trådte i kraft den 1. september 2005. Ved denne ændring af færdselsloven blev der foretaget en omfattende revision og forenkling af sanktionssystemet vedrørende spirituskørsel, og der blev samtidig gennemført en skærpelse i sanktionsniveauet i sager om spirituskørsel.

Færdselslovens beskrivelse af, hvad der skal forstås ved spirituskørsel, fremgår af færdselslovens § 53. Efter færdselslovens § 53, stk. 1, straffes for spirituskørsel den, som fører eller forsøger at føre et motordrevet køretøj efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at vedkommendes alkoholkoncentration i blodet under eller efter kørslen overstiger 0,50 promille, eller at alkoholkoncentrationen i udåndingsluften under eller efter kørslen overstiger 0,25 mg pr. liter luft. Efter færdselslovens § 53, stk. 2, straffes for spirituskørsel endvidere den, som fører eller forsøger at føre et motordrevet køretøj efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at den pågældende ikke kan føre køretøjet på betryggende måde.

Bestemmelsen i § 53 er senest ændret ved lov nr. 524 af 6. juni 2007, hvorved der blev indført mulighed for at anvende målinger af alkoholkoncentrationen i udåndingsluft som bevis i sager om spirituskørsel.

Siden den nævnte revision af reglerne om spirituskørsel i 2005 har sanktionen for spirituskørsel været dels en straf i form af bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. nedenfor under punkt 3.1.1.1, dels betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, jf. nedenfor under punkt 3.1.1.2.

3.1.1.1. Straffen for spirituskørsel

Færdselslovens strafferamme for spirituskørsel begået med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab fremgår af § 117 og går fra bøde til fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Straffen for spirituskørsel er som udgangspunkt bøde, når der er tale om førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-2,00. Bøden udmåles normalt til et beløb, som svarer til den pågældendes månedlige nettoløn ganget med alkoholpromillens størrelse ved den kørsel, der er til pådømmelse, jf. § 117 b, stk. 1.

Er der tale om et andengangstilfælde eller derover af spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-2,00, vil der normalt skulle idømmes en fængselsstraf, jf. § 117, stk. 2. Strafniveauet går fra 10 dages fængsel i andengangstilfælde til 50 dages fængsel i sjettegangstilfælde. Straffen i andengangstilfælde gøres som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling, og der fastsættes en tillægsbøde svarende til en måneds nettoløn.

Ved spirituskørsel med en promille på over 2,00 vil der – også i førstegangstilfælde – som udgangspunkt skulle idømmes en fængselsstraf, jf. § 117, stk. 2. Strafniveauet går fra 20 dages fængsel i førstegangstilfælde til 70 dages fængsel i sjettegangstilfælde. Straffen i førstegangstilfælde gøres som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling, og der fastsættes en tillægsbøde svarende til en måneds nettoløn. Det samme vil efter omstændighederne kunne være tilfældet i andengangstilfælde afhængig af straffen i førstegangstilfældet.

De ovennævnte strafpositioner skærpes, hvis spirituskørslen er begået i frakendelsestiden, eller hvis der i øvrigt foreligger skærpende omstændigheder.

Vedrørende strafniveauet for spirituskørsel henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000, som rettet senest i februar 2010.

3.1.1.2. Frakendelse af førerretten

Færdselslovens bestemmelser om frakendelse af førerretten findes i §§ 125-128.

Efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 8, medfører spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-1,20 en betinget frakendelse af førerretten. Betinget frakendelse sker på det vilkår, at den pågældende i en prøvetid på 3 år fra endelig dom ikke på ny begår et forhold, der medfører, at førerretten skal frakendes, jf. § 125, stk. 5.

En betinget frakendelse indebærer, at føreren kan bevare førerretten, hvis vedkommende inden for en frist, der fastsættes af politiet, består en kontrollerende køreprøve, jf. færdselslovens § 60, stk. 3. Når førerretten er frakendt betinget som følge af spirituskørsel, skal vedkommende herudover, forinden køreprøven aflægges, have gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus).

Hvis spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-1,20 begås inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerretten, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse. Ved et kørselsforbud som følge af spirituskørsel inddrages førerretten, indtil vedkommende har gennemført et A/T-kursus og bestået en kontrollerende køreprøve, jf. færdselslovens § 127.

Efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, skal der ske ubetinget frakendelse af førerretten ved spirituskørsel med en promille på over 1,20.

Herudover skal der ske ubetinget frakendelse af førerretten ved spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-1,20, hvis føreren tidligere er frakendt førerretten betinget eller pålagt kørselsforbud, og spirituskørslen er begået i henholdsvis prøvetiden for den betingede frakendelse eller inden 3 år efter, at kørselsforbuddet blev pålagt, jf. § 126, stk. 1, nr. 8 og 9. Der skal endvidere ske ubetinget frakendelse, hvis føreren tidligere er frakendt førerretten ubetinget, og spirituskørslen er begået inden 5 år efter udløbet af frakendelsestiden, jf. § 126, stk. 1, nr. 10.

Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-1,20 vil endvidere kunne forekomme i kombination med andre forseelser, der isoleret set også ville medføre betinget frakendelse, jf. færdselslovens § 125, stk. 1. I tilfælde, hvor flere forhold omfattet af § 125, stk. 1, foreligger til samtidig pådømmelse, skal der ske en ubetinget frakendelse af førerretten, jf. § 126, stk. 1, nr. 7.

Ubetinget frakendelse for spirituskørsel sker for et tidsrum af mindst 3 år, jf. færdselslovens § 128, stk. 2. Frakendelsestiden kan stige til 5 eller 10 år i gentagelsestilfælde, jf. skemaet nedenfor.

Ifølge retspraksis er reglen i § 128, stk. 2, dog ikke til hinder for, at der i tilfælde af spirituskørsel med en promille på under 1,21, og hvor der som følge af en tidligere ubetinget frakendelse for anden forseelse end spirituskørsel, skal ske ubetinget frakendelse, jf. § 126, stk. 1, nr. 10, kan idømmes en kortere frakendelsestid end 3 år. Der kan henvises til Vestre Landsrets dom af 29. maj 2006 (Ugeskrift for Retsvæsen, 2006, side 2482) og Østre Landsrets dom af 7. december 2006 (Ugeskrift for Retsvæsen, 2007, side 878), hvor der i begge tilfælde skete frakendelse af førerretten i 6 måneder.

Foreligger der flere forhold af spirituskørsel til samtidig påkendelse, skal fastsættelsen af frakendelsestiden ske efter en konkret vurdering, jf. forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005, Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, side 166. Rigsadvokaten har i sin meddelelse 4/2000 lagt til grund, at der i sådanne sager altid skal nedlægges påstand om ubetinget frakendelse i mindst 3 år, jf. § 128, stk. 2, og at den hidtidige praksis om kumulation ved ubetinget frakendelse i øvrigt skal anvendes som udgangspunkt for anklagemyndighedens påstand i disse tilfælde.

Er en person tidligere frakendt førerretten ubetinget, og kører vedkommende spirituskørsel i frakendelsestiden, skal den resterende frakendelsesperiode lægges til den nye frakendelsestid, som spirituskørslen udløser. Det fremgår dog af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005, at den samlede frakendelsestid ikke kan overstige 10 år med undtagelse af de særlige tilfælde, hvor der sker frakendelse af førerretten for bestandig, jf. § 128, stk. 3.

På baggrund af de nævnte forarbejder til lov nr. 363 af 24. maj 2005 og forarbejderne til lov nr. 524 af 6. juni 2007, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 6525, gælder følgende retningslinjer for frakendelse som følge af spirituskørsel:

Spirituskørsel	Alkoholkoncentration i intervallet 0,51-1,20 promille eller 0,26-0,60 mg alkohol pr. liter luft	Alkoholkoncentration på over 1,20 promille eller 0,60 mg alkohol pr. liter luft
1. gang	Betinget frakendelse*	Ubetinget frakendelse i 3 år
2. gang	Ubetinget frakendelse i 3 år	Ubetinget frakendelse i 5 år
3. gang	Ubetinget frakendelse i 5 år	Ubetinget frakendelse i 10 år
4. gang eller senere tilfælde	Ubetinget frakendelse i 10 år	Ubetinget frakendelse i 10 år

* Den betingede frakendelse erstattes af et kørselsforbud, hvis forholdet begås inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerretten, jf. færdselslovens § 127.

Vedrørende frakendelse for spirituskørsel kan der i øvrigt henvises til Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000, som rettet senest i februar 2010.

3.1.1.3. Generhvervelse af førerretten

Har førerretten været frakendt ubetinget som følge af spirituskørsel, er det i dag et krav for generhvervelse af førerretten efter frakendelsestidens udløb, at den pågældende har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus), jf. færdselslovens § 60, stk. 2, 2. pkt. Et sådant kursus kan tidligst påbegyndes 3 måneder før frakendelsestidens udløb og består af 4 lektioner af 2 1/2 times varighed fordelt over mindst 4 uger, jf. kørekortbekendtgørelsens § 40, stk. 3. Det koster 2.000 kr. at deltage i et A/T-kursus.

Det er herudover en betingelse for generhvervelse, at den pågældende har bestået en kontrollerende køreprøve, jf. færdselslovens § 60, stk. 2, 2. pkt. Køreprøven kan aflægges før frakendelsestidens udløb,

dog kan den praktiske prøve tidligst aflægges en måned før frakendelsestidens udløb, jf. § 60, stk. 2, 3. og 4. pkt. Der betales et gebyr på 870 kr. for en kontrollerende køreprøve. Hertil kommer normalt udgifter til et mindre antal køretimer som forberedelse til den kontrollerende køreprøve og leje af en skolevogn til afvikling af køreprøven.

Færdselslovens § 132 indeholder en særlig regel om generhvervelse af førerretten *inden* frakendelsestidens udløb.

Er førerretten frakendt nogen for længere tid end 3 år, er der mulighed for at indbringe spørgsmålet om generhvervelse af førerretten inden frakendelsestidens udløb for domstolene, jf. § 132, stk. 1. De tidsmæssige og materielle betingelser for generhvervelse efter denne bestemmelse afhænger af, om der er tale om frakendelse i førstegangs- eller gentagelsestilfælde.

Er det første gang, førerretten er frakendt den pågældende, kan spørgsmålet om generhvervelse tidligst indbringes for domstolene, når der er forløbet mere end 3 år af frakendelsestiden. Førerretten kan kun gengives, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Har førerretten tidligere været frakendt ubetinget, kan gengivelse af førerretten kun ske rent undtagelsesvis, og tidligst når der er forløbet 6 år af frakendelsestiden. Denne 6-års grænse er absolut, og fortilfældets alder er uden betydning.

Praksis med hensyn til generhvervelse af førerretten, der er frakendt i et udmålt tidsrum (dvs. fra 3 til 10 år), inden frakendelsestidens udløb efter § 132, stk. 1, ses at være ganske restriktiv. Er førerretten frakendt for bestandig, skal der i praksis normalt være forløbet mere end 10 år fra den aktuelle frakendelse.

3.1.2. Alkolåsordninger i Sverige og Finland

En alkolås er en teknisk anordning, som kobles til tændingssystemet i et motorkøretøj, f.eks. en personbil. Før køretøjet kan startes, skal føreren blæse i et mundstykke, hvorefter mængden af alkohol i udåndingsluften kontrolleres. Alkolåsen kan f.eks. indstilles til, at bilen ikke kan starte, hvis alkoholkoncentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg pr. liter luft – svarende til en promille på over 0,50, som er den tilladte promillegrænse. En alkolås kan endvidere indstilles således, at føreren under kørslen skal blæse i mundstykket med tilfældige intervaller for at sikre, at promillen ikke overstiger det tilladte, efter at bilen er startet.

En alkolås har en hukommelsesfunktion (en log), som opbevarer en række data om brugen af alkolåsen. Det kan således ved kontrol af alkolåsen bl.a. aflæses, hvornår køretøjet er startet eller forsøgt startet, hvilken promille der er blevet målt i en given periode, og om der har været forsøg på manipulation med alkolåsen.

I Sverige og Finland har man i en årrække anvendt alkolåse som en del af sanktionssystemet vedrørende spirituskørsel. De to ordninger er beskrevet nedenfor.

3.1.2.1. Sverige

I Sverige har man siden 1999 haft en forsøgsordning med anvendelse af alkolås som et frivilligt alternativ til ubetinget frakendelse af førerretten. Ved at deltage i ordningen får spiritusbilisten lov til at bevare førerretten mod, at vedkommende til gengæld kører med alkolås og i øvrigt underkaster sig en række vilkår og kontrolforanstaltninger. Deltagelse i ordningen har derimod ingen indflydelse på den straf (bøde eller frihedsstraf), som udløses ved den begåede spirituskørsel. Forsøgsordningen omfattede i første omgang kun retten til at føre personbil, men blev i 2003 udvidet til at omfatte alle kategorier af motorkøretøjer med undtagelse af motorcykel.

Personer, der har fået frakendt førerretten, og som ønsker at deltage i ordningen, skal indgive en ansøgning til länsstyrelsen (statslige, regionale myndigheder), som herefter vurderer, om vedkommende er egnet til at deltage. Deltagelse i ordningen sker for en periode på 2 år, og i løbet af denne peri-

ode kontrolleres alkolåsen hver anden måned, ligesom deltageren hver tredje måned underkastes en lægeundersøgelse med henblik på at vurdere, hvorvidt den pågældende fortsat er egnet til deltagelse i ordningen. Kravene til deltagelse er strengere i det sidste år af perioden, hvor deltageren også skal påvise, at vedkommende fører en ædruelig livsstil.

Hvis deltageren gennemfører den 2-årige ordning, får vedkommende sin fulde førerret tilbage uden først at skulle bestå en ny køreprøve mv. Deltagere, som ikke overholder ordningens vilkår, udelukkes fra videre deltagelse. Den oprindelige fulde frakendelsestid løber fra udelukkelsestidspunktet. Det samme gør sig gældende, hvis deltageren selv vælger at forlade ordningen, inden de 2 år er gået.

Alle udgifter i forbindelse med deltagelsen i ordningen afholdes af den enkelte deltager. Udgifterne beløber sig til ca. 55.000 svenske kr. (ca. 39.500 danske kr.) fordelt over den toårige periode og omfatter bl.a. gebyrer for ansøgning og deltagelse, udgifter til anskaffelse og løbende kontrol af alkolåsen samt udgifter til lægeundersøgelser.

I 2007 afgav Transportøkonomisk Institutt i Norge rapporten »Forsøk med alkolås i Sverige« (TØI Rapport 905/2007), som indeholder en evaluering af den svenske forsøgsordning. I rapporten ses bl.a. på antallet af spiritusdømte, der vælger at deltage i ordningen, antallet af deltagere, der gennemfører ordningen, samt på forsøgsordningens effekt på trafiksikkerheden og deltagernes alkoholvaner.

Det fremgår af rapporten, at ca. 11 pct. af de spiritusbilister, der har fået frakendt førerretten i 12 måneder eller derover, har valgt at deltage i ordningen. Rapporten peger på, at omkostningerne ved deltagelse i ordningen er den primære årsag til, at mange vælger ikke at deltage. Rapporten peger endvidere på, at deltagerne i ordningen i gennemsnit har en højere indkomst end de personer, som vælger ikke at deltage. Udover omkostningerne anføres manglende information om ordningen som en væsentlig årsag til den lave deltagelsesprocent.

Omkring halvdelen af deltagerne gennemfører ikke den toårige ordning. Frafaldet er størst i løbet af ordningens andet år, og de hyppigste årsager er gentagne forsøg på at starte bilen med alkohol i blodet, og/eller at deltagerne ikke har kunnet opfylde kravet om ædruelighed.

Rapporten konkluderer, at den svenske forsøgsordning med alkolås har haft en positiv effekt på trafiksikkerheden. Endvidere konkluderes, at ordningen har en positiv effekt på deltagernes alkoholvaner og adfærd i forhold til at adskille alkohol og bilkørsel. Effekten er størst, mens deltagerne er i gang med ordningen, men det vurderes i rapporten, at der er grund til at antage, at ordningen også har en længerevarende effekt for deltagerne ud over de 2 år, som ordningen varer.

Den 9. oktober 2008 afgav en arbejdsgruppe nedsat af den svenske regering betænkningen »Alkolås för rattfyllerister och körkortsprov i privat regi« (SOU 2008:84). Betænkningen skal danne grundlag for indførelsen af en permanent alkolåsordning i Sverige, og det forventes, at der vil blive fremsat et lovforslag herom i foråret 2010.

3.1.2.2. Finland

I Finland iværksatte man i sommeren 2005 en forsøgsordning med alkolåse som et frivilligt alternativ til ubetinget frakendelse af førerretten i sager om spirituskørsel. Forsøgsordningen blev udformet på baggrund af betænkningen »Försöksversamhet med alkolås. Alkolåsarbetsgruppens betänkande« (Transport- og Kommunikationsministeriets publikationer 2/2004), som er udarbejdet af en arbejdsgruppe under det finske Transport- og Kommunikationsministerium.

Ordningen blev på baggrund af positive erfaringer gjort permanent i 2008 (Lag om alkolåsövervakad kör rätt 26.6.2008/439). Deltagelse i ordningen har ingen indflydelse på straffen for den begåede spirituskørsel.

Ordningen omfatter alle typer af motorkøretøjer med undtagelse af motorcykel, og deltagelse sker for en periode på mellem 1 og 3 år. Deltagelse er betinget af, at den pågældende lader sig undersøge af en læge

og i den forbindelse modtager vejledning om behandling af et eventuelt alkoholproblem. Afgørelsen af, hvorvidt personen egner sig til deltagelse i alkolåsordningen, kan træffes enten af politiet eller af retten i forbindelse med spiritussagens behandling. Det er ligeledes retten, der fastsætter, hvor længe den enkelte deltager skal være omfattet af ordningen.

Udgifterne ved deltagelse i ordningen udgør mellem 110 og 160 euro (ca. 800-1.200 kr.) om måneden, og det er den enkelte deltager, der afholder omkostningerne. Udgifterne dækker bl.a. det indledende lægebesøg samt anskaffelse, installation og kontrol hver anden måned af alkolåsen.

Hvis deltageren gennemfører ordningen, får vedkommende sin fulde førerret tilbage uden først at skulle bestå en ny køreprøve mv. Deltagere, som ikke overholder ordningens vilkår, udelukkes fra videre deltagelse, og den oprindelige fulde frakendelsestid løber fra udelukkelsestidspunktet. Det samme gør sig gældende, hvis deltageren selv vælger at forlade ordningen, inden den fastsatte periode er udløbet.

3.1.3. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der bør indføres alkolåse i sanktionssystemet vedrørende spirituskørsel med henblik på at modvirke, at personer, der er dømt for spirituskørsel, på ny kører bil i spirituspåvirket tilstand.

Justitsministeriet finder ikke, at deltagelse i en alkolåsordning skal kunne træde i stedet for en ubetinget frakendelse af førerretten som følge af spirituskørsel. Det er derimod Justitsministeriets opfattelse, at alkolåse bør indføres som et supplement til de nuværende sanktioner i form af en todelt ordning, som består af dels en obligatorisk ordning for de groveste tilfælde af spirituskørsel, dels en frivillig alkolåsordning for de mindre grove tilfælde af spirituskørsel.

Ved spirituskørsel med en promille på over 2,00 og i grove gentagelsestilfælde foreslås det således, at generhvervelse af førerretten i de første 2 år efter frakendelsestidens udløb skal være betinget af, at vedkommende deltager i en alkolåsordning. Denne obligatoriske alkolåsordning er beskrevet nærmere under punkt 3.1.4 nedenfor.

Ved frakendelse af førerretten i mindre grove tilfælde af spirituskørsel foreslås en »noget for noget-ordning«, hvor førerretten kan generhverves 1 år før frakendelsestidens udløb, hvis vedkommende dels lader sig undersøge for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug og i givet fald går i behandling herfor, dels deltager i en alkolåsordning, der varer indtil 1 år efter udløbet af den oprindeligt fastsatte frakendelsestid. Denne frivillige alkolåsordning er beskrevet nærmere under punkt 3.1.5 nedenfor.

Deltagelse i en alkolåsordning vil i alle tilfælde indebære, at man lader en alkolås installere i sin bil eller et andet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og får et alkolåskørekort, som alene giver ret til at føre det pågældende køretøj med den pågældende alkolås. Der skal dog være mulighed for at lade alkolåse installere i mere end ét køretøj. Personer, der ikke selv er ejer eller bruger af et køretøj, hvori der kan installeres en alkolås, vil ikke have mulighed for at deltage i hverken den obligatoriske eller frivillige alkolåsordning.

Deltagerne skal herudover lade køretøjet/alkolåsen kontrollere med jævne mellemrum og overholde de øvrige vilkår, som bliver knyttet til ordningen, herunder forbud mod deaktivering eller manipulation af alkolåsen.

Det er ikke hensigten, at indførelsen af de to alkolåsordninger skal ændre på sanktionsniveauet eller frakendelsestiden i sager om spirituskørsel.

Justitsministeriet forudsætter, at udgifterne til både den obligatoriske og den frivillige alkolåsordning skal afholdes af spiritusbilisten selv. Dette gælder udgifterne til anskaffelse, installation og kontrol af alkolåsen og som udgangspunkt også omkostningerne ved de involverede offentlige myndigheders administration af ordningerne. Omkostningerne til alkoholistbehandling som led i den frivillige alkolåsordning forudsættes dog dækket af kommunen i henhold til sundhedslovens § 141.

Justitsministeriets nærmere overvejelser vedrørende administrationen af og betalingen for alkoholordningerne fremgår af punkt 3.1.6 nedenfor.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 og 23, og bemærkningerne hertil.

3.1.4. Alkohol som betingelse for generhvervelse af førerretten ved grov spirituskørsel (obligatorisk alkoholordning)

Det foreslås, at en person, som frakendes førerretten ubetinget som følge af

- spirituskørsel med en promille over 2,00, uanset om der er tale om et førstegangstilfælde eller gentagelsestilfælde,
- gentagelsestilfælde af spirituskørsel bortset fra andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00

i en periode på 2 år regnet fra frakendelsestidens udløb (herefter benævnt alkoholperioden) kun skal kunne generhverve førerretten på den betingelse, at vedkommende deltager i en alkoholordning, der varer indtil udløbet af nævnte periode. Der vil blive knyttet en række vilkår til alkoholordningen, herunder navnlig et krav om, at vedkommende løbende lader køretøjet/alkoholåsen kontrollere.

Det foreslås, at det tillige – som i dag – skal være en forudsætning for generhvervelse af førerretten efter frakendelsestidens udløb, at den pågældende har gennemført A/T-kursus og bestået en kontrollerende køreprøve. De gældende regler om det tidligst mulige tidspunkt for henholdsvis påbegyndelse af A/T-kursus og aflæggelse af kontrollerende (praktisk) køreprøve, jf. ovenfor under punkt 3.1.1.3, vil dermed også gælde i den situation, hvor der sker generhvervelse ved frakendelsestidens udløb med vilkår om deltagelse i en alkoholordning.

Når alkoholperioden er udløbet, bortfalder vilkåret om deltagelse i alkoholordningen, og personer, der har generhvervet førerretten under alkoholordningen, opnår dermed automatisk almindelig førerret uden krav om fornyet kontrollerende køreprøve eller lignende. Den pågældende vil dog skulle ombytte alkoholskørekortet med et almindeligt kørekort som dokumentation herfor.

Hvis den pågældende i løbet af alkoholperioden overtræder vilkårene for alkoholordningen ved f.eks. at udeblive fra kontrol af alkoholåsen eller ved at deaktivere eller manipulere alkoholåsen, skal der være mulighed for at udelukke vedkommende fra alkoholordningen med den konsekvens, at førerretten inddrages i resten af alkoholperioden. Når alkoholperioden er udløbet, vil personen kunne få gengivet sin almindelige førerret, uden at der stilles krav om ny kontrollerende køreprøve.

Derimod lægges der ikke op til, at en vilkårsovertrædelse i sig selv skal være strafsanktioneret. Nogle vilkårsovertrædelser vil dog samtidig kunne udgøre en færdselsforseelse, der i sig selv er sanktioneret. F.eks. vil kørsel i alkoholperioden i en bil uden alkohol være en overtrædelse af vilkårene, samtidig med at kørslen vil være en overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, der forudsættes straffet på samme måde som kørsel i bil, hvor føreren alene har kørekort til motorcykel, eller omvendt (i førstegangstilfælde en bøde på 3.000 kr.). Der henvises til den foreslåede bestemmelse i færdselslovens § 60 a, stk. 7, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Personer, som ikke kan eller vil deltage i en alkoholordning, vil være afskåret fra at generhverve førerretten i alkoholperioden. Efter alkoholperiodens udløb vil førerretten kunne generhverves efter gennemførelse af A/T-kursus og beståelse af kontrollerende køreprøve. Tidspunktet for alkoholperiodens udløb vil i denne situation træde i stedet for tidspunktet for frakendelsestidens udløb ved beregning af det tidligst mulige tidspunkt for henholdsvis påbegyndelse af A/T-kursus og aflæggelse af kontrollerende (praktisk) køreprøve, jf. ovenfor under punkt 3.1.1.3.

Det bemærkes, at færdselslovens regler om gentagelsesvirkning, som har betydning for straffastsættelsen og frakendelsesspørgsmålet, hvis en person på ny begår færdselsforseelser, ikke berøres af alkoholordningen, idet ordningen ikke har indflydelse på, hvornår frakendelsestiden skal anses for at være

udløbet. Begås en ny færdselsforseelse enten i alkoholperioden eller efter udløbet af denne, vil reglerne om gentagelsesvirkning i færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 6, og § 126, stk. 1, nr. 10, således skulle anvendes på samme måde som i dag.

Hvis en person får en ny frakendelse i alkoholperioden for forhold, der ikke skyldes spirituskørsel, foreslås det, at der skal ske suspension af den del af alkoholperioden, der resterer på tidspunktet for den nye frakendelse, og at alkoholperioden først fortsætter med at løbe efter udløbet af den nye frakendelse, jf. nærmere nedenfor under punkt 3.1.4.2.

Om Justitsministeriets foreløbige overvejelser vedrørende udstedelse af et særligt alkoholskørekort og installation og kontrol af alkoholen henvises til punkt 3.1.6 nedenfor.

3.1.4.1. Ny frakendelse i frakendelsestiden

Hvis personer, der er omfattet af den obligatoriske alkoholordning, får en ny ubetinget frakendelse af førerretten i frakendelsestiden, udskydes begyndelsestidspunktet for alkoholperioden til det tidspunkt, hvor den nye, samlede frakendelsestid udløber. Det gælder uanset, om det eller de forhold, der begrundes den nye frakendelse, er begået før eller efter den oprindelige frakendelse (for spirituskørsel).

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på over 2,00. Efter udløbet af frakendelsestiden den 1. marts 2013 løber alkoholperioden i 2 år frem til 1. marts 2015. A idømmes den 1. marts 2012 (dvs. i frakendelsestiden) en ny frakendelse på 6 måneder for en hastighedsovertrædelse. Den nye frakendelse vil – som i dag – løbe i forlængelse af den oprindelige frakendelse, dvs. fra den 1. marts 2013 til den 1. september 2013. Som følge af, at A's samlede frakendelse således er blevet forlænget med 6 måneder, vil alkoholperioden først løbe fra den 1. september 2013 til den 1. september 2015.

Dette gælder også, hvis den nye frakendelse er begrundet i spirituskørsel, uanset promillens størrelse. En ny frakendelse for spirituskørsel i frakendelsestiden vil aldrig kunne medføre, at den pågældende slipper for den obligatoriske alkoholordning og i stedet bliver omfattet af den frivillige alkoholordning, jf. punkt 3.1.5 nedenfor. Det bemærkes, at en ny frakendelse for spirituskørsel ikke medfører nogen forlængelse af selve alkoholperioden.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på over 2,00. Efter udløbet af frakendelsestiden den 1. marts 2013 løber alkoholperioden i 2 år frem til 1. marts 2015. A idømmes den 1. marts 2012 på ny en frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på 1,00. Den nye frakendelse vil løbe i forlængelse af den oprindelige frakendelse, dvs. fra den 1. marts 2013 til den 1. marts 2016. Alkoholperioden løber herefter fra den 1. marts 2016 til den 1. marts 2018.

3.1.4.2. Ny frakendelse i alkoholperioden

Det foreslås, at alkoholperioden suspenderes, hvis en person i alkoholperioden får en ny, ubetinget frakendelse af førerretten som følge af *en anden forseelse end spirituskørsel*. Det bemærkes, at en ny frakendelse i alkoholperioden normalt vil være ubetinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 10.

Suspensionen indtræder på frakendelsestidspunktet med den virkning, at den resterende del af alkoholperioden herefter først løber efter udløbet af den nye frakendelsestid. Det er uden betydning for suspensionen, hvornår det eller de forhold, der begrundes den nye frakendelse, er begået. Suspension af alkoholperioden indtræder, uanset om vedkommende har generhvervet førerretten under alkoholordningen.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på over 2,00. Efter udløbet af frakendelsestiden den 1. marts 2013 løber alkoholperioden i 2 år frem til 1. marts 2015. Den 1. september 2013 (hvor der resterer 18 måneder af alkoholperioden) får A en ny frakendelse af førerretten i 6 måneder for en hastighedsovertrædelse. Den nye frakendelse løber til den 1. marts 2014. Den resterende del af alkoholperioden (dvs. 18 måneder), løber herefter fra den 1. marts 2014

til den 1. september 2015. Generhvervelse af førerretten efter udløbet af den nye frakendelsestid og indtil den 1. september 2015 vil således kun kunne ske med vilkår om alkohol.

I de tilfælde, hvor der sker midlertidig inddragelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 130, stk. 1, i en periode inden frakendelsen, indtræder suspensionen allerede på inddragelsestidspunktet.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på over 2,00. Efter udløbet af frakendelsestiden den 1. marts 2013 løber alkoholperioden i 2 år frem til 1. marts 2015. Den 1. september 2013 (hvor der resterer 18 måneder af alkoholperioden) får A en ny frakendelse af førerretten i 6 måneder for en hastighedsovertrædelse begået den 1. maj 2013. A får førerretten midlertidigt inddraget i medfør af færdselslovens § 130, stk. 1, i perioden fra den 1. maj 2013 til afgørelsen om frakendelse den 1. september 2013. Suspensionen af alkoholperioden indtræder den 1. maj 2013 (hvor der resterer 22 måneder af alkoholperioden). Inddragelsesperioden vil blive fradraget i den nye frakendelsestid på 6 måneder, jf. færdselslovens § 130, stk. 3. Den nye frakendelsestid vil derfor udløbe den 1. november 2013. Den resterende del af alkoholperioden (dvs. 22 måneder) vil herefter løbe fra den 1. november 2013 til den 1. september 2015.

Hvis føreren i alkoholperioden får en ny frakendelse af førerretten på grund af *spirituskørsel* (f.eks. i en bil med defekt alkohol eller i en bil uden alkohol), foreslås det, at den nye frakendelse efterfølges af en ny toårig alkoholperiode. Dette skal gælde alle tilfælde af spirituskørsel, uanset promillens størrelse. I disse tilfælde sker der ikke suspension af den igangværende alkoholperiode, idet alkoholperioden erstattes af en ny frakendelsestid og efterfølgende en ny toårig alkoholperiode.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år for spirituskørsel med en promille på over 2,00. Efter udløbet af frakendelsestiden den 1. marts 2013 løber alkoholperioden i 2 år frem til 1. marts 2015. Den 1. september 2013 (hvor der resterer 18 måneder af alkoholperioden) får A en ny frakendelse af førerretten i 3 år for spirituskørsel med en promille på 0,70. Den nye frakendelse vil løbe fra den 1. september 2013 til den 1. september 2016. Den nye alkoholperiode på 2 år vil herefter løbe fra den 1. september 2016 til den 1. september 2018.

I de særlige tilfælde, hvor en ny frakendelse helt undtagelsesvis gøres betinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, får frakendelsen ikke i sig selv betydning for alkoholperioden eller vedkommendes adgang til at føre bil under alkoholordningen. Såfremt førerretten inddrages under alkoholperioden som følge af en betinget frakendelse, fordi vedkommende undlader at aflægge en kontrollerende køreprøve, eller denne ikke består, jf. færdselslovens § 60 stk. 3 (efter lovforslaget § 60 b), løber alkoholperioden fortsat videre.

3.1.4.3. Generhvervelse i medfør af færdselslovens § 132

Hvis retten undtagelsesvis skulle nedsætte frakendelsestiden i medfør af færdselslovens § 132, stk. 1, i en sag, der omfatter spirituskørsel som nævnt i punkt 3.1.1.3 ovenfor, foreslås det, at den toårige alkoholperiode skal løbe fra udløbet af den nedsatte frakendelsestid.

Dette kræver ikke nogen ændring af § 132.

3.1.5. Alkohol som et valgfrit alternativ til en del af frakendelsestiden ved mindre grov spirituskørsel (frivillig alkoholordning)

Det foreslås, at en person, som frakendes førerretten ubetinget som følge af

- førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på højst 2,00 eller
- andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på højst 1,20 efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00

skal kunne generhverve førerretten 1 år før frakendelsestidens udløb, hvis vedkommende dels lader sig undersøge for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug og – hvis et sådant konstateres

– går i alkoholistbehandling, dels deltager i en alkolåsordning, der løber indtil 1 år efter udløbet af frakendelsestiden. Der vil – ud over fornævnte eventuelle krav om alkoholistbehandling – blive knyttet en række (yderligere) vilkår til alkolåsordningen, herunder navnlig et krav om, at vedkommende løbende lader køretøjet/alkolåsen kontrollere. Den samlede toårige periode, hvor vilkåret om alkolås gælder, kaldes i det følgende alkolåsperioden.

Alkolåsperioden har kun betydning for personer, som vælger at generhverve førerretten under alkolåsordningen.

Det foreslås, at generhvervelse af førerretten før tid tillige skal være betinget af, at den pågældende har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og har bestået en kontrollerende køreprøve. Det foreslås i den forbindelse, at alkolåsperiodens start skal erstatte tidspunktet for frakendelsestidens udløb ved beregning af det tidligst mulige tidspunkt for aflæggelse af kontrollerende (praktisk) køreprøve, jf. ovenfor under punkt 3.1.1.3. Det forudsættes endvidere, at tidspunktet for alkolåsperiodens start også i relation til beregningen af det tidligst mulige tidspunkt for påbegyndelse af A/T-kursus skal erstatte tidspunktet for frakendelsestidens udløb. Justitsministeriet vil derfor – hvis lovforslaget vedtages – tage initiativ til at ændre kørekortbekendtgørelsens § 40 i overensstemmelse hermed.

At den ubetingede frakendelse skal være en følge af spirituskørsel indebærer, at tilfælde af ubetinget frakendelse, der er en følge af både et førstegangstilfælde af spirituskørsel og en eller flere andre færdselsforseelser, f.eks. særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, kun er omfattet af den frivillige alkolåsordning, hvis spirituskørslen er begået med en promille på over 1,20 og dermed i sig selv ville have udløst en ubetinget frakendelse af førerretten.

Når alkolåsperioden er udløbet, bortfalder vilkåret om alkolås, og vedkommende opnår dermed automatisk almindelig førerret uden krav om fornyet kontrollerende køreprøve eller lignende. Den pågældende vil dog skulle ombytte alkolåskørekortet til et almindeligt kørekort som dokumentation herfor.

Personer, som ikke ønsker at deltage i alkolåsordningen, vil som i dag kunne generhverve førerretten efter frakendelsestidens udløb ved gennemførelse af A/T-kursus og beståelse af kontrollerende køreprøve, jf. færdselslovens § 60, stk. 2 (efter lovforslaget § 60 a, stk. 2).

Det bemærkes, at når førerretten generhverves i op til 1 år før frakendelsestidens udløb ved den frivillige alkolåsordning, så vil den resterende frakendelsestid løbe videre ved siden af alkolåsordningen. Det vil bl.a. have betydning, hvis der i den periode, hvor frakendelsestiden og alkolåsperioden løber parallelt, køres i en bil uden alkolås, idet kørslen i givet fald vil skulle henføres til færdselslovens § 117 a om kørsel i frakendelsestiden. Det kan endvidere senere få betydning i forhold til spørgsmål om gentagelsesvirkning efter færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 6, og § 126, stk. 1, nr. 10, idet den 5-årige gentagelsesvirkningsperiode forudsættes at løbe fra udløbet af frakendelsesperioden som oprindeligt fastsat uanset generhvervelse af førerretten før frakendelsestidens udløb ved deltagelse i en alkolåsordning.

Hvis den pågældende i løbet af alkolåsperioden overtræder vilkårene for alkolåsordningen ved f.eks. at udeblive fra kontrol af alkolåsen, deaktivere eller manipulere alkolåsen eller afbryde alkoholistbehandlingen, foreslås det, at der skal være mulighed for at udelukke vedkommende fra ordningen med den konsekvens, at førerretten inddrages for resten af den toårige alkolåsperiode.

Det bemærkes, at dette vil betyde, at en person, som vælger at deltage i en alkolåsordning, men som overtræder vilkårene for ordningen, efter omstændighederne må undvære kørekort i en periode, som overstiger den oprindelige frakendelsesperiode på (normalt) 3 år.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år, dvs. til den 1. marts 2013, for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på over 1,20. Den 1. marts 2012 generhverver A førerretten efter gennemførelse af A/T-kursus, undersøgelse for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug, beståelse af kontrollerende køreprøve og indgåelse i en alkolåsordning. Den 1. september

2012 konstateres det, at A ikke længere har alkohol i bilen, og A udelukkes fra alkoholordningen med den konsekvens, at førerretten inddrages indtil den 1. marts 2014.

I lighed med, hvad der er anført ovenfor i punkt 3.1.4 om den obligatoriske alkoholordning, lægges der ikke op til, at en vilkårsovertrædelse i sig selv skal være strafsanktioneret. Nogle vilkårsovertrædelser vil dog samtidig kunne udgøre en færdselsforseelse, der i sig selv er sanktioneret. F.eks. vil kørsel i alkoholperioden i en bil uden alkohol være en overtrædelse af vilkårene, samtidig med at kørslen, afhængig af om den foretages før eller efter udløbet af frakendelsestiden, vil være en overtrædelse af enten færdselslovens § 117 a eller færdselslovens § 56, stk. 1. Overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, forudsættes i den forbindelse straffet på samme måde som kørsel i bil, hvor føreren alene har kørekort til motorcykel, eller omvendt (i førstegangstilfælde en bøde på 3.000 kr.). Der henvises til den foreslåede bestemmelse i færdselslovens § 132 a, stk. 7, jf. lovforslagets § 1, nr. 23.

Det foreslås endvidere, at det ikke skal være muligt at udtræde af alkoholordningen med den virkning, at førerretten kan generhverves på normal vis efter frakendelsestidens udløb. Justitsministeriet finder det nødvendigt at afskære en sådan adgang for at sikre, at deltagerne ikke vælger at træde ud af ordningen for at slippe for at køre med alkohol det sidste år af alkoholperioden. Udtrædelse af ordningen foreslås derfor at medføre, at førerretten inddrages for resten af alkoholperioden.

3.1.5.1. Ny frakendelse i frakendelsestiden

Hvis personer, der er omfattet af den frivillige alkoholordning, i frakendelsestiden, begår en eller flere færdselsforseelser, der ikke omfatter spirituskørsel, men som medfører en ny ubetinget frakendelse af førerretten, foreslås det, at vedkommende skal være afskåret fra at generhverve førerretten mod deltagelse i den frivillige alkoholordning. Førerretten vil i sådanne tilfælde først kunne generhverves, når den nye, samlede frakendelsestid er udløbet.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år, dvs. til den 1. marts 2013, for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 1,21-2,00. Den 1. september 2011 får A en ny frakendelse på 6 måneder for et forhold (der ikke omfatter spirituskørsel) begået den 1. marts 2011. A's samlede frakendelsestid vil herefter løbe frem til 1. september 2013. A vil først kunne generhverve førerretten efter frakendelsestidens udløb, og A kan ikke deltage i den frivillige alkoholordning.

Udelukkelse fra ordningen forudsættes kun at skulle ske, hvis det forhold, som begrunder den nye frakendelse, er begået i frakendelsestiden. I de tilfælde, hvor den nye frakendelse er begrundet i et forhold, som er begået før den frakendelse, som skyldes spirituskørsel, vil den pågældende kunne generhverve førerretten under den frivillige alkoholordning, når der resterer 1 år af den nye, samlede frakendelsestid.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år, dvs. til den 1. marts 2013, for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 1,21-2,00. Den 1. september 2010 får A en ny frakendelse på 6 måneder for et forhold (der ikke omfatter spirituskørsel) begået den 1. februar 2010. A's samlede frakendelsestid vil herefter løbe frem til 1. september 2013. A vil fortsat være omfattet af den frivillige alkoholordning, og vil således have mulighed for at generhverve førerretten med vilkår om alkohol, når der resterer 1 år af den samlede frakendelsestid, dvs. den 1. september 2012.

I tilfælde, hvor den nye frakendelse er begrundet i spirituskørsel, vil forholdet være omfattet af den obligatoriske alkoholordning, jf. punkt 3.1.4 ovenfor, medmindre der er tale om et andengangstilfælde med en promille på højst 1,20. I begge tilfælde vil muligheden for at deltage i den oprindelige frivillige alkoholordning ophøre. I sidstnævnte tilfælde vil den pågældende imidlertid blive omfattet af en ny frivillig alkoholordning, hvilket betyder, at den pågældende vil kunne generhverve førerretten, når der resterer 1 år af den nye, samlede frakendelsestid mod at deltage i alkoholordningen.

En ny frakendelse i frakendelsestiden, som skyldes spirituskørsel, vil således altid betyde, at vedkommende på ny omfattes af en af de to alkoholordninger. Det gælder, uanset om den spirituskørsel,

som giver anledning til den nye frakendelse, er begået før tidspunktet for den oprindelige frakendelse (for spirituskørsel). Gerningstidspunktet vil dog – som i dag – kunne have betydning for, hvorvidt der ved den nye frakendelse skal dømmes eksempelvis for et første- eller andengangstilfælde af spirituskørsel, hvilket igen vil kunne have betydning for, hvilken af de to alkolåsordninger vedkommende vil være omfattet af efter den nye frakendelse.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år, dvs. til den 1. marts 2013, for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 1,21-2,00. Den 1. september 2011 får A en ny frakendelse for spirituskørsel med en promille på over 1,20. A vil i en periode på 2 år efter den samlede frakendelsestids udløb kun kunne generhverve førerretten under den obligatoriske alkolåsordning. Ændres eksemplet således, at A den 1. september 2011 får en ny frakendelse for et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på højst 1,20, vil A kunne generhverve førerretten, når der resterer 1 år af den samlede frakendelsestid mod at deltage i den frivillige alkolåsordning.

Nye færdselsforseelser i frakendelsestiden, der ikke udløser en ny frakendelse af førerretten, har ikke betydning for muligheden for at generhverve førerretten under den frivillige alkolåsordning.

3.1.5.2. Ny frakendelse i alkolåsperioden

Hvis personer, der har generhvervet førerretten under den frivillige alkolåsordning, i alkolåsperioden, herunder i periodens første år, der løber parallelt med frakendelsestiden, får en ny ubetinget frakendelse, der ikke skyldes spirituskørsel, foreslås det, at vedkommende – uanset at den nye frakendelse måtte være af kortere varighed – skal være afskåret fra at generhverve førerretten indtil det tidspunkt, hvor alkolåsperioden udløber. Det bemærkes, at en ny frakendelse i alkolåsperioden normalt vil være ubetinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 10.

I de tilfælde, hvor der resterer en del af alkolåsperioden efter udløbet af den nye frakendelse, vil det således ikke være muligt at generhverve førerretten i denne periode. Det foreslås, at dette skal gælde, uanset om den eller de færdselsforseelser, der medfører den nye frakendelse, er begået i frakendelsestiden eller i alkolåsperioden, efter at vedkommende har generhvervet førerretten under den frivillige alkolåsordning.

Eksempel: A får den 1. marts 2010 en ubetinget frakendelse på 3 år, dvs. til den 1. marts 2013, for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 1,21-2,00. Den 1. marts 2012 generhverver A førerretten under den frivillige alkolåsordning. Alkolåsperioden løber indtil den 1. marts 2014. Den 1. september 2012 får A en ny frakendelse af førerretten på 6 måneder, som ikke skyldes spirituskørsel. Den samlede frakendelsestid vil herefter løbe indtil den 1. september 2013. I perioden fra den 1. september 2013 til alkolåsperiodens udløb den 1. marts 2014 vil A ikke have mulighed for at generhverve sin førerret. Ændres eksemplet således, at A den 1. september 2012 i stedet får en ny frakendelse på 2 år, vil den samlede frakendelse først udløbe den 1. september 2015, dvs. efter alkolåsperiodens udløb, og A vil i denne situation kunne generhverve førerretten på normal vis efter frakendelsestidens udløb.

I tilfælde, hvor den nye frakendelse i alkolåsperioden er begrundet i spirituskørsel, ophører den igangværende alkolåsordning, og vedkommende vil enten blive omfattet af den obligatoriske alkolåsordning eller en ny frivillig alkolåsordning. Det foreslås således, at der skal gælde det samme som ved ny spirituskørsel i frakendelsestiden. Der henvises til bemærkningerne herom i punkt 3.1.5.1 ovenfor.

I de særlige tilfælde, hvor en ny frakendelse helt undtagelsesvis gøres betinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, får frakendelsen ikke i sig selv betydning for alkolåsperioden eller vedkommendes adgang til at føre bil under alkolåsordningen. Såfremt førerretten inddrages under alkolåsperioden som følge af en betinget frakendelse, fordi vedkommende undlader at aflægge en kontrollerende køreprøve, eller denne ikke består, jf. færdselslovens § 60 stk. 3 (efter lovforslaget § 60 b), løber alkolåsperioden fortsat videre.

Nye færdselsforseelser i alkoholperioden, der ikke udløser en ny frakendelse af førerretten, har ikke betydning for den fortsatte deltagelse i alkoholordningen, medmindre der er tale om forseelser, som samtidig er en overtrædelse af vilkårene for deltagelse i den frivillige alkoholordning, f.eks. kørsel i en bil uden alkohol.

3.1.5.3. Overgangsordning for gamle frakendelser

Det foreslås, at personer, der på tidspunktet for ordningens ikrafttrædelse, jf. lovforslagets § 3, stk. 3, er frakendt førerretten for spirituskørsel som nævnt i punkt 3.1.5, skal være omfattet af den frivillige alkoholordning, således at disse personer får mulighed for at generhverve førerretten med vilkår om alkohol, når der resterer højst 1 år af deres frakendelsestid, jf. lovforslagets § 3, stk. 4.

3.1.6. Administration af og betaling for alkoholordningerne

3.1.6.1. Ansøgningsproceduren

Som et led i kommunalreformen har kommunerne siden den 1. januar 2007 varetaget den ekspeditions-mæssige del af behandlingen af ansøgninger om kørekort, herunder ansøgninger om generhvervelse af kørekort, efter at førerretten har været frakendt. Opgaven er henlagt til kommunerne i medfør af færdselslovens § 56 a, som er indsat ved lov nr. 551 af 24. juni 2005 (Kommunernes varetagelse af visse opgaver på kørekort- og pasområdet som led i kommunalreformen).

Justitsministeriet forudsætter, at ansøgning om generhvervelse af førerretten med vilkår om alkohol (alkoholkørekort) på samme måde som andre ansøgninger om generhvervelse af kørekort skal indgives til kommunen, som vil forestå den ekspeditions-mæssige del af ansøgningens behandling, og Justitsministeriet forventer, at ekspeditions-gangen vedrørende alkoholkørekort i vidt omfang vil kunne følge ekspeditions-gangen i andre sager om generhvervelse.

Justitsministeren vil fastsætte de nærmere regler om behandlingen af ansøgninger om alkoholkørekort i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i færdselslovens § 56 a og den foreslåede bestemmelse i færdselslovens § 60 e, stk. 2, og § 132 a, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 23.

3.1.6.2. Installation og kontrol af alkoholåse

Den foreslåede alkoholåse ordning forudsætter, at personer, der ønsker at deltage i ordningen, selv sørger for og afholder udgifterne ved anskaffelse og installation af alkoholåsen. Der findes allerede i dag enkelte udbydere af alkoholåse i Danmark, og antallet må forventes at stige ved en gennemførelse af den foreslåede alkoholåse ordning. Justitsministeriet forventer derfor, at salg eller udlejning af alkoholåse og installation af disse kan ske i privat regi på markedsvilkår. Justitsministeren eller en anden statslig myndighed, som justitsministeren bemyndiger hertil, jf. forslaget til § 60 e, stk. 2, og § 132 a, stk. 4, vil ved bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om, hvilke tekniske krav alkoholåsen skal opfylde, og hvordan installationen skal være udført, samt regler om kontrol af, at alkoholåsen og installationen i det enkelte tilfælde opfylder kravene.

Som nævnt under punkt 3.1.4 og 3.1.5 ovenfor vil der til alkoholåse ordningerne bl.a. blive knyttet vilkår om, at føreren med jævne mellemrum, f.eks. hver anden eller tredje måned, for egen regning skal lade køretøjet og alkoholåsen kontrollere og aflæse. Formålet med kontrollen vil navnlig være at sikre, at alkoholåsen fortsat virker korrekt, og at der ikke i strid med vilkårene for alkoholåse ordningen er sket (forsøg på) manipulation eller deaktivering af alkoholåsen. Justitsministeriet forventer, at denne kontrol skal udføres i privat regi med indberetning til den relevante myndighed. Justitsministeren vil ved bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om kontrollen.

Priserne for alkoholåse, installation og kontrol må forventes at blive sammenlignelige med priserne for til-

svarende ydelser i Sverige og Finland. I Sverige varierer den samlede pris for leje af alkolås, installation og løbende kontrol (hver anden måned) i en periode på 2 år fra ca. 19.000 kr. til ca. 23.000 kr. (DKK). I Finland, hvor alkolåsordningens længde varierer fra 1-3 år, kan man vælge enten at købe alkolåsen for ca. 11.000 kr. inkl. installation eller at leje alkolåsen for et beløb på ca. 600-1.000 kr. pr. måned, hvortil kommer ca. 1.000 kr. for installation. For den efterfølgende løbende kontrol (hver anden måned) betales ca. 300-400 kr. pr. gang.

Som det også er nævnt under punkt 3.1.4 og 3.1.5, vil overtrædelse af alkolåsordningens vilkår – både for så vidt angår den obligatoriske og den frivillige ordning – kunne medføre, at vedkommende udelukkes fra alkolåsordningen med den konsekvens, at førerretten (alkolåskørekortet) inddrages for den resterende del af alkolåsperioden. Justitsministeriet forudsætter, at afgørelsen af, om en person skal udelukkes fra alkolåsordningen, skal træffes af en offentlig myndighed, f.eks. politiet. Det foreslås samtidig, at afgørelser om inddragelse af førerretten skal kunne forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3. Fremsætter den pågældende en sådan begæring, skal politiet (anklagemyndigheden) således indbringe sagen for domstolene, og sagen skal behandles i strafferetsplejens former. Denne særlige adgang til domstolsprøvelse svarer til de ordninger, der i dag findes i færdselslovens § 56, stk. 3, og § 60, stk. 1. Der henvises til de foreslåede bestemmelser i færdselslovens § 60 a, stk. 6, og § 132 a, stk. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 23.

Justitsministeren vil ved bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om vilkårene for alkolåsordningerne og om, hvornår vilkårsovertrædelser skal føre til udelukkelse fra ordningerne. Vilkåret om alkoholistbehandling under den frivillige alkolåsordning er nærmere omtalt under punkt 3.1.6.3 nedenfor.

Der henvises til de foreslåede bemyndigelsesbestemmelser i § 60 e, stk. 2 og 4, og § 132 a, stk. 4 og 10, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 2 og 23.

3.1.6.3. Personundersøgelse og alkoholistbehandling

Som nævnt under punkt 3.1.5 ovenfor foreslås det, at det skal være en betingelse for deltagelse i den frivillige alkolåsordning, at spiritusbilisten lader sig undersøge med henblik på at få afdækket et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug.

Det forudsættes, at personundersøgelsen skal foretages af Kriminalforsorgens personundersøgere, og at udgiften hertil skal afholdes af spiritusbilisten selv. Personundersøgelsen bør svare til den, der i dag foretages i bl.a. straffesager om spirituskørsel – en såkaldt »mini-personundersøgelse« – som primært fokuserer på, om vedkommende har et behandlingskrævende alkoholmisbrug.

Konstateres der ved personundersøgelsen et behandlingskrævende alkoholmisbrug, er det tillige et vilkår for deltagelse i alkolåsordningen, at vedkommende tager imod et tilbud om alkoholistbehandling. Det foreslås, at alkoholistbehandlingen skal svare til den, personer i dag kan modtage som vilkår for en betinget dom (eksempelvis for spirituskørsel), jf. straffelovens § 57, stk. 1, nr. 5, hvor behandlingen er beskrevet som »en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling af mindst et års varighed«. En sådan behandling vil eventuelt kunne foregå i privat regi, f.eks. på private alkoholambulatorier eller hos en praktiserende læge.

Som nævnt under punkt 3.1.5 ovenfor vil manglende overholdelse af vilkåret om behandling kunne medføre, at den pågældende udelukkes fra alkolåsordningen med den konsekvens, at førerretten (alkolåskørekortet) inddrages for den resterende del af alkolåsperioden. Justitsministeriet forudsætter, at det er en offentlig myndighed, f.eks. politiet, som skal træffe afgørelse om en sådan udelukkelse, og at afgørelser om inddragelse af førerretten skal kunne forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3. Der henvises til færdselslovens § 132 a, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 23.

En del af de personer, som vil blive omfattet af den frivillige alkolåsordning, vil være undersøgt for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug ved en personundersøgelse i forbindelse med en

forudgående straffesag. Nogle af de pågældende vil endvidere have fået en betinget frihedsstraf med vilkår om alkoholistbehandling. Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at dette er til hinder for, at den pågældende på ny undersøges for, om den pågældende nu har et behandlingskrævende alkoholmisbrug, og i givet fald pålægges alkoholistbehandling (igen) som led i alkoholåsordningen.

Der vil dog kunne forekomme situationer, hvor en alkoholistbehandling, der indgår som vilkår for en betinget dom, endnu ikke er afsluttet på det tidspunkt, hvor vedkommende ønsker at påbegynde den frivillige alkoholåsordning. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der i disse tilfælde ikke bør stilles krav om ny personundersøgelse eller alkoholistbehandling for at kunne deltage i alkoholåsordningen. Tilsvarende finder Justitsministeriet ikke, at kravet om (ny) personundersøgelse bør fastholdes i de tilfælde, hvor en sådan er foretaget inden for det seneste år, inden alkoholåsordningen påbegyndes.

De nærmere regler om personundersøgelse, alkoholistbehandling, kontrol/tilsyn med alkoholistbehandlingens forløb og udelukkelse af alkoholåsordningen på grund af afbrudt behandling vil blive fastsat administrativt af justitsministeren ved bekendtgørelse i henhold til de foreslåede bestemmelser i § 132 a, stk. 4 og 10, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 23. Justitsministeriet vil i den forbindelse overveje, om kontrollen med overholdelsen af et eventuelt vilkår om alkoholistbehandling bør gennemføres ved, at Kriminalforsorgen fører tilsyn med behandlingen, ligesom Kriminalforsorgen i dag fører tilsyn med overholdelsen af vilkår om alkoholistbehandling i straffedomme.

3.1.6.4. Behandling af persondata

Som beskrevet ovenfor under punkt 3.1.6.2 forventer Justitsministeriet, at anskaffelse, installation og efterfølgende kontrol af alkoholåsen kan ske i privat regi. Det må derfor forventes – afhængig af ordningens endelige udformning – at private virksomheder i et vist omfang vil kunne komme til at behandle oplysninger om deltagerne i alkoholåsordningens rent private forhold, der er omfattet af persondatalovens § 8. Det vil navnlig kunne være oplysninger, hvoraf det direkte eller indirekte fremgår, at vedkommende er dømt for spirituskørsel, eller oplysninger om målte alkoholpromiller eller overtrædelse af alkoholåsordningens vilkår.

Det følger af persondatalovens § 8, stk. 4 og 5, at private må behandle og videregive oplysninger omfattet af bestemmelsen, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Herudover kan behandling ske, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede, jf. § 8, stk. 4, 2. pkt., og videregivelse kan ske, når det sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, jf. persondatalovens § 8, stk. 5, 2. pkt. Undtagelsesbestemmelserne forudsætter, at der i hvert enkelt tilfælde, hvor private skal behandle sådanne personoplysninger, foretages en konkret vurdering af, om behandlingen sker til varetagelse af en berettiget interesse, som klart overstiger hensynet til den registrerede.

I hvilket nærmere omfang private virksomheder som led i alkoholåsordningen vil komme til at behandle personoplysninger omfattet af persondatalovens § 8, vil afhænge af den endelige administrative og tekniske udformning af alkoholåsordningen. En fuldstændig vurdering af dette spørgsmål kan derfor først foretages i forbindelse med udstedelse af den til loven knyttede administrative regulering.

Det er dog efter Justitsministeriets opfattelse tvivlsomt, om den behandling af følsomme personoplysninger, som vil kunne finde sted i forbindelse med, at private virksomheder, som f.eks. et autoværksted, der skal installere eller kontrollere en alkoholås og videregive oplysninger til en myndighed, kan ske inden for rammerne af persondatalovens § 8. Det samme vil kunne være tilfældet i forhold til de aktører, der skal forestå alkoholistbehandlingen, i det omfang behandlingen gennemføres i privat regi.

Ved vurderingen af om der bør tilvejebringes en hjemmel til at fastsætte særlige regler om private virksomheders behandling og videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i det

foreliggende tilfælde, har Justitsministeriet som udgangspunkt lagt vægt på, at alkolåsordningens formål er at varetage væsentlige trafikikkerhedsmæssige hensyn, og at inddragelse af private virksomheder som beskrevet ovenfor under punkt 3.1.6.2 og 3.1.6.3 kan være et nødvendigt led i indførelsen af en alkolåsordning.

Justitsministeriet vil i forbindelse med fastsættelsen af de administrative bestemmelser for alkolåsordningen sørge for at indskrænke de private virksomheders behandling af personoplysninger mest muligt og sikre, at en sådan behandling kun finder sted hos en afgrænset kreds af private virksomheder. Det vil i den forbindelse blive overvejet at indføre en særlig autorisationsordning for de pågældende virksomheder, der skal forestå installation og efterfølgende kontrol af alkolåsen.

Forinden udstedelse af sådanne nærmere regler vil der i overensstemmelse med persondatalovens § 57 blive indhentet en udtalelse fra Datatilsynet.

Det foreslås på den baggrund, at der indføres en hjemmel til, at justitsministeren inden for dette snævert afgrænsede område kan fastsætte særlige regler om, at private virksomheder kan behandle oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre alkolåsordningen, herunder fastsætte de fornødne regler for den pågældende databehandling. De administrative bestemmelser udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 60 e, stk. 3, og § 132 a, stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 23, vil således skulle anvendes i stedet for persondatalovens § 8.

Af databeskyttelsesdirektivets (direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995) artikel 8, stk. 5, 1. afsnit, følger, at behandling af oplysninger om lovovertrædelser, straffedomme eller sikkerhedsforanstaltninger som udgangspunkt kun må foretages under kontrol af en offentlig myndighed. Behandling af de nævnte oplysninger må således efter bestemmelsen som udgangspunkt kun ske for en offentlig myndighed. Hvis der gælder tilstrækkelige, specifikke garantier i medfør af den nationale lovgivning, herunder administrative forskrifter fastsat i henhold til lov, kan behandling af sådanne oplysninger dog også udføres af private.

Justitsministeriet vil i forbindelse med fastsættelsen af de administrative bestemmelser for alkolåsordning, i det omfang ordningen er omfattet af databeskyttelsesdirektivet, sikre, at der træffes sådanne nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af de registreredes privatliv, som vil udgøre tilstrækkelige, specifikke garantier i databeskyttelsesdirektivets forstand.

Justitsministeriet vil ligeledes inden for rammerne af databeskyttelsesdirektivet i overensstemmelse med direktivets artikel 8, stk. 6, underrette Kommissionen om den gennemførte regulering på området.

3.1.6.5. Betaling for deltagelse i alkolåsordningen

Som nævnt under punkt 3.1.3 ovenfor forudsætter Justitsministeriet, at udgifterne til både den obligatoriske og den frivillige alkolåsordning skal afholdes af spiritusbilisten selv med den undtagelse, at omkostningerne til alkoholistbehandling af visse deltagere i den frivillige alkolåsordning dækkes af kommunen i henhold til sundhedslovens § 141.

Justitsministeriet forventer, at deltagerne i alkolåsordningerne skal erlægge betalingen for anskaffelse, installation og regelmæssig kontrol og aflæsning af alkolåsen direkte til de private udbydere af alkolåse og de pågældende tjenesteydelser, jf. punkt 3.1.6.2 ovenfor.

Alkolåsordningerne forventes at indebære meromkostninger for de involverede offentlige myndigheder (kommunerne, politiet og eventuelt Kriminalforsorgen) i forbindelse med administrationen af de regler om bl.a. kontrol/tilsyn med overholdelsen af alkolåsordningernes vilkår og afgørelser vedrørende vilkårsovertrædelser mv., som justitsministeren vil fastsætte ved bekendtgørelse, jf. punkt 3.1.6.2 og 3.1.6.3 ovenfor.

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre omkostningerne ved denne administration, og det foreslås derfor, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om betaling af gebyr for deltagelse i alkolåsordningerne, herunder for eventuelle meromkostninger forbundet med udstedelse af alkolåskøre-

kort, jf. de foreslåede bestemmelser i færdselslovens § 60 e, stk. 5, og § 132 a, stk. 11, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 23.

Samtidig foreslås det, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at deltagerne, når de ved alkoholordningens slutning opnår almindelig førerret, skal betale et omkostningsfastsat gebyr for at få et almindeligt kørekort, jf. færdselslovens § 124 c, stk. 7, som affattet ved § 1, nr. 17, i dette lovforslag. Det forudsættes i den forbindelse, at gebyret prisreguleres én gang årligt.

3.2. Skærpelse af straffen for særlig hensynsløs kørsel

3.2.1. Gældende ret

3.2.1.1. Særlig hensynsløs kørsel

Færdselslovens § 118, stk. 1, indeholder en nærmere opregning af de færdselslovsovertrædelser, der – ud over de overtrædelser der er omfattet af §§ 117-117 d – kan medføre straf. Som udgangspunkt straffes de pågældende overtrædelser med bøde. Det drejer sig bl.a. om vigepligtsforseelser, hastighedsoverskridelser, overskridelse af spærrelinjer mv.

Efter færdselslovens § 118, stk. 6, kan straf efter stk. 1 under de i § 126, stk. 1, nr. 5, nævnte omstændigheder imidlertid stige til fængsel indtil 1 år. Ifølge færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, skal føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, ubetinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde.

Bestemmelsen i § 118, stk. 6, betyder således, at straffen for de i § 118, stk. 1, opregnede overtrædelser kan stige til fængsel indtil 1 år, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde.

Bestemmelsen i § 118, stk. 6, blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven (Skærpelse af straffen for grove færdselslovsovertrædelser og indførelse af kørselsforbud).

Som anført indeholder bestemmelsen hjemmel til at fastsætte en fængselsstraf for de overtrædelser, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten efter lovens § 126, stk. 1, nr. 5. Om anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, er i forarbejderne til bestemmelsen (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, spalte 1996-1997) anført følgende:

»Foruden i tilfælde, hvor der foreligger forsætlig skadetilføjelse, f.eks. forsætlig påkørsel, skal ubetinget frakendelse ske, hvor føreren forsætlig har fremkaldt nærliggende fare for skadetilføjelse eller i øvrigt har kørt på særlig hensynsløs måde. En sådan kørsel er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. I modsætning til, hvad der er tilfældet med hensyn til anvendelsen af § 123, stk. 2, nr. 1 [i dag § 125, stk. 1, nr. 1], stilles der således her altid krav om en kvalificeret form for tilregnelser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte kørsel, der retter sig mod at forulempe eller bringe en anden trafikant i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f.eks. for at unddrage sig forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med bevidsthed om, at den fører til forulempelse eller farefremkaldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende »chokkørsel«. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.

I den foreslåede formulering ligger endvidere, at de følger, som kørslen har haft i form af personskade eller materiel skade, ikke kan tillægges afgørende betydning. Om kørslen resulterer i sådanne skader, vil ofte bero på tilfældige omstændigheder, som ikke har nogen virkelig sammenhæng med kørselens

karakter. For så vidt angår personskade er forslaget på dette punkt næppe ganske i overensstemmelse med de hidtil anlagte synspunkter, idet man efter gældende praksis også i relation til frakendelsesspørgsmålet har lagt vægt på, om der er sket personskade af et sådant omfang, at der har været grundlag for at dømme for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsom legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Man har imidlertid ikke fundet, at de hensyn til de skadelidtes og omgivelsernes reaktion, som må antages at ligge bag denne praksis, bør tillægges afgørende betydning for valget mellem betinget og ubetinget frakendelse.«

Folketingets Retsudvalg tilsluttede sig disse synspunkter med følgende bemærkninger (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg B, spalte 966-967):

»Hvad angår grænsen mellem de betingede og ubetingede tilfælde af frakendelse efter det nye system, kan udvalget med hensyn til karakteriseringen af begrebet 'på særlig hensynsløs måde' tilslutte sig de eksempler på en sådan kørsel, der er anført i lovforslagets bemærkninger, herunder at der kan blive tale om ubetinget frakendelse ikke blot ved egentlig hasarderet kørsel, men også når en hård og pågående kørsel tillige er farlig for andre og føreren må have været klar over dette. F.eks. må den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkryds og fodgængere i fodgængerovergange, eller som i tæt trafik gentagne gange overskrider fuldt optrukne spærrelinier, således at der herved opstår farlige situationer, som regel siges at have kørt på særlig hensynsløs måde. Det samme gælder som anført i lovforslagets bemærkninger den, der anvender et køretøj uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.«

Af bemærkningerne til lovforslaget fra 2001, hvor § 118, stk. 6, blev indsat i færdselsloven, fremgår, at domstolene med den nye bestemmelse om skærpet straf for særligt grove overtrædelser af færdselsloven fik mulighed for at udmåle en kortere frihedsstraf i tilfælde af særlig hensynsløs kørsel omfattet af lovens § 126, stk. 1, nr. 5. Det er anført i lovbemærkningerne, at skærpelsen af sanktionen for de groveste tilfælde af uforsvarlig kørsel var et yderligere signal fra samfundets side om, at den pågældendes kørsel i enhver henseende har været ganske uacceptabel, og at det ofte har beroet på rent tilfældige omstændigheder, at der ikke som følge heraf er indtruffet alvorlige personskadeuheld eller dødsfald. Der henvises nærmere til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7023.

Som eksempler på særlig hensynsløs kørsel omfattet af skærpelsen nævnes i forarbejderne til § 118, stk. 6, grov kap- eller væddeløbskørsel på gade og vej, grov chikanekørsel eller uforsvarlig kørsel i forbindelse med, at den pågældende undlader at efterkomme politiets anmodning om at standse køretøjet. Det er udtrykkeligt angivet, at denne opregning ikke skal betragtes som udtømmende.

Anvendelsesområdet for færdselslovens § 118, stk. 6, er således ikke begrænset til grov kap- eller væddeløbskørsel, grov chikanekørsel eller uforsvarlig kørsel under flugt fra politiet. I princippet vil alle overtrædelser opregnet i færdselslovens § 118, stk. 1, således efter omstændighederne kunne kvalificere kørslen som særlig hensynsløs, enten på grund af overtrædelsernes grovhed, antal eller indbyrdes sammenhæng.

Kørsel omfattet af færdselslovens § 118, stk. 6, vil efter omstændighederne samtidig kunne indebære en eller flere overtrædelser af straffelovens bestemmelser. Det gælder navnlig uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter § 249 og forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed efter § 252, stk. 1. Der henvises i den forbindelse til punkt 3.3.1.1 nedenfor. Det selvstændige anvendelsesområde for færdselslovens § 118, stk. 6, er således tilfælde, hvor kørslen må karakteriseres som særlig hensynsløs, men hvor der ikke samtidig er sket overtrædelser af straffeloven.

3.2.1.2. Straffen for særlig hensynsløs kørsel

Det er i forarbejderne til færdselslovens § 118, stk. 6, jf. punkt 3.2.1.1 ovenfor, forudsat, at straffen i normale førstegangstilfælde fastsættes til et niveau svarende til strafpositionen ved de mindst alvorlige tilfælde af spirituskørsel, f.eks. 10-14 dages fængsel. Det er endvidere forudsat, at frihedsstraffen i almindelighed gøres betinget på vilkår af, at den dømte udfører samfundstjeneste i 30 timer, og at den pågældende i disse tilfælde pålægges en tillægsbøde svarende til bødestørrelsen ved de former for spirituskørsel, der medfører samfundstjeneste. Det er desuden anført i lovforslagets bemærkninger, at dette udgangspunkt kan fraviges i såvel skærpene som formildende retning, herunder til en ren bødestraf. Der henvises til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7024.

3.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at førere, som forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt fare herfor, eller som i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde, som altovervejende udgangspunkt bør straffes med fængsel. Dette gælder også for særlig hensynsløs kørsel, som ikke indebærer overtrædelse af straffeloven, og som ikke medfører trafikuheld. Det bemærkes herved, at det kan bero på tilfældigheder, at kørslen ikke har resulteret i alvorlige personskader eller dødsfald. Særlig hensynsløs kørsel indebærer en betydelig risiko og kan efter omstændighederne udgøre en lige så stor fare for færdselssikkerheden som f.eks. grove tilfælde af spirituskørsel, hvilket efter Justitsministeriets opfattelse i højere grad bør afspejles i strafudmålingen.

Det foreslås på denne baggrund at forhøje strafferammen i færdselslovens § 118, stk. 6, fra 1 års fængsel til fængsel i 1 år og 6 måneder.

Med forslaget forudsættes det, at straffen efter § 118, stk. 6, i normalt tilfælde fremover fastsættes til fængsel i 30 dage. Tilfælde af særlig hensynsløs kørsel kan variere fra kørselsforløb til kørselsforløb, og der er således alene tale om et udgangspunkt, som tænkes anvendt på overtrædelser inden for normalområdet, men som kan fraviges i både op- og nedadgående retning efter domstolenes konkrete skøn, hvis der foreligger særlig skærpene eller formildende omstændigheder.

En skærpene omstændighed, som gør at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har været udtryk for en betydelig uansvarlig trafikadfærd.

Det forudsættes, at straffen vil stige til fængsel i minimum 40 dage, hvis der i forbindelse med den særlig hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter.

Med forslaget forudsættes det endvidere, at straffen for kørsel omfattet af færdselslovens § 118, stk. 6, kun under helt særligt formildende omstændigheder vil kunne nedsættes til en ren bødestraf.

Der tilsigtes derimod ingen ændringer i det nugældende udgangspunkt om, at frihedsstraffen i førstegangstilfælde efter omstændighederne kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste, hvis der samtidig udmåles en tillægsbøde. Fastsættelsen af tillægsbøden og antallet af samfundstjenestetimer vil i disse tilfælde fortsat skulle ske ud fra samme udmålingsprincipper som i sager om spirituskørsel, der medfører en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste samt en tillægsbøde. Det forudsættes dog, at en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste som udgangspunkt kun anvendes i sager, hvor den pådømte kørsel ikke indebærer strafbare overtrædelser ud over de i færdselslovens § 118, stk. 1, nævnte.

Det er således som udgangspunkt ikke hensigten, at fængselsstraffen skal kunne gøres helt eller delvis betinget, hvis føreren under den særlig hensynsløse kørsel tillige har gjort sig skyldig i overtrædelser omfattet af færdselslovens §§ 117-117 d (spirituskørsel, kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende

stoffer, sygdom mv., kørsel i frakendelsestiden, kørsel uden at have erhvervet kørekort og undladelse af at yde hjælp til tilskadekomne ved færdselsuheld) eller straffelovens § 293 a (brugstyveri).

Det bemærkes, at den foreslåede forhøjelse af strafmaksimum i færdselslovens § 118, stk. 6, til fængsel i 1 år og 6 måneder medfører, at reglerne om varetægtsfængsling i retsplejelovens kapitel 70 kan finde anvendelse. Det betyder, at der i sager om kørsel omfattet af § 118, stk. 6, fremover principielt vil være mulighed for varetægtsfængsling, forudsat at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762 i øvrigt måtte være opfyldt. Det bemærkes i den forbindelse, at varetægtsfængsling ifølge retsplejelovens § 762, stk. 3, kan anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre en fængselsstraf af mere end 30 dages varighed.

3.3. Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, narkokørsel og særlig hensynsløs kørsel mv.

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Straffeloven

Det følger af straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab, at den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, anses dette som en særlig skærpende omstændighed.

Det er en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at døden er forvoldt ved gerningsmandens handling eller undladelse. Det objektive gerningsindhold i § 241 svarer til straffelovens § 237 om forsætligt drab, og forskellen på de to bestemmelser anvendelsesområde er således alene gerningsmandens tilregnelser. Domfældelse efter § 241 forudsætter, at dødens indtræden kan tilregnes gerningsmanden som uagtsom.

Efter straffelovens § 249 straffes den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, anses dette som en særlig skærpende omstændighed.

Det er en betingelse for anvendelse af § 249, at skaden på legeme eller helbred er tilføjet ved gerningsmandens handling eller undladelse, og at skadens indtræden kan tilregnes gerningsmanden som uagtsomt. Det er endvidere en betingelse, at skaden kan karakteriseres som betydelig.

Det praktiske anvendelsesområde for såvel straffelovens § 241 som § 249 er i vidt omfang sager om grove færdselsovertrædelser begået under kørsel med motorkøretøj.

Straffelovens § 252 indeholder en almindelig regel om forsætlig fareforvoldende handlinger. Efter § 252, stk. 1, straffes med fængsel indtil 8 år den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førighed.

Bestemmelsen i straffelovens § 252, stk. 1, er et konkret faredelikt. Det indebærer, at der i det enkelte tilfælde skal kunne føres bevis for, at der objektivet set har været fare for en anden persons liv eller førighed. Subjektivt kræves det, at gerningsmanden har handlet med forsæt – dvs. med kendskab til situationens omstændigheder og bevidsthed om, at der forvoldes fare.

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.) blev strafferammerne i straffelovens §§ 241, 249 og 252 forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel

indtil 8 år. Ændringerne havde til formål at skærpe straffen for uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Der henvises til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2925 ff.

I bemærkningerne til lovforslaget blev det bl.a. forudsat, at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel skulle forhøjes fra fængsel i 6-8 måneder til fængsel i 10-12 måneder i normaltilfældene. Det var hensigten, at forhøjelsen også skulle slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af føreevnekriteriet i færdselslovens § 54, stk. 1. Efter denne bestemmelse, som i dag findes i færdselslovens § 54, stk. 2, må et motordrevet køretøj ikke føres eller forsøges ført af nogen, som på grund af sygdom, svækkelse, overanstrengelse, mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvende midler eller af lignende årsager befinder sig i en sådan tilstand, at han eller hun er ude af stand til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde.

Det blev endvidere anført i bemærkningerne til lovforslaget, at der kan være skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel. Det vil også være en skærpende omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde. I sådanne tilfælde, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde, er det forudsat, at der fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere blev det i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel skulle forhøjes fra et straffniveau i normaltilfælde på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel, hvor kørslen i sig selv havde karakter af at være særlig hensynsløs.

For så vidt angår forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 249 og § 252 tilsigtede lovændringen, at der i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse, som sker i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 (i dag § 54, stk. 2), eller særlig hensynsløs kørsel, som udgangspunkt skulle ske en forhøjelse af straffen, der forholdsmæssigt svarede til den forhøjelse, der med lovforslaget blev tilsigtet i sager om uagtsomt manddrab under samme forhold. Eksempelvis blev det forudsat, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel, som hidtil var blevet straffet med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skulle straffes med omkring 2-5 måneders fængsel.

Ved lov nr. 559 af 24. juni 2005 om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel) indsattes et enslydende andet punktum i såvel straffelovens § 241 som § 249, hvorefter det anses som en særlig skærpende omstændighed, hvis uagtsomt manddrab eller uagtsom betydelig legemsbeskadigelse er begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Der er ikke tale om en udtømmende opregning af særligt skærpende omstændigheder, men derimod alene en eksemplifikation af tilfælde, der forekommer ofte i praksis. Formålet med lovforslaget var at skærpe straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, således at straffen i disse tilfælde skulle være den samme som straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel. Der henvises til Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, side 7317 ff.

I bemærkningerne til lovforslaget blev det bl.a. anført, at både særlig hensynsløs kørsel og spirituskørsel ofte medfører meget alvorlige ulykker i trafikken, og at særlig hensynsløs kørsel ikke er mindre alvorlig eller mindre risikobetonet end spirituskørsel. Det blev på den baggrund tilkendegivet, at det ikke forekommer mindre strafværdigt, når særlig hensynsløs kørsel forvolder andres død, end når dette skyldes spirituskørsel, og Justitsministeriet fandt, at der ikke burde opretholdes forskellige udgangspunkter for strafudmålingen ved uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel.

Med lovforslaget forudsattes det, at der i retspraksis skulle ske en sådan forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab (straffelovens § 241) i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, at straffen for uagtsomt manddrab ved særlig hensynsløs kørsel ville blive forhøjet til fængsel i 10-12 måneder i normaltildfældene svarende til straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel. Herved blev særlig hensynsløs kørsel sidestillet med spirituskørsel i tilfælde, hvor kørslen havde resulteret i uagtsomt manddrab.

I bemærkningerne er det endvidere anført, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

Det er i den forbindelse anført, at en skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, f.eks. kan være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Det vil ifølge bemærkningerne også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj.

Herudover er det i bemærkningerne understreget, at det med lovændringen forudsættes, at der skal anlægges en streng bedømmelse i tilfælde, hvor der i forbindelse med den særlig hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, eksempelvis tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. Ifølge bemærkningerne bør der således i sådanne tilfælde forekomme straffe, som ligger væsentligt over normalniveauet på de ovenfor angivne 10-12 måneders fængsel.

Det er i bemærkningerne forudsat, at forhøjelsen af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel skulle slå igennem i de tilfælde, der er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1 (i dag § 126, stk. 1, nr. 5), om særlig hensynsløs kørsel. Det kan f.eks. være ved betydelige hastighedsovertrædelser i områder med mange fodgængere og andre trafikanter, kørsel venstre om helleanlæg eller over for rødt lys eller væddeløbskørsel. Om denne bestemmelses anvendelsesområde henvises i øvrigt til det, der er anført under punkt 3.2.1.1.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne i lovforslaget, at lovændringen tilsigtede en tilsvarende forholdsmæssig strafforhøjelse i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelovens § 249) i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Det blev således forudsat, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved særlig hensynsløs kørsel efter lovændringen i normaltildfældene skulle straffes med omkring 2-5 måneders fængsel svarende til straffen i normaltildfældene for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at den udmålingspraksis, som domstolene på baggrund af de tilsigtede strafforhøjelser fremover ville fastlægge i forhold til sager omfattet af straffelovens §§ 241 og 249, måtte forventes at få en afsmittende betydning for domstolenes strafudmåling i sager omfattet af straffelovens § 252, hvor der har foreligget forsætlig fareforvoldelse.

3.3.1.2. Spirituskørsel og narkokørsel mv.

Spirituskørsel er defineret i færdselslovens § 53. For spirituskørsel straffes ifølge bestemmelsens stk. 1 den, som fører eller forsøger at føre et motordrevet køretøj efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen overstiger 0,50 promille, eller at alkoholkoncentrationen i udåndingsluften under eller efter kørslen overstiger 0,25 mg pr. liter luft. Ifølge

stk. 2 straffes man endvidere for spirituskørsel, hvis man fører eller forsøger at føre et motordrevet køretøj efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at man ikke kan føre køretøjet på betryggende måde.

Ved lov nr. 524 af 6. juni 2007 om ændring af færdselsloven (Alkoholkoncentration i udåndingsluft, nulgrænse for euforiserende stoffer m.v.) blev der i færdselslovens § 54 indsat et nyt stk. 1, hvorefter motordrevet køretøj ikke må føres eller forsøges ført af nogen, hvis blod under eller efter kørslen indeholder bevidsthedspåvirkende stoffer, som efter regler fastsat af justitsministeren er klassificeret som farlige for færdselssikkerheden. Bestemmelsen indebærer en såkaldt nulgrænse for visse stoffer, således at kørsel eller forsøg på kørsel af en person, som har et eller flere af de omfattede stoffer i blodet, er forbudt uden hensyn til, om det kan godtgøres, at stoffet i det konkrete tilfælde har påvirket den pågældendes evne til at føre køretøjet. Der henvises til Folketingstidende, 2006-07, tillæg A, side 6515 ff.

Ved indførelsen af den nævnte nulgrænse blev der bl.a. lagt vægt på, at en række stoffer har en bevidsthedspåvirkende virkning af en sådan art, at indtagelse af stofferne i almindelighed vil medføre betydelig risiko for, at den pågældende bliver ude af stand til at føre motordrevet køretøj på betryggende vis.

Den dagældende bestemmelse i færdselslovens § 54, stk. 1 (føreevnekriteriet), blev ved lovændringen videreført i uændret form som stk. 2. Ifølge § 54, stk. 2, må et motordrevet køretøj ikke føres eller forsøges ført af nogen, som på grund af sygdom, svækkelse, overanstrengelse, mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvende midler eller af lignende årsager befinder sig i en sådan tilstand, at han eller hun er ude af stand til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde.

Det var hensigten med ændringsloven fra 2007 at tilnærme sanktionerne for overtrædelse af færdselslovens § 54 til sanktionerne for spirituskørsel. Som begrundelse herfor er i bemærkningerne til lovforslaget anført, at overtrædelser af færdselslovens § 54 kan være lige så farlige for færdselssikkerheden som spirituskørsel.

Nærmere bestemt er det i lovforslagets bemærkninger forudsat, at straffen for overtrædelse af nulgrænsen i færdselslovens § 54, stk. 1, skal svare til straffen for overtrædelse af færdselslovens § 53, stk. 1, om spirituskørsel med en promille på 0,51. Det er i den forbindelse anført i bemærkningerne, at sanktionsniveauet for overtrædelse af nulgrænsen, som indebærer, at føreren bliver straffet uanset, om den pågældendes evne til at føre bil har været påvirket, passende kan fastlægges til det laveste sanktionsniveau for spirituskørsel, hvor det heller ikke nødvendigvis kan påvises, at føreevnen har været påvirket.

For så vidt angår overtrædelser af føreevnekriteriet i færdselslovens § 54, stk. 2, er det endvidere forudsat i bemærkningerne, at sådanne overtrædelser, hvis de begås under særdeles skærpende omstændigheder, skal straffes efter samme retningslinjer som spirituskørsel med en promille over 2,00. Ifølge bemærkningerne vil det være nærliggende at anse betingelsen om særdeles skærpende omstændigheder for opfyldt, hvis den pågældende ved en klinisk lægeundersøgelse er blevet fundet påvirket i middel grad eller derover. I bemærkningerne er det endvidere understreget, at grovhedskriteriet efter sin ordlyd også finder anvendelse, hvis den manglende evne til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde skyldes f.eks. sygdom, svækkelse, overanstrengelse eller mangel på søvn. Det bemærkes dog samtidigt, at bestemmelsen om skærpende omstændigheder formentlig sjældent vil blive anvendt i praksis i sådanne tilfælde, da det kan være vanskeligt at skønne, hvor påvirket føreren har været af en af disse tilstande.

Også i relation til frakendelse af førerretten og konfiskation var det hensigten med lovændringen i 2007, at sanktionerne for overtrædelse af færdselslovens § 54 skulle fastsættes efter retningslinjer svarende til sanktionsfastsættelsen i sager om spirituskørsel.

Efter lovændringen sidestilles overtrædelse under skærpende omstændigheder af føreevnekriteriet i færdselslovens 54, stk. 2, således med spirituskørsel med en alkoholpromille i blodet over 1,20 i relation til spørgsmålet om førerretsfrakendelse, idet begge typer overtrædelser som udgangspunkt medfører en

ubetinget frakendelse, jf. herved færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1 og 2. Ifølge lovforslagets bemærkninger vil det være nærliggende at anse betingelsen om skærpende omstændigheder for opfyldt, hvis den pågældende ved en klinisk lægeundersøgelse er blevet fundet påvirket i let grad eller derover.

Efter lovændringen sidestilles endvidere overtrædelse af nulgrænsen i færdselslovens § 54, stk. 1, med spirituskørsel med en promille på mellem 0,51 og 1,20 i relation til spørgsmålet om førerretsfrakendelse, idet begge typer overtrædelser medfører en betinget frakendelse, jf. herved færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 8 og 9. Det samme gælder overtrædelse af føreevnekriteriet i færdselslovens § 54, stk. 2, uden at der foreligger skærpende omstændigheder.

Herudover indebar lovændringen i 2007, at den obligatoriske konfiskationsbestemmelse i færdselslovens § 133 a, stk. 2, jf. punkt 3.4.1.1 og 3.4.1.3 nedenfor, blev udvidet til – ud over spirituskørsel med en promille over 1,20, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten – også at omfatte tilfælde, hvor en person har gjort sig skyldig i overtrædelse af føreevnekriteriet under skærpende omstændigheder, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten.

Endelig følger det af den nævnte lovændring, at overtrædelser af færdselslovens § 53 om spirituskørsel, nulgrænsen i § 54, stk. 1, og føreevnekriteriet i § 54, stk. 2, nu tillægges fuldstændig indbyrdes gentagelsesvirkning i overensstemmelse med de retningslinjer, der gælder for gentagelsesvirkning af domme for spirituskørsel. Som begrundelse herfor er i bemærkningerne til lovforslaget anført, at en sådan indbyrdes gentagelsesvirkning markerer, at overtrædelser af bestemmelserne om påvirkning af alkohol, stoffer og de øvrige tilstande, som er omfattet af føreevnekriteriet i færdselslovens § 54, indebærer ligeartede, alvorlige risici for færdselssikkerheden.

3.3.2. Retspraksis

3.3.2.1. Indledning

Som nævnt ovenfor under punkt 3.3.1.1 blev straffene for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel og/eller særlig hensynsløs kørsel skærpet ved lovændringer i henholdsvis 2002 og 2005.

Efter lovændringen i 2005 besluttede Rigsadvokaten efter drøftelse med Justitsministeriet at følge udviklingen i strafniveauet vedrørende sager om overtrædelse af straffelovens §§ 241 og 249 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Rigsadvokaten iværksatte herefter en indberetningsordning, der omfattede alle by- og landsretsdomme afsagt i perioden fra den 1. februar 2006 til den 31. januar 2007. Ordningen omfattede endvidere ankedomme afsagt af landsretten efter denne dato, hvis byretsdommen havde været indberettet.

I juni 2007 afgav Rigsadvokaten en redegørelse for praksis på området, som omfattede i alt 39 domme.

3.3.2.2. Strafniveauet i sager om uagtsomt manddrab

Rigsadvokatens redegørelse indeholder 10 domme, hvor tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, men ikke spirituskørsel. Strafniveauet i disse domme varierer mellem fængsel i 8 måneder og fængsel i 2 år og 3 måneder.

Redegørelsen indeholder ligeledes 10 domme, hvor tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel, men ikke særlig hensynsløs kørsel. Strafniveauet i disse domme varierer mellem fængsel i 6 måneder, heraf 4 måneder betinget, og fængsel i 2 år.

Endelig indeholder redegørelsen 4 domme, hvor tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med både spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel. Strafniveauet i disse domme varierer mellem fængsel i 1 år og fængsel i 2 år og 6 måneder.

Af trykt retspraksis, der ligger efter Rigsadvokatens redegørelse, kan nævnes Vestre Landsrets dom af 22. juni 2009 (Tidsskrift for Kriminalret 2009, side 729), hvor straffen i en sag om overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med både spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel blev udmålt til fængsel i 3 år. Det bemærkes endvidere, at Retten i Århus ved dom af 25. november 2008 (SS 8.3898/2008) i en sag om overtrædelse af både straffelovens §§ 241 og 249 begået i forbindelse med spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 2, fastsatte straffen til fængsel i 4 år og 3 måneder. Straffen omfattede dog dels flere andre overtrædelser af straffeloven og færdselsloven og dels en reststraf på 10 måneders fængsel. Justitsministeriet er ikke bekendt med andre sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og/eller særlig hensynsløs kørsel, der – i sig selv eller i kombination med andre forhold – har medført straffe i størrelsesordenen 3 års fængsel eller derover.

3.3.2.3. Strafniveauet i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse

Rigsadvokatens redegørelse indeholder 1 dom, hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, men ikke spirituskørsel. Straffen blev i denne sag udmålt til fængsel i 8 måneder.

Derudover indeholder redegørelsen 11 domme, hvor tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 i forbindelse med spirituskørsel, men ikke særlig hensynsløs kørsel. Strafniveauet i disse domme varierer mellem 10 dagbøder á 750 kr. og fængsel i 5 måneder plus en tillægsgøde på 15.500 kr.

Endelig indeholder redegørelsen 3 domme, hvor tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 i forbindelse med både spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel. Strafniveauet i disse domme varierer mellem fængsel i 8 måneder og fængsel i 10 måneder.

3.3.3. Justitsministeriets overvejelser

3.3.3.1. Uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med narkokørsel mv.

Som nævnt ovenfor under punkt 3.3.1.1 blev det i forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven forudsat, at den foreslåede forhøjelse af straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel også skulle slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af føreevnekriteriet i færdselslovens § 54, stk. 1 (nu § 54, stk. 2).

Justitsministeriet finder imidlertid, at tilnærmelsen af sanktionerne for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 og 2, til sanktionerne for spirituskørsel, der som beskrevet ovenfor under punkt 3.3.1.2 fandt sted med lov nr. 524 af 6. juni 2007, udtrykkeligt bør afspejles i straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse.

Det foreslås på denne baggrund at ændre straffelovens § 241, 2. pkt., og § 249, 2. pkt., således at det udtrykkeligt fremgår af bestemmelserne, at det anses som en særlig skærpende omstændighed, hvis henholdsvis uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begås i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2.

Justitsministeriet har overvejet, om referencerne til færdselslovens § 54 alene burde omfatte føreevnekriteriet i stk. 2, eller om overtrædelse af nulgrænsen i stk. 1 også bør angives udtrykkeligt som en særlig skærpende omstændighed.

Straffelovens § 241, 2. pkt., og § 249, 2. pkt., omfatter alle tilfælde af spirituskørsel, dvs. også kørsel med lav promille f.eks. på 0,51, hvor det ikke nødvendigvis kan påvises, at føreevnen har været påvirket.

Som det fremgår af afsnit 3.3.1.2 ovenfor, blev det i bemærkningerne til lovændringen i 2007, hvor nulgrænsen blev indført, forudsat, at straffen for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, fastsættes

på samme niveau som det laveste sanktionsniveau for spirituskørsel, hvor det som nævnt heller ikke nødvendigvis kan påvises, at føreevnen har været påvirket. På denne baggrund finder Justitsministeriet, at eksemplificeringen af særlig skærpende omstændigheder i straffelovens §§ 241 og 249 – ud over overtrædelse af føreevnekriteriet – også bør omfatte overtrædelse af nulgrænsen.

Med forslaget markeres det således også i straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, at overtrædelser af færdselslovens § 54, stk. 1 og 2, kan være lige så farlige for færdselssikkerheden som spirituskørsel, og at overtrædelser af § 53 og § 54, stk. 1 og 2, derfor så vidt muligt bør straffes efter ensartede retningslinjer.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

3.3.3.2. Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse under særlig skærpende omstændigheder

Det nuværende strafniveau i sager om uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med samtidig overtrædelse af færdselslovens regler om særlig hensynsløs kørsel, spirituskørsel eller narkokørsel mv., afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad den udviste uansvarlighed fra førerens side og de heraf følgende alvorlige konsekvenser for offeret og de pårørende.

Med forslaget til ændring af straffelovens § 241 forudsættes det derfor, at der i retspraksis sker en sådan forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, at straffen i normaltilfældene, der i dag ligger på fængsel i 10-12 måneder, fremover forhøjes til fængsel i 16-18 måneder. Det forudsættes ligeledes, at uagtsomt manddrab begået i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, hæves til et tilsvarende niveau i normaltilfældene.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

En skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan – ligesom efter gældende ret – være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj. Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2.

I tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, hvor der har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, forudsættes det – ligesom efter gældende ret – at der fastsættes en straf, der er væsentlig strengere end det angivne normalniveau på 16-18 måneders fængsel. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. Det samme gælder sager om uagtsomt manddrab, hvor forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, og hvor kørslen samtidig kan karakteriseres som særlig hensynsløs.

Det forudsættes endvidere, at der i de groveste tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, eller særlig hensynsløs kørsel – der som anført ovenfor under punkt 3.3.2.2 i praksis har medført straffe på 2½ til 3 års fængsel – fremover skal føre til straffe på op til 5 års fængsel.

Med forslaget til ændring af straffelovens § 249 forudsættes det, at der ligeledes sker en forhøjelse af straffen i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel,

overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, eller særlig hensynsløs kørsel. Det forudsættes således, at straffen forhøjes fra 2-5 måneders fængsel til omkring 6-8 måneders fængsel i normaltilfældene.

Om strafskærpende omstændigheder henvises til det, der er anført ovenfor vedrørende uagtsomt manddrab. Det forudsættes, at der i de grove tilfælde af uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, idømmes straffe, der er markant højere end det angivne normalniveau på 6-8 måneders fængsel, og at straffen i de groveste tilfælde, der i dag ligger på 8 til 10 måneders fængsel – også kommer op på et højere niveau.

De nævnte skærper vedrører bl.a. særlig hensynsløs kørsel. Som det fremgår af forarbejderne til færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5 (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, spalte 1996-1997), er det karakteristiske ved særlig hensynsløs kørsel, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. Forskellen på, om man i en given situation kører særligt hensynsløst, jf. § 126, stk. 1, nr. 5, eller (alene) tilsidesætter væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, beror således navnlig på de konkrete subjektive forhold.

Strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 241 begået under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden varierer efter retspraksis fra dagbøder til fængselsstraf i grovere tilfælde, hvor føreren har begået grovere kørselsfejl, og hvor der f.eks. foreligger et mere subjektivt dadelværdigt forhold, uden at der dog kan siges at være tale om en bevidst tilsidesættelse af hensynet til andres sikkerhed.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Højesterets dom af 13. januar 2010 (sag 184/2009), der vedrørte et uagtsomt manddrab i forbindelse med en grov hastighedsovertrædelse, hvor Højesteret efter en konkret vurdering fandt, at kørslen udgjorde en tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden (men ikke særlig hensynsløs kørsel), og efter sagens omstændigheder fastsatte straffen til fængsel i 30 dage.

Justitsministeriet forudsætter, at de ovenfor beskrevne strafskærper i sager omfattet af straffelovens §§ 241 og 249 begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, fremover får en vis afsmittende betydning for domstolenes strafudmåling i de mere alvorlige sager om uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, hvor der f.eks. foreligger et mere subjektivt dadelværdigt forhold.

Ud over det anførte tilsigter lovforslaget ikke nogen forhøjelser af strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens §§ 241 og 249.

Særligt om sager vedrørende straffelovens § 252 bemærkes, at den udmålingspraksis, som domstolene fremover på baggrund af lovforslaget vil fastlægge i forhold til sager omfattet af straffelovens §§ 241 og 249, forudsættes at få en afsmittende betydning for domstolenes strafudmåling i færdselssager omfattet af straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse.

3.4. Øget adgang til konfiskation af motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort

3.4.1. Gældende ret

3.4.1.1. Konfiskation efter færdselsloven og straffeloven

Efter færdselslovens § 133 a, stk. 1, kan der ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven ske konfiskation af det ved overtrædelsen anvendte motordrevne køretøj, hvortil der kræves kørekort, hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Under tilsvarende betingelser kan der ske konfiskation af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, der ejes af den person, der har foretaget overtrædelsen, selv om køretøjet ikke er anvendt ved overtrædelsen. Bestemmel-

sen i § 133 a, stk. 1, regulerer, hvornår konfiskation kan ske, dvs. tilfælde, hvor konfiskation er en fakultativ retsfølge.

Herudover indeholder færdselslovens § 133 a, stk. 2, bestemmelser om obligatorisk konfiskation, dvs. tilfælde, hvor konfiskation skal ske. Ifølge færdselslovens § 133 a, stk. 2, skal konfiskation ske, hvis

- 1) ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften over 0,60 mg pr. liter luft, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, eller overtrædelse under skærpende omstændigheder af § 54, stk. 2, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og
- 2) den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år før, det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i forhold som nævnt i nr. 1, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten.

Efter færdselslovens § 133 a, stk. 3, skal konfiskation efter stk. 2 ske, selv om køretøjet ikke er anvendt ved den aktuelle overtrædelse.

Færdselslovens § 133 a, stk. 4, fastslår, at bestemmelsen i stk. 2 kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor.

Det følger af færdselslovens § 133 a, stk. 6, at straffelovens almindelige regler om konfiskation gælder ved siden af færdselslovens § 133 a.

Straffelovens regler om konfiskation er indeholdt i §§ 75-77 a. Straffelovens § 75 indeholder de almindelige betingelser for konfiskation, og § 76 regulerer, hos hvem konfiskation i medfør af § 75 kan foretages. § 76 a giver mulighed for konfiskation, uden at anklagemyndigheden kan bevise en forbindelse mellem en konkret forbrydelse og det konfiskerede, også hos andre end den skyldige. § 77 regulerer forholdet mellem konfiskations- og erstatningskrav, og § 77 a regulerer adgangen til konfiskation i rent forebyggende (politimæssigt) øjemed.

Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan der ske konfiskation af udbytte ved en strafbar handling. § 75, stk. 2, omhandler konfiskation af genstande, der har været brugt til en bestemt strafbar handling, genstande der er frembragt ved en strafbar handling og genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en strafbar handling.

I medfør af straffelovens § 75, stk. 3, kan der i stedet for genstandskonfiskation principielt ske værdikonfiskation, dvs. konfiskation af et beløb svarende til motorkøretøjets værdi. Det er dog i forarbejderne til færdselslovens § 133 a forudsat, at værdikonfiskation kun bør ske, hvor den pågældende efter overtrædelsen, men inden sagen kommer for retten, sælger køretøjet, og det må befrygtes, at pågældende vil anvende salgssummen til at anskaffe sig et andet køretøj. Der henvises i den forbindelse til Folketingstidende 1990-91, 2. samling, tillæg A, spalte 1198. For en nærmere omtale af forarbejderne til færdselslovens § 133 a henvises endvidere til punkt 3.4.1.2 og 3.4.1.3 nedenfor.

Efter straffelovens § 76, stk. 2, kan konfiskation kun ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet. Det følger heraf, at konfiskation af et motorkøretøj i medfør af færdselslovens § 133 a ikke kan ske, hvis den pågældende ikke selv ejer køretøjet.

Der kan dog i medfør af straffelovens § 77 a ske konfiskation af et køretøj, der ejes af eksempelvis en samlever, når det på grund af ganske særlige omstændigheder må befrygtes, at køretøjet på ny vil blive brugt ved en strafbar handling, jf. Østre Landsrets kendelse af 26. december 1993, refereret i Anklagemyndighedens Årsberetning 1993, s. 91 f.

Reglerne i retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse af genstande mv. med henblik på konfiskation gælder også med hensyn til motorkøretøjer, der kan konfiskeres efter færdselslovens § 133 a. I praksis benyttes beslaglæggelse inden straffesagens afgørelse for at undgå, at den pågældende på ny begår overtrædelser af færdselsloven eller søger at afværge konfiskation ved at sælge køretøjet.

Rigsadvokaten har i juli 2009 afgivet en redegørelse om konfiskation af motordrevne køretøjer i medfør af færdselslovens § 133 a. Det fremgår af redegørelsen, at Rigsadvokaten på grundlag af en indberet-

ningsordning i anklagemyndigheden har gennemgået 136 domme om konfiskation efter færdselslovens § 133 a, heraf 108 domme vedrørende konfiskation efter § 133 a, stk. 1, og 28 domme vedrørende obligatorisk konfiskation efter § 133 a, stk. 2. I 104 af de 108 sager om konfiskation efter § 133 a, stk. 1, er der sket konfiskation efter anklagemyndighedens påstand. I samtlige 28 sager om obligatorisk konfiskation efter § 133 a, stk. 2, er anklagemyndighedens konfiskationspåstand taget til følge.

3.4.1.2. Fakultativ konfiskation efter færdselsloven

Bestemmelsen i færdselslovens § 133 a, stk. 1, om fakultativ konfiskation blev i sin oprindelige form indsat i færdselsloven ved lov nr. 278 af 8. maj 1991 om ændring af færdselsloven (Generhvervelse af førerretten og konfiskation af motorkøretøjer). De tilfælde, som bestemmelsen tog sigte på, var principielt allerede omfattet af straffelovens almindelige regler om konfiskation, men konfiskation af et motorkøretøj, der havde været anvendt ved overtrædelse af færdselsloven – herunder spirituskørsel – skete i praksis kun helt undtagelsesvis. Formålet med at indsætte en særlig konfiskationsbestemmelse i færdselsloven var således at skabe mulighed for en ændring af retspraksis på dette område, således at domstolene ville anvende konfiskation af motorkøretøjer i videre omfang end hidtil.

Ifølge bemærkningerne til det pågældende lovforslag var det navnlig hensigten, at konfiskation skulle ske ved grove eller gentagne tilfælde af spirituskørsel, herunder også enkeltstående tilfælde, hvor forholdet var udtryk for en særlig hensynsløs tilsidesættelse af færdselssikkerheden, ved gentagne kørsler i frakendelsestiden og gentagne kørsler uden at have erhvervet førerret. Der henvises til Folketingstidende 1990-91, 2. samling, tillæg A, spalte 1196.

Ifølge bestemmelsens dagældende ordlyd kunne kun motorkøretøjer gøres til genstand for konfiskation. Konfiskationsadgangen rettede sig således kun mod biler og motorcykler, men eksempelvis ikke mod traktorer og knallerter.

Ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.) fik bestemmelsen i færdselslovens § 133 a, stk. 1, sin nuværende affattelse. Med lovændringen blev anvendelsesområdet for konfiskation efter færdselsloven udvidet således, at konfiskationsadgangen i § 133 a, stk. 1, nu omfatter alle motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort. Samtidig blev den dagældende betingelse om, at der skulle være tale om *særligt* grove eller gentagne færdselslovs-overtrædelser, lempet således, at der efter lovændringen kan ske konfiskation, hvis blot overtrædelserne har været grove eller gentagne, ligesom den hidtidige bestemmelse om, at konfiskation ikke måtte være urimelig, udgik som overflødig.

I bemærkningerne til det pågældende lovforslag blev det tilkendegivet, at der med lovændringen tilsigtedes en udvidet brug af konfiskation i forbindelse med grove færdselslovsovertrædelser, hvad enten der var tale om spirituskørsel, kørsel i frakendelsestiden, særlig hensynsløs kørsel eller andre grove overtrædelser. Ved lovændringen indsattes endelig som § 133 a, stk. 1, 2. pkt., bestemmelsen om, at konfiskationsadgangen efter § 133 a, stk. 1, også omfatter motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort, der ejes af den person, der har foretaget overtrædelser, selv om køretøjet ikke er anvendt ved overtrædelser. Der henvises til Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, side 174.

For så vidt angår gentagelsesbegrebet i færdselslovens § 133 a, stk. 1, har Vestre Landsret ved dom af 28. januar 2005 (Ugeskrift for Retsvæsen, 2005, side 1412) fastslået, at udtrykket »gentagne overtrædelser« i færdselslovens § 133 a, stk. 1, må fortolkes i overensstemmelse med strafferettens sædvanlige gentagelsesbegreb, hvorefter det er en forudsætning for gentagelsesvirkning, at gerningsmanden er fundet skyldig, før han begik det forhold, der nu er til pådømmelse.

Under den pågældende sag var tiltalte bl.a. fundet skyldig i 16 tilfælde af kørsel uden at have erhvervet kørekort. Tiltalte var ikke tidligere straffet herfor. Landsretten afviste at tage anklagemyndighedens påstand om konfiskation af tiltaltes personbil til følge og udtalte i den forbindelse følgende:

»Færdselslovens § 133 a kræver, for at konfiskation kan ske, at der er tale om særlig grove eller gentagne overtrædelser. Det er ikke i sagen gjort gældende, at overtrædelserne er særlig grove, og begrebet »gentagne overtrædelser« må – da der i bestemmelsens forarbejder ikke er belæg for andet – fortolkes i overensstemmelse med strafferettens sædvanlige gentagelsesbegreb.

Da tiltalte efter det oplyste ikke tidligere er straffet for kørsel uden førerret, kan påstanden om konfiskation herefter ikke tages til følge.»

3.4.1.3. Obligatorisk konfiskation efter færdselsloven

Bestemmelsen om obligatorisk konfiskation i færdselslovens § 133 a, stk. 2, blev indsat i sin oprindelige form ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Ved lovændringen blev konfiskation som udgangspunkt gjort obligatorisk i tilfælde, hvor ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten. Der henvises til Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, side 174.

Det pågældende lovforslag byggede på betænkning nr. 1448/2004 afgivet af Justitsministeriets udvalg om sanktionsfastsættelse i sager om spiritus- og promillekørsel mv.

Om udvalgets overvejelser vedrørende ordningen om obligatorisk konfiskation fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at det afgørende for beregningen af treårsperioden skulle være gerningstidspunkterne og ikke, om der forelå mellemliggende afgørelser eller tidspunkterne for sådanne afgørelser.

Af udvalgets betænkning, side 174, fremgår det nærmere, at obligatorisk konfiskation var tænkt anvendt, hvis de tre spirituskørsler blev begået inden for en periode på 3 år, så ordningen kom til at svare til princippet i den klippekortordning for kørekortindehavere, der er omhandlet i lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven (Klippekortsystem, skærpede sanktioner ved hastighedsovertrædelser m.v.).

Ved dom af 13. februar 2009 (Tidsskrift for Kriminalret, 2009, side 344) har Vestre Landsret imidlertid udtalt, at tre overtrædelser til samtidig pådømmelse ikke i sig selv kan danne grundlag for obligatorisk konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2.

Under sagen blev tiltalte fundet skyldig i tre tilfælde af spirituskørsel i 2008 med promiller på henholdsvis 2,84, 2,24 og 2,95. Tiltalte var i 2004 blevet straffet for spirituskørsel og frakendt førerretten i 2½ år. Straffen for de nye forhold blev udmålt til 3 måneders fængsel samt en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1. Tiltalte blev endvidere frakendt førerretten i 10 år i medfør af § 126, stk. 1, nr. 1, jf. § 128. Landsretten afviste imidlertid at tage anklagemyndighedens påstand om konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, til følge og udtalte i den forbindelse følgende:

»Ordlyden i færdselslovens § 133 a, stk. 2, nr. 2, jf. nr. 1, svarer til ordlyden i straffelovens § 84, stk. 1, og der er – også henset til at der er tale om en indgribende strafferetlig retsfølge – ikke heroverfor i lovens motiver et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at tillægge færdselslovens § 133 a, stk. 2, nr. 2, jf. nr. 1, en betydning, som afviger fra strafferettens sædvanlige gentagelsesbegreb.»

Ved lov nr. 524 af 6. juni 2007 (Alkoholkoncentration i udåndingsluft, nulgrænse for euforiserende stoffer m.v.) blev formuleringen af færdselslovens § 133 a, stk. 2, ændret. Lovændringen indebar for det første, at området for obligatorisk konfiskation blev udvidet til også at omfatte overtrædelser under skærpende omstændigheder af færdselslovens § 54, stk. 2, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, jf. nærmere herom punkt 3.3.1.2 ovenfor. For det andet indebar lovændringen, at spirituskørsel konstateret ved måling af alkoholkoncentrationen i udåndingsluften også vil kunne danne grundlag for obligatorisk konfiskation, forudsat at betingelserne i færdselslovens § 133 a, stk. 2, i øvrigt er opfyldt.

3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

3.4.2.1. Fakultativ konfiskation

Som det fremgår af punkt 3.4.1.2 ovenfor, har Vestre Landsret i en afgørelse fra 2005 udtalt, at gentagelsesbegrebet i færdselslovens § 133 a, stk. 1, må forstås i overensstemmelse med straffelovens sædvanlige gentagelsesbegreb, hvilket indebærer, at flere overtrædelser til samtidig pådømmelse ikke kan betragtes som »gentagne« overtrædelser.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der være adgang til at foretage konfiskation af et køretøj i tilfælde, hvor en fører har begået flere overtrædelser af færdselsloven, uanset om der foreligger mellemliggende afgørelser, når antallet af overtrædelser tilsiger, at konfiskation bør ske for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Efter Justitsministeriets opfattelse er det således ud fra et præventivt synspunkt uhensigtsmæssigt, at personer, som adskillige gange har tilsidesat færdselslovens regler, kan beholde deres køretøj, og derved bevare muligheden for at fortsætte denne adfærd, blot fordi der ikke er truffet en mellemliggende afgørelse.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at der foretages en justering af ordlyden i færdselslovens § 133 a, stk. 1, hvorved det præciseres, at bestemmelsens gentagelsesbegreb afviger fra strafferettens sædvanlige gentagelsesbegreb. Med den ændrede formulering er det således hensigten, at fakultativ konfiskation – hvis en sådan i øvrigt må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser – skal kunne ske på baggrund af overtrædelsernes antal, når flere overtrædelser er til samtidig pådømmelse, uanset at føreren ikke tidligere er straffet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 24, og bemærkningerne hertil.

3.4.2.2. Obligatorisk konfiskation

Justitsministeriet finder, at der bør skrides særlig effektivt og konsekvent ind over for trafikanter, som over en periode i flere tilfælde gør sig skyldige i så grove overtrædelser af færdselsloven, at førerretten skal frakendes ubetinget.

Det foreslås derfor at udvide ordningen vedrørende obligatorisk konfiskation således, at konfiskation fremover skal være en obligatorisk følge i alle tilfælde, hvor en fører inden for 3 år har begået tre overtrædelser, som hver især begrunder en ubetinget frakendelse af førerretten efter reglerne i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1-6, eller de foreslåede nye bestemmelser i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 11 og 12 (lovforslagets § 1, nr. 20), om ubetinget førerretsfrakendelse ved særligt grove hastighedsovertrædelser, jf. nedenfor under punkt 3.5.

Forslaget indebærer således, at de overtrædelser, som er af en sådan grovhed, at de i sig selv (betragtet som førstegangstilfælde) medfører ubetinget frakendelse af førerretten, også i relation til ordningen om obligatorisk konfiskation sidestilles. Det vil i denne forbindelse være underordnet, om der er tale om tre tilfælde af samme type frakendelsesbegrundende overtrædelse, eller om forseelserne er af forskellig karakter. Eksempelvis vil førerens køretøj efter den foreslåede ordning som hovedregel skulle konfiskeres, hvis føreren inden for 3 år én gang har ført køretøjet med over 100 km i timen i tættere bebygget område med en hastighedsgrænse på 50 km i timen, én gang har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en alkoholpromille over 1,20 og derudover én gang forsætligt har voldt skade på eller nærliggende fare for andres person eller ting eller i øvrigt ført køretøjet på særlig hensynsløs måde.

Justitsministeriet har fundet det rigtigst ikke at lade den foreslåede ordning om obligatorisk konfiskation omfatte de forhold, der alene som følge af førerens forstraffe eller antallet af forhold til samtidig pådømmelse kvalificerer til en ubetinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7-10.

Med forslaget forudsættes det, at tre forhold omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1-6, eller de foreslåede nye bestemmelser i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, som indsat ved lovforslagets § 1,

nr. 20, begået inden for 3 år skal medføre obligatorisk konfiskation, uanset om forholdene er til samtidig pådømmelse, eller om der foreligger mellemliggende afgørelser. Den foreslåede konfiskationsbestemmelses gentagelsesbegreb skal således ikke forstås på samme måde som det sædvanlige gentagelsesbegreb i straffelovens § 84, stk. 1.

For så vidt angår spirituskørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 2, foreslås det ved siden af den netop beskrevne ordning at indføre en særlig skærpet ordning om obligatorisk konfiskation af køretøjer tilhørende førere, der to gange har gjort sig skyldige i spirituskørsel omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, eller kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom mv. omfattet af § 126, stk. 1, nr. 2. I disse tilfælde foreslås det, at der skal ske konfiskation på obligatorisk grundlag, hvis føreren frakendes førerretten ubetinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1 eller 2, og den pågældende på gerningstidspunktet allerede var frakendt førerretten ubetinget efter § 126, stk. 1, nr. 1 eller 2, for et forhold begået inden for de seneste 3 år regnet fra det nye gerningstidspunkt. Det er i den forbindelse underordnet, om der er tale om to tilfælde af spirituskørsel, to overtrædelser under skærpende omstændigheder af føreevnekriteriet eller en af hver af de pågældende overtrædelser, idet overtrædelserne har indbyrdes gentagelsesvirkning.

Da det efter forslaget vil være en forudsætning for obligatorisk konfiskation efter den pågældende bestemmelse, at det første forhold har givet anledning til en afgørelse om ubetinget frakendelse, inden det andet forhold begås, vil to forhold til samtidig pådømmelse ikke i sig selv kunne give anledning til obligatorisk konfiskation efter den skærpede regel.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 25-27, og bemærkningerne hertil.

Som nævnt under punkt 3.4.1.1 følger det af færdselslovens § 133 a, stk. 4, at obligatorisk konfiskation efter det gældende stk. 2 kan undlades, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor. Det foreslås, at denne undtagelsesregel fremover skal finde anvendelse både ved den »generelle« ordning om obligatorisk konfiskation (forslaget til nyt stk. 2 i § 133 a) og den skærpede ordning om obligatorisk konfiskation ved spirituskørsel mv. (forslaget til nyt stk. 3 i § 133 a).

Med forslaget forudsættes det, at der efter domstolenes konkrete vurdering fortsat vil kunne ske konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 1, selv om betingelserne for obligatorisk konfiskation ikke er opfyldt.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

Det netop omtalte forslag om obligatorisk konfiskation i andengangstilfælde inden for 3 år omfatter spirituskørsel og overtrædelser under skærpende omstændigheder af føreevnekriteriet.

Reglerne for frakendelsestidens længde og for bl.a. gentagelsesvirkning er ikke på alle punkter de samme, når det gælder andre grove færdselsforseelser. Det er baggrunden for, at den foreslåede bestemmelse alene omfatter spirituskørsel og overtrædelser under skærpende omstændigheder af føreevnekriteriet. Justitsministeriet vil imidlertid med henblik på et eventuelt senere initiativ overveje, om der kan være anledning til yderligere ændringer af reglerne om obligatorisk konfiskation.

3.5. Ubetinget frakendelse af førerretten som følge af særlig grove hastighedsovertrædelser

3.5.1. Gældende ret

Det følger af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, at føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, betinget skal frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren har overskredet de tilladte hastighedsgrænser efter §§ 42 og 43 a eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 60 pct. eller har kørt med en hastighed på 160 km i timen eller derover.

Der er tale om to selvstændige led, som hver især kan danne grundlag for en betinget frakendelse. Kør-

sel med 160 km i timen eller derover medfører således betinget frakendelse af førerretten, uanset om hastighedsoverskridelsen har været over 60 pct. eller ej.

Førerretten skal endvidere i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 4, frakendes betinget, hvis føreren under kørsel i et af de i § 43 nævnte køretøjer (busser, lastbiler, vogntog og sammenkoblede køretøjer i øvrigt), under kørsel med blokvogn eller mobilkran eller ved slæbning af køretøjer har overskredet de for sådanne køretøjer tilladte hastigheder, jf. §§ 42 og 43, eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 60 pct. for hastighedsgrænser på højst 30 km i timen eller med mere end 40 pct. for hastighedsgrænser på over 30 km i timen.

Det følger endvidere af færdselslovens § 125, stk. 2, at føreren skal frakendes førerretten betinget, hvis føreren inden for en periode af 3 år har gjort sig skyldig i tre forhold, der ikke i sig selv medfører frakendelse af førerretten efter stk. 1, men som er omfattet af den såkaldte klippekortordning. Klippekortordningen gælder efter § 125, stk. 2, nr. 5, bl.a. ved overtrædelse af §§ 42-43 a eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, hvis hastighedsoverskridelsen er på mere end 30 pct.

Hvis en fører har gjort sig skyldig i to (eller flere) overtrædelser, herunder hastighedsoverskridelser, der hver for sig medfører betinget frakendelse af førerretten, skal førerretten som udgangspunkt frakendes ubetinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7. Tilsvarende gælder, hvis føreren er skyldig i en hastighedsovertrædelse, som isoleret set vil medføre en betinget frakendelse, og forholdet er begået i prøvetiden for en betinget frakendelse, inden 3 år efter et pålagt kørselsforbud eller inden 5 år efter udløbet af en tidligere ubetinget frakendelse, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 8, 9 og 10.

Uden for disse særlige tilfælde kan høj hastighed efter gældende ret ikke i sig selv danne grundlag for ubetinget frakendelse af førerretten.

Derimod kan ubetinget frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, ske, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde. Kørsel med en meget høj hastighed vil efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder kunne anses for særlig hensynsløs kørsel, og f.eks. vil den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkryds og fodgængere i fodgængerovergange som regel have kørt på særlig hensynsløs måde. Der henvises i den forbindelse til forarbejderne til bestemmelsen i § 126, stk. 1, nr. 5, som er beskrevet nærmere ovenfor under punkt 3.2.1.1.

Der er derimod hverken i lovens forarbejder eller retspraksis holdepunkter for at antage, at overskridelse af hastighedsgrænserne af en vis størrelse i sig selv udgør særlig hensynsløs kørsel, selv om overskridelsen vil kunne indgå som et væsentligt moment i vurderingen.

3.5.2. Rigsadvokatens udtalelse

Justitsministeriet har anmodet Rigsadvokaten om at overveje, hvorvidt der efter Rigsadvokatens opfattelse er behov for en stramning af reglerne om førerretsfrakendelse ved meget høje hastigheder, herunder om der bør kunne ske ubetinget førerretsfrakendelse i sådanne eller lignende situationer. Rigsadvokatens udtalelse er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

Rigsadvokaten har bl.a. anført, at det er Rigsadvokatens indtryk, at der er meget få sager med kørsel med meget høje hastigheder som f.eks. i niveauet 200 km i timen eller derover. Dette skyldes formentlig både, at kørsel af denne art er forholdsvis sjælden, og at strafforfølgning af sådan kørsel yderligere forudsætter, at der foreligger tilstrækkeligt bevis for hastigheden, typisk i form af en hastighedsmåling foretaget af politiet. Der synes således ikke at være et udpræget praktisk behov for en særlig regel om ubetinget frakendelse ved kørsel med hastigheder i det nævnte niveau.

Det er dog på den anden side Rigsadvokatens opfattelse, at den generelle farlighed ved overtrædelser af færdselslovens hastighedsgrænser med meget høje hastigheder kan tale for, at der ved overtrædelse af

en bestemt fast hastighedsgrænse skal ske ubetinget frakendelse af førerretten. Rigsadvokaten henviser i den forbindelse til, at en meget høj hastighed bl.a. medfører en væsentlig forringelse af førerens mulighed for at undgå ulykker, f.eks. i forhold til medtrafikanter, der pludselig viser sig på vejen forude, og som eventuelt foretager opbremsning eller vognbaneskift, ligesom føreren kan have meget svært ved at reagere adækvat i en pludselig opstået situation, f.eks. et punkteret dæk, dyr på vejen eller lignende. Rigsadvokaten henviser endvidere til, at omfanget af en eventuel skade, hvis føreren forvolder uheld, vil forværres, jo større hastighed køretøjet føres med. Endelig henviser Rigsadvokaten til, at en fast grænse, der medfører ubetinget frakendelse, vil være udtryk for en klar tilkendegivelse om, at kørsel med meget høje hastigheder er helt uacceptabel.

En stramning af reglerne om førerretsfrakendelse ved kørsel med meget høje hastigheder vil efter Rigsadvokatens opfattelse kunne gennemføres ved, at der – på samme måde som ved betinget frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, – indføres en fast øvre grænse, hvorefter der skal ske ubetinget frakendelse.

En fast overgrænse vil efter Rigsadvokatens opfattelse passende kunne fastsættes til 200 km i timen, når henses til grænsen på 160 km i timen for betinget frakendelse af førerretten. Grænsen bør efter Rigsadvokatens opfattelse gælde både for kørsel på motorvej og for kørsel på andre veje. Rigsadvokaten peger på, at kørsel med hastigheder i niveauet 200 km i timen og derover normalt er en helt bevidst forsætlig handling, som ikke begås blot ved mangel på opmærksomhed.

Rigsadvokaten har herudover anført, at kørsel i øvrigt med hastigheder, der væsentligt overstiger hastighedsbegrænsningen, også ved hastigheder under 200 km i timen udgør en stor fare for andre trafikanter, ligesom vejene ofte ikke er indrettet og beregnet til kørsel med meget høje hastigheder. Rigsadvokaten har derfor peget på, at det som supplement til grænsen på 200 km i timen kan overvejes at indføre en generel grænse for en procentvis overskridelse, som i sig selv skal medføre ubetinget frakendelse af førerretten.

En sådan grænse kan efter Rigsadvokatens opfattelse i givet fald f.eks. fastsættes således, at der skal ske ubetinget frakendelse, hvis de tilladte hastigheder overskrides med mere end 100 pct. Dette vil f.eks. indebære, at der skal ske ubetinget frakendelse af førerretten, hvis der køres med hastigheder på over 100 km i timen i bymæssig bebyggelse, hvor den generelle hastighedsgrænse er 50 km i timen.

Ved særlig lavt fastsatte hastighedsgrænser på 30 og 40 km i timen kan ubetinget frakendelse efter en sådan bestemmelse dog efter Rigsadvokatens opfattelse være en uforholdsmæssig reaktion, når der henses til, at hastigheder i dette niveau kan forekomme som følge af manglende opmærksomhed hos bilisten på skiltning mv. Hertil kommer, at hastighedsgrænser i det nævnte niveau kan være fastsat på vejstrækninger, hvor der kun på nogle tidspunkter af døgnet er en klar færdselsmæssig begrundelse herfor, f.eks. i byer med meget trafik i dagtimerne, ved skoler, ved vejarbejde og lignende.

En eventuel ændring bør derfor efter Rigsadvokatens opfattelse i givet fald udformes således, at ubetinget frakendelse alene skal ske, når hastighedsgrænsen er overskredet med mere end 100 pct., og hastigheden tillige har været højere end 100 km i timen.

3.5.3. Justitsministeriets overvejelser

3.5.3.1. Ubetinget frakendelse

Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at den generelle farlighed ved overtrædelser af færdselslovens hastighedsgrænser med meget høje hastigheder kan tale for, at der ved overtrædelse af en bestemt fast hastighedsgrænse skal ske ubetinget frakendelse af førerretten.

Justitsministeriet er endvidere enig i, at en sådan grænse passende kan fastsættes til 200 km i timen gældende for både kørsel på motorveje og for kørsel på andre veje.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at kørsel med 200 km i timen eller derover i sig selv indebærer en betydelig risiko for færdselssikkerheden, idet førerens reaktionsmuligheder og manøvreedygtighed ved hastigheder i denne størrelsesorden er væsentligt forringet. Endvidere må kørsel med hastigheder på 200 km i timen eller derover efter ministeriets opfattelse betragtes som en helt bevidst tilsidesættelse af færdselslovens hastighedsgrænser og ikke blot som mangel på opmærksomhed. En sådan bevidst handling, der er egnet til at forvolde fare for andre trafikanter, bør efter Justitsministeriets opfattelse føre til ubetinget frakendelse af førerretten, uanset at kørslen ikke i situationen har fremkaldt konkret fare for andre. Det gælder, uanset at sådanne sager efter Rigsadvokatens indtryk sjældent forekommer i praksis. Med indførelse af en fast øvre grænse, hvis overskridelse skal medføre ubetinget frakendelse, sendes der et klart signal om, at hastigheder i den nævnte størrelsesorden er helt uacceptable.

Også i lyset af overgrænsen i færdselslovens § 125, stk.1, nr. 3, hvorefter kørsel med hastigheder på 160 km i timen eller derover medfører betinget frakendelse af førerretten, finder Justitsministeriet det rimeligt, at førerretsfrakendelsen ved en øvre hastighedsgrænse på 200 km i timen eller derover meddeles ubetinget.

Justitsministeriet finder desuden, at en sådan regel skal suppleres af en generel regel om, at visse betydelige overskridelser af hastighedsgrænserne skal føre til ubetinget frakendelse af førerretten. Justitsministeriet er således enig med Rigsadvokaten i, at kørsel med hastigheder, der væsentligt overstiger hastighedsbegrænsningen, i sig selv udgør en stor fare for andre trafikanter, også selv om hastigheden ikke er på 200 km i timen eller derover. Dertil kommer, at vejene ofte ikke er indrettet og beregnet til kørsel med meget høje hastigheder.

Justitsministeriet kan derfor tilslutte sig Rigsadvokatens forslag om, at overskridelse af hastighedsgrænserne med mere end 100 pct. som udgangspunkt bør føre til ubetinget frakendelse af førerretten. Justitsministeriet har i den forbindelse bl.a. skelet til reglen i færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, om, at hastighedsovertrædelser med mere end 60 pct. efter gældende ret fører til betinget frakendelse af førerretten.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig, at hovedreglen om ubetinget frakendelse ved overskridelse af hastighedsgrænserne med mere end 100 pct. kun bør gælde, hvor hastigheden har været højere end 100 km i timen. Som anført af Rigsadvokaten kan selv procentuelt store overskridelser forekomme som følge af manglende opmærksomhed på skiltning mv., når der er tale om overskridelse af særligt lave hastighedsgrænser på f.eks. 30 og 40 km i timen. Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at ubetinget frakendelse af førerretten alene som følge af en hastighedsoverskridelse på mere end 100 pct. i sådanne tilfælde vil kunne være en uforholdsmæssig sanktion, f.eks. hvor en fører om natten på en skolevej med en hastighedsgrænse på 30 km i timen kører 61 km i timen.

Ved siden af den foreslåede bestemmelse om ubetinget frakendelse af førerretten ved kørsel med hastigheder på 200 km i timen eller derover foreslås det på den baggrund at indføre hjemmel til ubetinget førerretsfrakendelse i tilfælde, hvor føreren ved kørsel med mere end 100 km i timen har overskredet de fastsatte hastighedsgrænser med mere end 100 pct.

Grænserne for ubetinget førerretsfrakendelse som følge af meget høje hastigheder vil efter den foreslåede ordning – uanset vejtypen – se ud som følger:

Fastsat hastighedsgrænse

130 km i timen:
110 km i timen:
90 km i timen:

Grænse for ubetinget førerretsfrakendelse

Mere end 200 km i timen
Mere end 200 km i timen
Mere end 180 km i timen

80 km i timen:	Mere end 160 km i timen
70 km i timen:	Mere end 140 km i timen
60 km i timen:	Mere end 120 km i timen
50 km i timen:	Mere end 100 km i timen
40 km i timen:	Mere end 100 km i timen
30 km i timen:	Mere end 100 km i timen

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 18-20, og bemærkningerne hertil.

3.5.3.2. Kørselsforbud

I medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, kan der under særlig formildende omstændigheder ske betinget frakendelse af førerretten i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget. Dette vil også gælde for de foreslåede bestemmelser i § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, jf. lovforslagets § 1, nr. 20, om ubetinget frakendelse af førerretten som følge af særlig grove hastighedsovertrædelser. Det følger dog af færdselslovens § 127, at betinget frakendelse af førerretten i visse tilfælde erstattes af et kørselsforbud.

Af § 127 fremgår, at hvis en forseelse omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 8, 9 eller 10, § 125, stk. 3, eller § 126, stk. 2, jf. § 126, stk. 1, nr. 1 eller 2, bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerretten, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse. Ved et kørselsforbud inddrages førerens ret til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, indtil særlig køreundervisning eller A/T-kursus er gennemført og kontrollerende køreprøve bestået.

Betinget førerretsfrakendelse efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 5-7, og § 126, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3-10, kan efter gældende ret ikke erstattes af et kørselsforbud.

Et kørselsforbud er en skærpelse i forhold til den betingede frakendelse, idet kørselsforbuddet indebærer, at den pågældende bliver stillet, som om han eller hun ikke har bestået den oprindelige køreprøve og dermed ikke har erhvervet førerretten. Når førerretten er inddraget ved et kørselsforbud, skal kørekortet derfor afleveres til politiet. Endvidere kan førerretten efter færdselslovens § 60 a, stk. 1, som udgangspunkt kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført fornyet, særlig køreundervisning og har bestået en kontrollerende køreprøve. Er kørselsforbuddet pålagt som følge af spirituskørsel, skal føreren dog i stedet gennemføre et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og bestå en kontrollerende køreprøve, før førerretten kan gengives, jf. § 60 a, stk. 2.

Bestemmelsen om kørselsforbud blev oprindelig indsat i færdselsloven ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven (Skærpelse af straffen for grove færdselslovsovertrædelser og indførelse af kørselsforbud). I bemærkningerne til lovændringen blev det bl.a. anført, at kørselsforbuddet skulle omfatte de førere, typisk unge mennesker, der kort tid efter, at de har erhvervet kørekort, udviser en adfærd, der viser, at de ikke er fortrolige med egne kørefærdigheder, gældende færdselsregler og den risiko, som de udsætter sig selv og andre for. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at de relevante forseelser er hastighedsovertrædelser eller andre væsentlige tilsidesættelser af hensynet til færdselssikkerheden, herunder spirituskørsel. Der henvises til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7024 ff.

Ved indførelsen af kørselsforbuddet blev der ikke taget udtrykkeligt stilling til de tilfælde, hvor der efter den dagældende § 126, stk. 2, i færdselsloven som udgangspunkt skulle ske ubetinget frakendelse, men hvor frakendelsen efter undtagelsesbestemmelsen i det dagældende stk. 3 (nu § 126, stk. 2) blev gjort betinget.

Henset til formålet med kørselsforbuddet, herunder målgruppen og de relevante forseelser, jf. ovenfor, finder Justitsministeriet, at ordningen om kørselsforbud bør omfatte de tilfælde, der fremover måtte blive henført under færdselslovens § 126, stk. 2, jf. de foreslåede bestemmelser i § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, vedrørende særlig grove hastighedsovertrædelser. Det betyder, at en særlig grov hastighedsovertrædelse,

der efter § 126, stk. 2, undtagelsesvis ikke medfører en ubetinget frakendelse efter de foreslåede bestemmelser, i stedet vil medføre et kørselsforbud (og ikke en betinget frakendelse), hvis hastighedsovertrædelsen er begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af kørekort. Dette forslag skal ses i sammenhæng med, at de hastighedsovertrædelser, som (kun) medfører betinget frakendelse efter reglerne i færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3 og 4, og stk. 3, jf. stk. 2, nr. 5, alle er omfattet af ordningen om kørselsforbud, jf. § 127.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at det samme bør gælde de tilfælde, som måtte blive henført under færdselslovens § 126, stk. 2, jf. bestemmelserne i § 126, stk. 1, nr. 5, om forsætlig forvoldelse af skade eller fare herfor og særlig hensynsløs kørsel i øvrigt, og § 126, stk. 1, nr. 6, jf. straffelovens § 253, stk. 1, jf. stk. 2, om flugtbilisme. Dette forslag skal ses i sammenhæng med, at de former for skades- eller fareforvoldelse samt flugtbilisme mv., som (kun) medfører betinget frakendelse efter reglerne i færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1 og 2, alle er omfattet af ordningen vedrørende kørselsforbud, jf. § 127.

Justitsministeriet finder derimod ikke grundlag for at fremsætte forslag om anvendelse af kørselsforbud i sager omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3 og 4, som vedrører tunge køretøjer og i praksis typisk vil finde anvendelse i sager mod erhvervschauffører.

Efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 3, skal førerretten som udgangspunkt frakendes ubetinget, hvis føreren ulovligt har ført et køretøj uden hastighedsbegrænsere, eller føreren har foretaget et uautoriseret, konstruktiv indgreb i køretøjets hastighedsbegrænsere eller dens forbindelser, eller føreren vidste eller burde have vidst, at der var foretaget et sådant indgreb, eller hvis føreren har betjent køretøjet på en sådan måde, at hastighedsbegrænseren gøres uvirksom. Efter § 126, stk. 1, nr. 4, skal førerretten endvidere som udgangspunkt frakendes ubetinget, hvis føreren har ført køretøjet, selv om denne vidste eller burde vide, at der var foretaget et uautoriseret indgreb i køretøjets kontrolapparat eller dets forbindelser.

Sådanne overtrædelser er efter Justitsministeriets opfattelse ikke kendetegnet ved, at føreren kort tid efter at have erhvervet kørekort viser sig ikke at være fortrolig med egne kørefærdigheder, gældende færdselsregler og den risiko, som de udsætter sig selv og andre for. På denne baggrund finder Justitsministeriet ikke grundlag for, at disse overtrædelser, såfremt de undtagelsesvis henføres under § 126, stk. 2, skal give anledning til kørselsforbud, selv om de måtte være begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 21, og bemærkningerne hertil.

4. Udenretlige vedtagelser af førerretsfrakendelser

4.1. Gældende ret

4.1.1. Færdselsloven § 119 a

Efter den gældende bestemmelse i færdselslovens § 119 a, stk. 1, kan en række sager om overtrædelse af færdselslovgivningen afgøres ved, at anklagemyndigheden i stedet for at indlevere anklageskrift til retten tilkendegiver over for den sigtede, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis sagen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og såfremt den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager et kørselsforbud eller en betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum.

Baggrunden for ordningen er et ønske om at aflaste navnlig domstolene, men også i et vist omfang anklagemyndigheden, ved at give mulighed for udenretligt at afgøre sager, som i praksis afgøres efter faste retningslinjer.

Bestemmelsen i § 119 a, stk. 1, som blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 299 af 6. juni 1984, omfattede oprindeligt alene sager om spirituskørsel, men omfatter nu også sager om hastighedsovertrædelser, overlæs, køre- og hviletid (herunder forkert betjening af og indgreb i kontrolapparat), indgreb i hastighedsbegrænsere, kørsel under påvirkning af euforiserende stoffer, sygdom mv. og sager om førerretsfrakendelse som følge af klippekortordningen, jf. § 125, stk. 1, nr. 3-9, og stk. 2 og 3, samt § 126, stk. 1, nr. 1-4.

Ved udvidelserne af anvendelsesområdet for ordningen har der typisk været lagt vægt på, at de pågældende typer af sager har en bevismæssig ukompliceret karakter og ikke nødvendiggør en retlig/skønsmæssig vurdering af den kørsel, der er tale om. Der har endvidere været lagt vægt på, at sanktionen er forudsigelig, hvilket taler for, at sagen ikke kun bør kunne afgøres ved domstolenes mellemkomst. Der henvises til lov nr. 468 af 10. juni 1997, lov nr. 187 af 30. marts 1999, lov nr. 267 af 21. april 2004, lov nr. 363 af 24. maj 2005, lov nr. 557 af 24. juni 2005 og lov nr. 524 af 6. juni 2007.

De sager, som er omfattet af § 119 a, stk. 1, kan – tillige med sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, jf. nedenfor – efter § 119 a, stk. 3, ligeledes afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde og vedtager et kørselsforbud eller en frakendelse af førerretten i et nærmere angivet tidsrum. Det er i forbindelse med indenretlig vedtagelse ligeledes en betingelse, at der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, ligesom retten ikke må finde grundlag for at betvivle den tiltaltes skyld.

Andre sager end de, der er omfattet af § 119 a, stk. 1 og 3, hvor der nedlægges påstand om kørselsforbud eller frakendelse af førerretten, kan efter gældende ret derimod kun afgøres ved dom.

Politiet skal i forbindelse med tilkendegivelser efter § 119 a, stk. 1, vejlede den sigtede om, at han eller hun, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. § 119 b. Spørgsmålet om erstatning af omkostningerne ved eventuel forsvarerbistand afgøres efter retsplejelovens § 1012. Det følger bl.a. af retsplejelovens § 1012, stk. 4, at der i sager, som afgøres ved vedtagelse efter færdselslovens § 119 a, tillige kan ske afgørelse af omkostningsspørgsmål ved vedtagelse.

Både udenretlige og indenretlige vedtagelser har med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning samme virkning som en dom, jf. § 119 a, stk. 4.

4.1.2. Færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1

Sager efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, er ikke omfattet af § 119 a, stk. 1, og kan dermed ikke i dag afgøres udenretligt.

Efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, skal føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor.

Betinget frakendelse af førerretten er en obligatorisk retsfølge. Hvis føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor, skal førerretten således frakendes betinget.

Med udtrykket »under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden« sigtes der ifølge forarbejderne til bestemmelsen (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, spalte 1995 ff) for det første til tilfælde, hvor grundlæggende og sikkerhedsmæssigt betydningsfulde færdselsregler er tilsidesat, og for det andet til situationer, hvor kørslen – selv om der ikke er tale om overtrædelse af fundamentale færdselsregler – må karakteriseres som hensynsløs, hasarderet eller chancepræget.

I overensstemmelse hermed anvendes bestemmelsen i praksis navnlig i sager om manglende overholdelse af vigepligtsreglerne, herunder fremkørsel for rødt lys, om uforsvarlige overhalinge og om aggressiv kørsel.

Kravet om farefremkaldelse skal ifølge forarbejderne til bestemmelsen ikke forstås som et krav om en konkret og aktuel fare. Det vil efter omstændighederne være tilstrækkeligt, at overtrædelse af den pågældende færdselsregel er egnet til at skabe en farlig situation, f.eks. ved overhaling under overskridelse af dobbelte spærrelinjer.

Om føreren har tilsidesat sådanne væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, at der skal ske betinget førerretsfrakendelse, beror på en konkret vurdering. I denne vurdering skal det også indgå, om der foreligger formildende omstændigheder, f.eks. dårlige oversigtsforhold eller kørselsfejl hos modparten, som kan begrunde, at føreren ikke kan anses for at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Det bemærkes i den forbindelse, at selv om der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at frakende førerretten betinget, vil den pågældende typisk fortsat være strafskyldig i henhold til færdselsloven, f.eks. på grund af overtrædelse af vigepligtsreglerne, og disse forseelser vil for de flestes vedkommende medføre klip i kørekortet, jf. færdselslovens § 125, stk. 2.

Er der omvendt tale om, at tilsidesættelsen af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden er sket på en særlig hensynsløs måde, f.eks. ved forsætlig fremkørsel for rødt lys, skal førerretten frakendes ubetinget i stedet for betinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5.

Hvis førerretten frakendes betinget, skal den pågældende inden for en frist, der fastsættes af politiet, aflægge en kontrollerende køreprøve. Førerretten inddrages, hvis prøven ikke består, jf. § 60, stk. 3.

Hvis en forseelse omfattet af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af kørekort, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse, jf. § 127. Ved et kørselsforbud inddrages førerens ret til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, indtil særlig køreundervisning er gennemført, og kontrollerende køreprøve er bestået.

4.2. Justitsministeriets overvejelser

Sager om overtrædelse af færdselsloven, hvor der bliver spørgsmål om bøde og frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, bør efter Justitsministeriets opfattelse kun kunne afgøres ved udenretlig vedtagelse af bødeforelæg, hvis der er et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at antage, at overtrædelsen er af en sådan karakter, at den skal medføre en frakendelse eller et kørselsforbud.

I tilfælde, hvor der er et sådant sikkert grundlag for førerretsfrakendelse eller kørselsforbud, bør der efter Justitsministeriets opfattelse imidlertid også være adgang til at få sagen afgjort udenretligt, så borgeren ikke er nødsaget til at møde op i retten, selv om vedkommende erkender sig skyldig i sigtelsen og er enig i den påståede sanktion.

Som det fremgår ovenfor under punkt 4.1.2, kan sager om anvendelse af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, ikke efter gældende ret afgøres ved udenretlig vedtagelse af en bøde og betinget førerretsfrakendelse eller kørselsforbud.

Om føreren har tilsidesat sådanne væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, at der er grundlag for en betinget frakendelse af førerretten, beror ganske vist på en skønsmæssig vurdering, men efter Justitsministeriets opfattelse er der for visse »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, imidlertid en så fast retspraksis, at det må anses for retssikkerhedsmæssigt ubetænkeligt i disse situationer at tillade, at sagen kan afsluttes ved anvendelse af udenretlige vedtagelser og ikke kun ved indenretlige vedtagelser eller ved dom. Retspraksis vedrørende de omhandlede »typetilfælde« er beskrevet nærmere i bilag 3 til lovforslaget.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at det i de »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, som gennemgås nedenfor, fremover skal være muligt at afgøre sagerne ved udenretlig vedtagelse af en bøde og en betinget frakendelse (eller kørselsforbud).

Det bemærkes, at selv om der i de pågældende »typetilfælde« som hovedregel vil være grundlag for en betinget frakendelse af førerretten, så vil anklagemyndigheden altid skulle foretage en konkret vurdering

af, om føreren ved den omhandlede kørsel har tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og herved voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor.

Anklagemyndigheden vil således bl.a. skulle vurdere, om der foreligger formildende omstændigheder i sagen, f.eks. kørselsfejl hos andre trafikanter, som kan betyde, at forholdet falder uden for færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, så der ikke skal ske betinget frakendelse, men eventuelt alene fastsættes en bødestraf og eventuelt klip i kørekortet.

Anklagemyndigheden skal endvidere vurdere, om der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. forsæt til at forvolde fare for andre, som kan begrunde en ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 5, frem for en betinget frakendelse efter § 125, stk. 1, nr. 1.

Et bødeforelæg med påstand om betinget frakendelse skal alene kunne anvendes, hvor det skønnes, at der er et sikkert grundlag for denne påstand.

Justitsministeriet forudsætter i den forbindelse, at politiet og anklagemyndigheden ved behandlingen af sagen sikrer sig, at alle relevante – herunder formildende – omstændigheder er belyst, og om nødvendigt foretager fornyet afhøring af den sigtede eller andre implicerede i sagen.

Skønnes der herefter at være et sikkert grundlag for en betinget frakendelse (eller kørselsforbud), kan anklagemyndigheden søge sagen afgjort udenretligt ved fremsendelse af et bødeforelæg med påstand om betinget frakendelse (eller kørselsforbud). I forbindelse med bødeforelægget skal den sigtede udtrykkeligt gøres opmærksom på, at sagen kan indbringes for retten, hvis han eller hun ønsker det, ligesom den sigtede skal vejledes om, at han eller hun, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. herved færdselslovens § 119 b, jf. pkt. 4.1.1 ovenfor.

Er der i den konkrete sag usikkerhed om, hvorvidt omstændighederne bør føre til en betinget frakendelse, men ønsker anklagemyndigheden at opretholde påstanden herom, vil sagen ikke kunne afgøres ved en udenretlig vedtagelse, men vil skulle indbringes for retten.

I gennemgangen neden for af de »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, som foreslås omfattet af ordningen med udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelser, er nævnt eksempler på formildende omstændigheder, som i givet fald vil skulle indgå i anklagemyndighedens vurdering af, om der er et tilstrækkeligt sikkert grundlag for en påstand om betinget frakendelse. Endvidere er der i bilag 3 til lovforslaget eksempler fra retspraksis på sager, hvor der har foreligget formildende omstændigheder.

Justitsministeriet foreslår, at følgende færdselslovsovertrædelser omfattes af ordningen om udenretlig vedtagelse af betinget frakendelse i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1:

1. Uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld jf. færdselslovens § 4, stk. 1

Det fremgår af færdselslovens § 4, stk. 1, at trafikanter skal efterkomme de anvisninger for færdslen, som gives ved færdselstavler, afmærkning på kørebane eller cykelsti, signalanlæg eller på anden måde, jf. § 95. Kørsel ud for rødt lys indebærer således en overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1.

Efter retspraksis sker der som hovedregel betinget frakendelse af førerretten, hvis føreren uagtsomt kører frem for rødt lys og derved forårsager færdselsuheld.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, f.eks. hvis fremkørslen er sket med lav hastighed, og lyskrydset er af særlig kompleks karakter, kan dette efter omstændighederne medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse.

Hvis fremkørslen for rødt lys er sket forsætligt, vil dette efter praksis ofte medføre en ubetinget førerretsfrakendelse.

2. Passage af jernbaneoverkørsel, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 5, stk. 2

Det fremgår af færdselslovens § 5, stk. 2, at trafikanter ikke må passere jernbaneoverkørsel, når 1) pligt

til standsning er tilkendegivet ved signalanlæg, 2) bomme er lukkede, eller medens bomme lukkes eller åbnes, eller 3) jernbanens personale tilkendegiver, at tog nærmer sig.

Hvis føreren overtræder § 5, stk. 2, og derved forårsager uheld, sker der efter retspraksis som hovedregel betinget frakendelse af førerretten.

3. Vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 18, stk. 1

Det bemærkes indledningsvis, at færdselslovens § 18, stk. 1, ikke omfatter vending på motorvej eller motortrafikvej eller på til- eller frakørselsvej til sådanne veje. For disse sager gælder færdselslovens § 46, stk. 2, jf. nærmere punkt 9 nedenfor.

Det fremgår af færdselslovens § 18, stk. 1, at kørende før vending eller bakning skal sikre sig, at manøvre kan udføres uden fare eller ulempe for andre. Vending skal ske forlæns til venstre, medmindre forholdene ikke tillader dette.

Efter retspraksis sker der som hovedregel betinget frakendelse af førerretten, hvis føreren foretager vending og derved forårsager færdselsuheld.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, f.eks. hvis der er tale om vending i et kryds med komplicerede oversigtsforhold, eller føreren inden vendingen har holdt stille og orienteret sig grundigt, men alligevel har overset modparten, eller der foreligger kørselsfejl eller lignende hos modparten, kan dette efter omstændighederne medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse.

4. Manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hjåtånder eller anden afmårkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 2

Det fremgår af færdselslovens § 26, stk. 2, at den kørende ved kørsel ind på eller over en vej har vigepligt for den kørende færdsel fra begge sider (ubetinget vigepligt), såfremt dette er tilkendegivet ved afmårkning i medfør af § 95.

Overtråder en fører sin ubetingede vigepligt efter § 26, stk. 2, og derved forårsager færdselsuheld, medfører dette efter retspraksis som udgangspunkt en betinget frakendelse af førerretten.

Hvis der foreligger formildende omståndigheder, kan dette medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse. Efter retspraksis undlades betinget frakendelse f.eks. efter omståndighederne, hvis føreren har holdt stille bag hjåtånderne eller alene er trillet ud over disse, og føreren har overset modparten på grund af dårlige oversigtsforhold, som det ikke har været nærliggende at forbedre ved at køre frem og orientere sig igen. Det samme gælder, hvis modparten har kørt væsentligt for hurtigt eller har begået andre væsentlige kørselsfejl.

5. Manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, over fortov eller lignende, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 3

Det fremgår af færdselslovens § 26, stk. 3, at der gælder ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, ejendom eller grundstykke, tankstation eller andet lignende område uden for vej, fra sti, gågade, markvej eller lignende og ved enhver udkørsel fra vej, der sker over fortov, cykelsti eller rabat, som er hævet over kørebanen på den vej, der køres ind på.

Hvis en fører overtråder sin ubetingede vigepligt efter § 26, stk. 3, og derved forårsager færdselsuheld, vil dette efter retspraksis som hovedregel medføre en betinget frakendelse af førerretten.

Hvis der foreligger formildende omståndigheder, kan dette medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse. Efter retspraksis undlades betinget frakendelse f.eks. efter omståndighederne, hvis føreren umiddelbart før udkørslen har holdt stille og har overset modparten på grund af dårlige oversigtsforhold, eller hvis der foreligger kørselsfejl eller lignende hos modparten.

6. Manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører, jf. færdselslovens § 26, stk. 6

Af færdselslovens § 26, stk. 6, fremgår det bl.a., at kørende ved svingning til højre ikke må være til ulempe for cyklister og knallertkørere, der kører lige ud.

Hvis føreren uden at standse op svinger til højre og derved forårsager sammenstød med en medkørende cyklist eller knallertfører, medfører dette efter retspraksis normalt en betinget frakendelse af førerretten.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, kan dette medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse. Som eksempel på formildende omstændigheder kan nævnes tilfælde, hvor føreren er svinget meget langsomt samtidig med, at han eller hun har orienteret sig bagud uden at se modparten, eller hvor der foreligger kørselsfejl eller lignende hos modparten eller komplicerede oversigtsforhold. I tilfælde, hvor modparten bliver dræbt eller kommer alvorligt til skade ved uheldet, vil dog kun helt specielle forhold føre til, at frakendelse undlades.

7. Manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 6

Efter færdselslovens § 26, stk. 6, må kørende ikke svinge til venstre, før det kan ske uden ulempe for modkørende færdsel.

Hvis en fører forårsager uheld ved venstresving, vil dette efter retspraksis normalt medføre en betinget frakendelse af førerretten.

Betinget frakendelse undlades dog i visse tilfælde, når der foreligger formildende omstændigheder, f.eks. hvis føreren på en vej i tættere bebygget område har holdt stille før svingningen eller har kørt ganske langsomt frem, men alligevel har overset modparten, eller der foreligger grovere kørselsfejl eller lignende hos modparten.

8. Påkørsel af gående i et fodgængerfelt, jf. færdselslovens § 27, stk. 6 og 7

Ved fodgængerfelt på steder, hvor færdslen reguleres af politi eller ved signalanlæg, skal den kørende, selv om han eller hun i øvrigt ifølge signalet eller politiets tegngivning kan passere fodgængerfeltet, efter færdselslovens § 27, stk. 6, holde tilbage for gående, som befinder sig i feltet på vej over kørebanen. Er et sådant fodgængerfelt beliggende ved vejkryds, skal den kørende, som efter svingning i krydset skal passere feltet, køre med passende lav hastighed og om nødvendigt standse for at lade de gående passere, som befinder sig i fodgængerfeltet eller er på vej ud i dette.

Det fremgår endvidere af færdselslovens § 27, stk. 7, at kørende, som nærmer sig et fodgængerfelt, der ikke er reguleret, skal afpasse hastigheden således, at der ikke opstår fare eller ulempe for gående, som befinder sig i feltet eller er på vej ud i dette. Den kørende skal om nødvendigt standse for at lade de gående passere.

Efter retspraksis sker der som udgangspunkt betinget frakendelse af førerretten, hvis føreren påkører gående, som går ud for grønt lys i et lysreguleret fodgængerfelt. Sker påkørslen i et ikke-lysreguleret fodgængerfelt, sker der ligeledes normalt betinget frakendelse, hvis fodgængereren er gået ud i feltet i normalt tempo.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, f.eks. fordi fodgængereren har udvist egen skyld ved at gå ud for rødt lys eller på anden måde ikke har optrådt påregneligt, kan dette efter omstændighederne medføre, at der ikke skal ske betinget frakendelse.

9. Bakning i nødsporet på motorvej og i nødsporet på tilkørsels- og frakørselsvej til sådan vej, jf. færdselslovens § 46, stk. 2

Det fremgår af færdselslovens § 46, stk. 2, at det på motorvej og på tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej ikke er tilladt at foretage vending eller bakning.

Foretager en fører bakning i nødsporet på en motorvej eller i nødsporet på en tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej, medfører dette efter retspraksis som hovedregel betinget frakendelse af førerretten.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, vil betinget frakendelse efter retspraksis dog i særlige tilfælde kunne undlades, f.eks. hvor bakningen er sket over kort afstand med lav hastighed på et sted med gode oversigtsforhold, klart vejr og ringe trafik, og hvor kørslen ikke har været til gene for andre trafikanter.

Overtrædelser af § 46, stk. 2, der vedrører bakning på kørebanen på motorvej eller vending på motorvej med efterfølgende kørsel mod kørselsretningen anses derimod efter retspraksis som udgangspunkt for at være af en sådan grovhed, at føreren kan siges at have kørt på særlig hensynsløs måde, således at førerretten skal frakendes ubetinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør den foreslåede ordning om adgang til udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelse derfor begrænses til de overtrædelser af § 46, stk. 2, som omhandler bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- og frakørselsvej til sådan vej.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9-15, og bemærkningerne hertil.

5. Domsmænds medvirken i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret

5.1. Gældende ret

5.1.1 Færdselslovens § 119

En sag om overtrædelse af færdselsloven behandles som øvrige straffesager ved domstolene, medmindre sagen kan afgøres med vedtagelse efter færdselslovens § 119 a, jf. punkt 4 ovenfor.

Efter færdselslovens § 119, stk. 2, medvirker domsmænd i sager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, om ubetinget førerretsfrakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 5 (forsætligt har voldt skade på andres person eller ting eller nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde), eller som skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse.

Dog medvirker der efter færdselslovens § 119, stk. 3, ikke domsmænd i sager, som behandles som tilståelsessager efter retsplejelovens § 831, sager om spirituskørsel, sager om kørsel med euforiserende stoffer mv. i blodet og sager om kørsel i frakendelsestiden. Begrundelsen herfor er, at sådanne typer af sager sjældent vil give anledning til bevistvivl eller problemer med hensyn til sanktionsfastsættelsen. Den tvivl, der kan opstå i forbindelse med bevisførelsen, vil i almindelighed være af meget teknisk karakter, og sagerne afgøres efter faste retningslinjer, hvilket taler for, at domsmænds medvirken ikke er nødvendig.

5.1.2. Kørsel uden at have erhvervet førerret

Efter færdselslovens § 56, stk. 1, må motorkøretøj kun føres af en person, der har erhvervet kørekort. Traktor og motorredskab må kun føres af personer, der har erhvervet kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor, jf. § 62, stk. 1. Det følger af § 63 a, at stor knallert kun må føres af personer, der har erhvervet kørekort til bil eller motorcykel.

Overtrædelse af de nævnte bestemmelser straffes efter færdselslovens § 117 d, stk. 2, med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 1 år. Ved udmåling af bøde for overtrædelse af § 56, stk. 1, og § 63 a tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Er

overtrædelsen af § 56, stk. 1, begået under kørsel med et køretøj omfattet af § 43, stk. 1 eller 2 (busser og lastbiler), udmåles en skærpet bøde.

Det fremgår af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager, at anklagemyndighedens påstande i sager om overtrædelse af § 56, stk. 1, og § 63 a, for tiden er følgende:

1. gang	5.000 kr. i bøde
2. gang	6.000 kr. i bøde
3. gang	7.500 kr. i bøde
4. gang	10.000 kr. i bøde
5. gang	7 dages fængsel (evt. betinget med vilkår om samfundstjeneste)
6. gang	14 dages fængsel
7. gang	20 dages fængsel
8. gang	30 dages fængsel
9. gang	40 dages fængsel
10. gang	50 dages fængsel

Der gælder særlige takster for personer under 18 år og ved formildende omstændigheder, f.eks. at den pågældende har modtaget et ikke uvæsentligt antal køretimer eller har erhvervet kørekort til en anden kategori. Der gælder desuden særlige takster for overtrædelse af § 62, stk. 1, om kørsel med traktor og motorredskab uden at have erhvervet førerret.

5.2. Justitsministeriets overvejelser

Bevisførelsen i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret vil typisk bestå i en konstatering af, at den tiltalte har ført et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og at den tiltalte ikke har erhvervet førerret til det pågældende køretøj.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de samme hensyn, som ligger bag de gældende regler om, at domsmænd ikke medvirker i sager om spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden mv., også gør sig gældende i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret. Der bør derfor ved spørgsmålet om domsmænds medvirken også gælde de samme regler for denne type af sager.

På den baggrund foreslås, at domsmænd uanset straffpåstanden ikke medvirker i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret efter færdselslovens § 56, stk. 1 (med motorkøretøj), § 62, stk. 1 (med traktor og motorredskab), og § 63 a (med stor knallert).

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

De foreslåede skærper af straffene for særlig hensynsløs kørsel og for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, spirituskørsel eller kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer mv. skønnes at ville medføre en mindre stigning i strafmassen.

Indførelsen af alkolåsordningerne vil indebære visse administrative konsekvenser for de involverede offentlige myndigheder (kommunerne, politiet og Kriminalforsorgen) i forhold til administrationen af de nye regler om bl.a. foretagelse af personundersøgelse af personer, der skal omfattes af ordningerne, kontrol og tilsyn med overholdelsen af alkolåsordningens vilkår og udstedelse af særligt alkolåskørekort. Merudgifterne hertil forudsættes dækket ved gebyr for deltagelse i alkolåsordningerne.

Afgørelser vedrørende vilkårsovertrædelser mv., herunder udelukkelse fra alkolåsordningerne og mulig-

heden for indbringelse af disse sager for domstolene, må forventes at indebære visse både økonomiske og administrative konsekvenser for de involverede offentlige myndigheder (politiet/anklagemyndigheden og domstolene). Omvendt må bl.a. den øgede adgang til udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelser antages at indebære en forenkling af domstolenes og anklagemyndighedens arbejde i de pågældende sager.

Den nærmere tilrettelæggelse af alkolåsordningerne, herunder fastlæggelsen af de enkelte myndigheders kompetence og pligter i forhold til ordningerne, vil ske ved bekendtgørelse. De økonomiske konsekvenser for de enkelte myndigheder vil som anført indgå ved fastlæggelsen af gebyret for deltagelse i ordningerne.

Lovforslaget vil medføre visse tilpasninger mv. af en række af politiets it-systemer. Udgifterne forbundet hermed vil blive afholdt inden for de eksisterende rammer.

Lovforslagets øvrige elementer skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Samlet set er det vurderingen, at lovforslaget ikke vil have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Indførelse af alkolåsordningen skønnes at få en vis positiv betydning for markedet for alkolåse, idet salg og udlejning af alkolåse samt installation af disse forventes at ske i privat regi på markedsvilkår.

Lovforslaget skønnes i øvrigt ikke at have væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

For personer, der indgår i alkolåsordningerne, vil der være visse administrative og økonomiske konsekvenser forbundet med deltagelsen heri. Det vil således være den enkelte, som vil skulle stå for anskaffelsen mv. af alkolåsen, ligesom den enkelte skal medvirke i forhold til den regelmæssige kontrol og aflæsning af alkolåsen, der vil skulle foretages. Endvidere vil udgifterne forbundet med deltagelse i alkolåsordningerne – udgifterne til anskaffelse, installation og regelmæssig kontrol og aflæsning af alkolåsen samt omkostningerne ved de involverede myndigheders administration af ordningerne – skulle finansieres af den enkelte.

9. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Om forholdet til databeskyttelsesdirektivet (direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995) se ovenfor punkt 3.1.6.4. Lovforslaget indeholder ikke i øvrigt EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder, organisationer mv.

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

Advokatrådet, Alkoholpolitisk Landsråd, Centralforeningen af Taxiforeninger i Danmark, Dansk Cyklist Forbund, Danske Advokater, Danske Kørelæreres Landsforbund, Danske Motorcyklisters Råd (DMC), Danske Regioner, Dansk Erhverv, Dansk Kørelærer-Union, Dansk Køreskole Forening, Dansk Taxi Råd, Dansk Transport og Logistik (DTL), Dansk Vejforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, DI – Organisation for erhvervslivet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtig-

foreningen, Domstolsstyrelsen, DTU Transport, Fagligt Fælles Forbund, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen for Trafikofre, Foreningen Liv og Trafik, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, MC-Touring Club Danmark, Motorcykelbranchens Landsforbund, NOAH-Trafik, Politiforbundet i Danmark, præsidenten for Vestre Landsret, præsidenten for Østre Landsret, præsidenterne for samtlige byretter, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolicehøfen, Rådet for Bæredygtig Trafik, Rådet for Sikker Trafik og Trafikforskningsgruppen ved Aalborg Universitet.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Samlet set ingen af betydning	Samlet set ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Samlet set ingen af betydning	Samlet set ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Samlet set ingen af betydning; dog forventes et vist øget marked for alkohol (jf. ovenfor under punkt 7)	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Alkoholordningerne vil have visse administrative konsekvenser for de personer, som indgår i ordningerne
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (færdselslovens § 30)

I færdselslovens §§ 28 og 29 findes en række almindelige bestemmelser om standsning og parkering. Overtrædelse af standsnings- og parkeringsrestriktionerne i §§ 28 og 29 straffes i medfør af færdselslovens § 118, stk. 1 og 2, med en skærpet bøde.

I færdselslovens § 30 findes en bestemmelse, der undtager en række køretøjer fra de generelle bestemmelser om standsning og parkering i §§ 28 og 29. Det fremgår af § 30, 1. pkt., at §§ 28 og 29 ikke gælder for køretøj, der anvendes ved vejarbejde, såfremt standsning eller parkering er nødvendig af hensyn til arbejdet, og der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger. Det samme gælder efter § 30, 2. pkt., standsning eller parkering, der foretages af politi, redningsberedskab eller redningskorps.

§ 30 finder kun anvendelse, når det af hensyn til det pågældende arbejde er nødvendigt at standse eller parkere i strid med § 28 eller § 29. Bestemmelsen i § 30, 2. pkt., giver således ikke politi, brandvæsen eller redningskorps adgang til i almindelighed at standse eller parkere i strid med gældende

standsings- eller parkeringsforbud. Bestemmelsen er analogt anvendelig i de tilfælde, hvor standsings- eller parkeringsforbud ikke følger af § 28 eller § 29, men er gennemført ved afmærkning eller lokal bekendtgørelse efter færdselslovens § 92, stk. 1 og 3, jf. § 92 c, stk. 4.

Da Kriminalforsorgen i forbindelse med transport af arrestanter og afsonere kan have et behov svarende til politiets for at kunne foretage standsning og parkering på steder, hvor dette efter færdselslovens regler ikke er tilladt, foreslås det at udvide færdselslovens § 30, 2. pkt., så også Kriminalforsorgens institutioner kan undtages fra standsnings- og parkeringsrestriktionerne i færdselslovens §§ 28 og 29. Det forudsættes, at bestemmelsen – ligesom det er tilfældet i dag – vil kunne anvendes analogt ved standsnings- og parkeringsforbud tilkendegivet ved afmærkning, jf. færdselslovens § 4, stk. 1.

Anvendelse af den foreslåede undtagelsesbestemmelse vil – i overensstemmelse med hvad der i dag gælder for politiet mv. – forudsætte, at standsningen eller parkeringen er nødvendig af hensyn til Kriminalforsorgens arbejde, og at der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger.

Til nr. 2 (færdselslovens §§ 60-60 e)

Den foreslåede § 60 svarer til den gældende bestemmelse i færdselslovens § 60, stk. 1.

Den foreslåede § 60 a, stk. 1 og 2, om kontrollerende køreprøve og A/T-kursus svarer til de gældende bestemmelser i færdselslovens § 60, stk. 2, 1. og 2. pkt.

Med den foreslåede bestemmelse i § 60 a, stk. 3, indføres en obligatorisk alkolåsordning som et vilkår for generhvervelse af førerretten efter ubetinget frakendelse som følge af grove tilfælde af spirituskørsel.

Bestemmelsen omfatter de situationer, hvor en person er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel med en promille over 2,00 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på over 1,00 mg pr. liter luft) eller gentagelsestilfælde af spirituskørsel, bortset fra andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 0,60 mg pr. liter luft) efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 1,00 mg pr. liter luft).

Den obligatoriske alkolåsordning indebærer, at personer, der er omfattet af ordningen, i en periode på 2 år efter frakendelsestidens udløb (alkolåsperioden) kun kan generhverve førerretten ved at deltage i en alkolåsordning, som bl.a. indebærer, at den pågældende skal lade en alkolås installere i et køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som den pågældende er ejer eller bruger af. Personer, der ikke er ejer eller bruger af et sådant køretøj, vil ikke have mulighed for at generhverve førerretten i alkolåsperioden.

Der vil blive knyttet visse vilkår til alkolåsordningen, herunder navnlig et krav om, at deltagerne lader alkolåsen kontrollere med jævne mellemrum. Vedrørende fastsættelsen af de nærmere vilkår for deltagelse i alkolåsordningen henvises til bemærkningerne til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 60 e, stk. 2, jf. nedenfor.

Generhvervelse af førerretten under den obligatoriske alkolåsordning kræver endvidere, at vedkommende har gennemført et A/T-kursus og bestået en kontrollerende køreprøve.

Bestemmelsen i § 60 a, stk. 4, indebærer, at generhvervelse af førerretten i alkolåsperioden alene giver den pågældende ret til at føre et eller flere bestemte køretøjer, hvori der er installeret en alkolås, som opfylder de nærmere krav til alkolåse, der vil blive fastsat administrativt i medfør af § 60 e. Den pågældende fører vil således ikke lovligt kunne køre i andre køretøjer.

Bestemmelsen i § 60 a, stk. 5, indebærer, at der sker suspension af alkolåsperioden, hvis personer, der er omfattet af alkolåsordningen i stk. 3, får en ny ubetinget frakendelse i alkolåsperioden. Den resterende del af den toårige alkolåsperiode løber således først efter udløbet af den nye frakendelsestid. Suspensionen indtræder på det tidspunkt, hvor afgørelsen om frakendelse er endelig. I de tilfælde, hvor førerretten inddrages midlertidigt i medfør af færdselslovens § 130, stk. 1, i perioden indtil den nye frakendelse, indtræder suspensionen dog allerede på inddragelsestidspunktet.

Ved generhvervelse af førerretten efter udløbet af den nye frakendelsestid vil den pågældende endvidere skulle opfylde de generelle betingelser for generhvervelse af førerretten, herunder kravet om aflæggelse af kontrollerende køreprøve, jf. forslaget til § 60 a, stk. 1.

Suspensionsbestemmelsen gælder alene for nye frakendelser, der ikke er begrundet i spirituskørsel. Dette skyldes, at en ubetinget frakendelse som følge af ny spirituskørsel i sig selv vil være omfattet af § 60 a, stk. 3. I sådanne tilfælde vil den pågældende blive omfattet af en ny toårig alkolåsperiode efter den nye frakendelsestids udløb.

Bestemmelsen i § 60 a, stk. 6, indebærer, at deltagere, der ikke overholder ordningens vilkår, jf. forslaget til § 60 e, stk. 2, kan få inddraget førerretten i den resterende del af alkolåsperioden. En afgørelse om inddragelse af førerretten kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, jf. bestemmelsen i § 60 a, stk. 6, 2. pkt.

Bestemmelsen i § 60 a, stk. 7, præciserer, at personer, der har generhvervet førerretten under alkolåsordningen, men som i alkolåsperioden kører i et køretøj, der ikke er omfattet af alkolåsordningen, f.eks. en bil uden alkolås, kan straffes for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, jf. § 117 d, stk. 2. Det forudsættes, at der i disse tilfælde straffes på samme måde som ved kørsel i bil, hvor føreren alene har kørekort til motorcykel, eller omvendt. Det bemærkes, at førerret med vilkår om alkolås kun giver ret til at føre et eller flere bestemte køretøjer, som er knyttet til vedkommendes førerret.

Personer, som ikke har generhvervet førerretten under alkolåsordningen, men som i alkolåsperioden fører et køretøj, hvortil der kræves kørekort, forudsættes straffet på samme måde som andre, der kører efter udløbet af en ubetinget frakendelse uden at have generhvervet førerretten.

De foreslåede bestemmelser i § 60 a, stk. 8, 1. og 2. pkt., om tidspunktet for aflæggelse af kontrollerende køreprøve svarer til de gældende bestemmelser i færdselslovens § 60, stk. 2, 3. og 4. pkt. Den foreslåede bestemmelse i § 60 a, stk. 8, 3. pkt, indebærer, at personer, som er omfattet af stk. 3, men som ikke deltager i alkolåsordningen, tidligst kan aflægge den praktiske køreprøve 1 måned før alkolåsperiodens udløb.

Den foreslåede bestemmelse i § 60 a, stk. 9, svarer til de gældende bestemmelser i færdselslovens § 60, stk. 2, 5. og 6. pkt.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede § 60 b svarer til den gældende bestemmelse i færdselslovens § 60, stk. 3.

Den foreslåede § 60 c om kørselsforbud svarer til de gældende bestemmelser i § 60 a, stk. 1-4.

Den foreslåede § 60 d indebærer, at den, der har fået førerretten inddraget midlertidigt eller endeligt, har pligt til at aflevere sit kørekort til politiet. Bestemmelsen omfatter både den situation, hvor en person har mistet førerretten som følge af betinget eller ubetinget frakendelse, og den situation, hvor førerretten er inddraget som følge af et kørselsforbud. Herudover omfatter bestemmelsen den situation, hvor en førerret, der er generhvervet under alkolåsordningen i medfør af enten den foreslåede § 60 a, stk. 3, eller § 132 a, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 23, inddrages som følge af, at ordningens vilkår ikke overholdes.

Bestemmelsen erstatter de gældende bestemmelser i færdselslovens § 60, stk. 5, og § 60 a, stk. 5.

Den foreslåede § 60 e er en bemyndigelsesbestemmelse, der i stk. 1 giver justitsministeren hjemmel til administrativt at fastsætte regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende køreprøve, A/T-kursus og den særlige køreundervisning i forbindelse med kørselsforbud. Stk. 1 erstatter de gældende bestemmelser i færdselslovens § 60, stk. 4, og § 60 a, stk. 6.

I § 60 e, stk. 2, 1. pkt., bemyndiges justitsministeren til administrativt at fastsætte de nærmere regler om indholdet og gennemførelsen af den obligatoriske alkolåsordning. De kommende regler vil navnlig dreje sig om, hvilke krav alkolåsen og installationen af denne skal opfylde, og om kontrol med opfyldelsen af disse krav samt vilkår om løbende kontrol af alkolåsen. Der vil endvidere skulle fastsættes nærmere

regler om, hvilke myndigheder der skal administrere ordningen og regler for, hvornår personer kan udelukkes fra ordningen som følge af vilkårsovertrædelser med den virkning, at førerretten inddrages i den resterende del af alkolåsperioden.

I § 60 e, stk. 2, 2. pkt., bemyndiges justitsministeren til at henlægge sine beføjelser efter 1. pkt. til anden statslig myndighed. Bestemmelsen skal sikre, at der f.eks. i relation til fastsættelsen af regler om de tekniske krav til alkolåsen kan ske inddragelse af andre statslige myndigheder, der er i besiddelse af den nødvendige tekniske ekspertise.

Efter § 60 e, stk. 2, 3. og 4. pkt., bemyndiges justitsministeren endvidere til at henlægge administrationen af de regler, som fastsættes om alkolåsordningen i medfør af de ovennævnte bemyndigelsesbestemmelser, til anden offentlig myndighed eller privat virksomhed og i forbindelse hermed fastsætte regler om de pågældendes virksomhed i forbindelse med administrationen af ordningen. Med bestemmelserne skabes der bl.a. den fornødne hjemmel til at fastsætte regler om, at installationen og kontrollen af alkolåsen skal udføres i privat regi, f.eks. på godkendte autoværksteder.

Efter § 60 e, stk. 3, bemyndiges justitsministeren til at fastsætte bestemmelser om, at private virksomheder kan foretage behandling af enkeltpersoners rent private forhold, hvis det må anses for nødvendigt af hensyn til at gennemføre alkolåsordningen, herunder fastsætte de fornødne regler for den pågældende databehandling. De administrative bestemmelser udstedt i medfør af denne bestemmelse vil således skulle anvendes i stedet for persondatalovens § 8.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.6.2 og 3.1.6.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I § 60 e, stk. 4, bemyndiges justitsministeren til at fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten. Bestemmelsen erstatter den gældende bemyndigelse i færdselslovens § 60, stk. 4, til at fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i forbindelse med betinget frakendelse af førerretten. Herudover indebærer stk. 4, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i forbindelse med den foreslåede obligatoriske alkolåsordning i § 60 a, stk. 3.

§ 60 e, stk. 5, indeholder en bemyndigelse til, at justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af et gebyr for deltagelse i den obligatoriske alkolåsordning.

Som anført under punkt 3.1.3 og 3.1.6.5 i de almindelige bemærkninger, er det forudsat, at den obligatoriske alkolåsordning skal finansieres ved brugerbetaling. Fastsættelsen af gebyret vil derfor ske på baggrund af de faktiske meromkostninger, som den obligatoriske alkolåsordning medfører for de offentlige myndigheder, der skal administrere ordningen.

Til nr. 3 (færdselslovens § 62, stk. 3)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 4 (færdselslovens § 118, stk. 1, nr. 1)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 5 (færdselslovens § 118, stk. 3-5)

Færdselslovens § 118, stk. 3-5, indeholder visse regler om en skærpet bødeudmåling i sager om hastighedsovertrædelser. Disse udmålingsregler finder anvendelse ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43. I § 42 findes bl.a. de generelle hastighedsbegrænsninger, mens § 43 omhandler hastighed for særlige typer af køretøjer.

§ 42, stk. 4 og 5, indeholder hjemmel til, at der under visse betingelser kan fastsættes lokale hastighedsgrænser, som er højere eller lavere end de generelle hastighedsgrænser. Afgørelse herom træffes af

politiet efter forhandling med vejbestyrelsen eller vejmyndigheden efter retningslinjerne i færdselslovens § 92 a, stk. 2, og cirkulære nr. 72 af 5. juli 1985 om lokale hastighedsbegrænsninger.

Afgørelser om lokale hastighedsbegrænsninger skal efter færdselslovens § 92 c, stk. 4, tilkendes ved autoriseret afmærkning, medmindre bestemmelserne håndhæves af politiet på stedet. De nærmere regler om afmærkning og anvendelsen heraf findes i bekendtgørelse nr. 784 af 6. juli 2006 om vejafmærkning og bekendtgørelse nr. 783 af 6. juli 2006 om anvendelse af vejafmærkning.

Med henblik på at præcisere, at udmålingsreglerne i færdselslovens § 118, stk. 3-5, også gælder ved overtrædelser af lokale hastighedsgrænser fastsat i medfør af færdselslovens § 42, stk. 4 og 5, og som er tilkendegivet ved færdselstavler eller anden afmærkning, foreslås § 118, stk. 3-5, ændret således, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af bestemmelserne, at sådanne overtrædelser er omfattet.

Med forslaget bringes udmålingsreglerne i færdselslovens § 118, stk. 3-5, endvidere ordlydsmæssigt i overensstemmelse med frakendelsesreglerne i § 125, stk. 1, nr. 3 og 4, og stk. 2, nr. 5, samt den foreslåede bestemmelse i § 126, stk. 1, nr. 12, om ubetinget frakendelse af førerretten ved særligt grove hastighedsovertrædelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 20.

Det bemærkes endelig for god ordens skyld, at udmålingsreglerne i færdselslovens § 118, stk. 3-5, også forudsættes anvendt på vilkårsbestemte hastighedsgrænser efter færdselslovens § 43, stk. 7. Af sidstnævnte bestemmelse fremgår det, at der ved registrering eller godkendelse af et motordrevet køretøj kan fastsættes en særlig, lavere hastighedsgrænse, såfremt køretøjets konstruktion nødvendiggør dette. I praksis fastsættes vilkårsbestemte hastighedsgrænser f.eks. i forbindelse med særtransporter.

Til nr. 6 (færdselslovens § 118, stk. 6)

Det foreslås at forhøje strafferammen i færdselslovens § 118, stk. 6, fra 1 års fængsel til fængsel i 1 år og 6 måneder.

Med forslaget forudsættes det, at straffen efter § 118, stk. 6, i normalt tilfælde fastsættes til fængsel i 30 dage. En skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har været udtryk for en betydelig uansvarlig trafikadfærd.

Straffen forudsættes at stige til fængsel i minimum 40 dage, hvis der i forbindelse med den særlig hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter.

Med forslaget forudsættes det endvidere, at straffen for kørsel omfattet af færdselslovens § 118, stk. 6, kun under helt særligt formildende omstændigheder nedsættes til en ren bødestraf.

Der tilsigtes derimod ingen ændringer i det nugældende udgangspunkt om, at frihedsstraffen i førstegangstilfælde efter omstændighederne kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste, hvis der samtidig udmåles en tillægsbøde. Det er dog hensigten, at fængselsstraffen som udgangspunkt kun skal kunne gøres helt eller delvis betinget i sager, hvor den pådømte kørsel ikke indebærer strafbare overtrædelser ud over dem, der fremgår af færdselslovens § 118, stk. 1.

Med forslaget understreges det endvidere, at anvendelsesområdet for færdselslovens § 118, stk. 6, ikke er begrænset til grov kap- eller væddeløbskørsel, grov chikanekørsel eller uforsvarlig kørsel under flugt fra politiet. I princippet vil alle overtrædelser opregnet i færdselslovens § 118, stk. 1, således efter omstændighederne kunne kvalificere kørslen som særlig hensynsløs, enten på grund af overtrædelsernes grovhed, antal eller indbyrdes sammenhæng.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 7 og 8 (færdselslovens § 119, stk. 3, nr. 3 og 4)

Der foreslås visse ændringer af § 119, stk. 3, som indeholder regler om, at domsmænd ikke medvirker i visse nærmere angivne sager om overtrædelse af færdselsloven.

Den foreslåede ændring i § 119, stk. 3, nr. 3, er en konsekvens af det foreslåede nye nr. 4, jf. straks nedenfor.

Det foreslås i § 119, stk. 3, nr. 4, som noget nyt, at domsmænd uanset strafpåstanden ikke skal medvirke i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret efter færdselslovens § 56, stk. 1 (med motorkøretøj), § 62, stk. 1 (med traktor og motorredskab), og § 63 a (med stor knallert).

Der henvises i øvrigt til punkt 5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 9, 12 og 13 (færdselslovens § 119 a, stk. 1, og stk. 3, 1. og 2. pkt., der bliver stk. 4, 1. og 2. pkt.)

De foreslåede ændringer er alene af redaktionel karakter. Der tilsigtes med ændringerne således ingen materielle ændringer.

Til nr. 10 (færdselslovens § 119 a, stk. 2)

Det foreslås, at proceduren i færdselslovens § 119 a, stk. 1, om udenretlig vedtagelse af bøde og førerretsfrakendelse også skal finde anvendelse i forhold til visse »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, skal føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor.

Den foreslåede ændring indebærer, at de »typetilfælde« vedrørende § 125, stk. 1, nr. 1, der opregnes nedenfor, fremover vil kunne søges afgjort udenretligt ved et bødeforelæg med påstand om betinget frakendelse af førerretten eller – hvis overtrædelsen bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret – et kørselsforbud. Det foreslås, at adgangen til at søge sagen afgjort udenretligt skal gælde i følgende tilfælde, hvis der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten (eller kørselsforbud):

- uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- passage af jernbaneanløb, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hajtænder eller anden afmærkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, over fortov eller lignende, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører,
- manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld,
- påkørsel af gående i et fodgængerfelt, eller
- bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej.

Det bemærkes for god ordens skyld, at det fremover fortsat vil være muligt i medfør af § 119 a, stk. 3, 2. pkt. – som efter forslaget fremover bliver stk. 4, 2. pkt. – indenretligt at vedtage en bøde og en betinget frakendelse af førerretten eller et kørselsforbud i alle typer af sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, og ikke blot i de tilfælde som foreslås omfattet af § 119 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til punkt 4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget samt lovforslagets bilag 3.

Til nr. 11 (færdselslovens § 119 a, stk. 2, der bliver stk. 3)

Efter færdselslovens § 119 a, stk. 2 – der som følge af forslaget i nr. 10 ovenfor fremover bliver stk. 3 – skal en tilkendegivelse efter § 119 a, stk. 1, indeholde en række af de samme oplysninger som et anklageskrift, jf. retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2.

Den foreslåede ændring indebærer, at disse krav til indholdet af tilkendegivelser også skal finde anvendelse ved tilkendegivelser om tilfælde vedrørende § 125, stk. 1, nr. 1, som er omfattet af forslaget til nyt stk. 2 i § 119 a (lovforslagets § 1, nr. 10).

Til nr. 14 (færdselslovens § 119 a, stk. 4, der bliver stk. 5)

Efter færdselslovens § 119 a, stk. 4 – der som følge af forslaget i nr. 10 ovenfor fremover bliver stk. 5 – har udenretlige vedtagelser efter § 119 a, stk. 1, og indenretlige vedtagelser efter § 119 a, stk. 3, samme virkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

Den foreslåede ændring indebærer, at det samme skal gælde ved tilkendegivelser om tilfælde vedrørende § 125, stk. 1, nr. 1, som er omfattet af forslaget til nyt stk. 2 i § 119 a (lovforslagets § 1, nr. 10).

Til nr. 15 (færdselslovens § 119 b)

Efter færdselslovens § 119 b skal politiet i forbindelse med tilkendegivelser efter § 119 a, stk. 1, vejlede den sigtede om, at han eller hun, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer.

Den foreslåede ændring indebærer, at det samme skal gælde ved tilkendegivelser om tilfælde vedrørende § 125, stk. 1, nr. 1, som er omfattet af forslaget til nyt stk. 2 i § 119 a (lovforslagets § 1, nr. 10).

Til nr. 16 (færdselslovens § 124 a, stk. 3, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 17 (færdselslovens § 124 c, stk. 7)

Det foreslås, at der i færdselslovens § 124 c, som indeholder hjemmel til at opkræve forskellige gebyrer i forbindelse med udstedelse, fornyelse og ombytning af kørekort, indsættes en ny bemyndigelse til, at justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af et omkostningsbestemt gebyr for at få ombyttet et kørekort med vilkår om alkohol til et kørekort uden et sådant vilkår. Fastsættelse af gebyret vil ske på baggrund af de faktiske omkostninger, som ombytningen kommer til at medføre for de offentlige myndigheder, der administrerer kørekortområdet.

Det forudsættes, at gebyret vil blive prisreguleret én gang årligt.

Til nr. 18 og 19 (færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 9 og 10)

De foreslåede ændringer er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 20.

Til nr. 20 (færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 11 og 12)

Efter de gældende regler i færdselsloven kan overtrædelse af hastighedsgrænserne ikke i sig selv danne grundlag for ubetinget frakendelse af førerretten.

Forslaget til nr. 11 og 12 i færdselslovens § 126, stk. 1, indebærer, at kørsel med 200 km i timen eller derover fremover i sig selv vil kunne medføre ubetinget frakendelse. Dette gælder, uanset at kørslen ikke i situationen har fremkaldt konkret fare for andre.

Forslaget indebærer endvidere, at overskridelse af hastighedsgrænserne med mere end 100 pct. som

udgangspunkt ligeledes vil kunne medføre ubetinget frakendelse af førerretten. Dette gælder dog kun, hvis hastigheden samtidig har været på mere end 100 km i timen.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 21 (færdselslovens § 127, 1. pkt.)

Det foreslås, at ordningen om kørselsforbud fremover skal omfatte de tilfælde, der måtte blive henført under færdselslovens § 126, stk. 2, jf. de foreslåede nye bestemmelser i § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, vedrørende særlig grove hastighedsovertrædelser. Disse bestemmelser indebærer, at visse kvalificerede hastighedsovertrædelser i sig selv som udgangspunkt skal medføre ubetinget frakendelse af førerretten.

Forslaget betyder, at en særlig grov hastighedsovertrædelse, der efter § 126, stk. 2, undtagelsesvis ikke medfører en ubetinget frakendelse efter de foreslåede bestemmelser, i stedet vil medføre et kørselsforbud (og ikke en betinget frakendelse), hvis hastighedsovertrædelsen er begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af kørekort.

Også forhold omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5 eller 6, der på grund af særlig formildende omstændigheder alene udløser en betinget frakendelse, jf. § 126, stk. 2, foreslås omfattet af ordningen, således at et kørselsforbud træder i stedet for den betingede frakendelse, hvis forholdet er begået inden for 3 år efter førstegangserhvervelse af kørekort.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.5.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 22 (færdselslovens § 127, sidste pkt.)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 23 (færdselslovens § 132 a)

Med *stk. 1* i den foreslåede § 132 a indføres en frivillig alkoholordning for mindre grove tilfælde af spirituskørsel. Ordningen omfatter de situationer, hvor en person er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel med en promille på højst 2,00 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 1,00 mg pr. liter luft) eller et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på højst 1,20 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 0,60 mg pr. liter luft) efter et førstegangstilfælde med en promille på højst 2,00 (eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 1,00 mg pr. liter luft).

Øvrige tilfælde af spirituskørsel, der medfører en ubetinget frakendelse af førerretten, vil være omfattet af den obligatoriske alkoholordning, jf. § 60 a, stk. 3, i lovforslagets § 1, nr. 2, samt bemærkningerne hertil og i punkt 3.1.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den frivillige alkoholordning indebærer, at personer omfattet af ordningen kan generhverve førerretten 1 år før frakendelsestidens udløb, hvis de dels lader sig undersøge for et eventuelt behandlingskrævende alkoholmisbrug og – hvis et sådant konstateres – underkaster sig alkoholistbehandling, dels deltager i en alkoholordning, der løber indtil 1 år efter udløbet af frakendelsestiden, dvs. i alt 2 år (alkoholperioden).

Det forudsættes, at personundersøgelsen skal foretages af Kriminalforsorgens personundersøgere. Personundersøgelsen skal primært fokusere på, om vedkommende har et behandlingskrævende alkoholmisbrug.

Konstateres der ved personundersøgelsen et behandlingskrævende alkoholmisbrug, er det som nævnt tillige et vilkår for deltagelse i alkoholordningen, at vedkommende tager imod et tilbud om alkoholistbehandling. Det foreslås, at alkoholistbehandlingen skal svare til den, personer kan modtage som vilkår for en betinget dom, jf. straffelovens § 57, stk. 1, nr. 5, dvs. en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling af mindst 1 års varighed.

Personer, der har valgt at deltage i den frivillige alkolåsordning, er bundet af ordningens vilkår indtil 1 år efter frakendelsestidens udløb. Det er således ikke muligt at træde ud af ordningen med den virkning, at den pågældende kan føre bil uden vilkår om alkolås efter frakendelsestidens udløb.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at generhvervelse af førerretten i alkolåsperioden alene giver den pågældende ret til at føre et eller flere bestemte køretøjer, hvori der er installeret en alkolås, som opfylder de nærmere krav til alkolåse, der vil blive fastsat administrativt, jf. bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 4* nedenfor. Den pågældende vil således ikke lovligt kunne føre andre køretøjer.

Stk. 3 henviser til kravet om gennemførelse af A/T-kursus og beståelse af kontrollerende køreprøve og de nærmere regler herom i § 60 a, *stk. 2*, og *stk. 8, 1. pkt.*, i lovforslagets § 1, nr. 2. Reglerne finder således tilsvarende anvendelse ved generhvervelse af førerretten under den frivillige alkolåsordning. *Stk. 3, 2. pkt.* indebærer, at den praktiske prøve i forbindelse med den kontrollerende køreprøve tidligst kan aflægges 1 måned før alkolåsperiodens start.

I *stk. 4* bemyndiges justitsministeren til at fastsætte de nærmere bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af den frivillige alkolåsordning, og i den forbindelse bl.a. henlægge administrationen af de kommende administrativt fastsatte regler til anden offentlig myndighed eller private virksomheder. Bestemmelsen svarer til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 60 e, *stk. 2*, vedrørende den obligatoriske alkolåsordning. Ved den frivillige alkolåsordning vil bemyndigelsen endvidere blive udnyttet til at fastsætte bestemmelser om undersøgelsen for et behandlingskrævende alkoholmisbrug og alkoholistbehandlingen.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.6.2 og 3.1.6.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Stk. 5 svarer i vidt omfang til bemyndigelsesbestemmelsen i den foreslåede § 60 e, *stk. 3*, der giver justitsministeren hjemmel til at fastsætte bestemmelser om private virksomheders adgang til at behandle oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i forbindelse med administrationen af opgaver under alkolåsordningen. *Stk. 5* skal herudover bl.a. sikre, at det vil være muligt at lade alkoholistbehandlingen udføre i privat regi, f.eks. på et alkoholambulatorium eller hos en praktiserende læge.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.6.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvis en deltager ikke overholder ordningens vilkår, herunder et eventuelt vilkår om alkoholistbehandling, eller hvis den pågældende selv vælger at afbryde sin deltagelse i ordningen, indebærer *stk. 6*, at førerretten kan inddrages administrativt med virkning for resten af alkolåsperioden. Når førerretten er generhvervet under alkolåsordningen, er det således ikke muligt at fortryde eller på anden måde udtræde af ordningen med den virkning, at vedkommende stilles som om, vedkommende ikke var gået ind i ordningen.

En afgørelse om inddragelse af førerretten kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, *stk. 3*.

Bestemmelsen i *stk. 7* præciserer, at personer, der har generhvervet førerretten under alkolåsordningen, men som mens frakendelsestiden stadig løber (dvs. i det første år af alkolåsperioden), kører i et køretøj, der ikke er omfattet af alkolåsordningen, f.eks. en bil uden alkolås, kan straffes for kørsel i frakendelsestiden, jf. færdselslovens § 117 a. Dette er en konsekvens af, at deltagelse i den frivillige alkolåsordning ikke har indvirkning på de retsvirkninger, der i øvrigt følger af frakendelsen.

Kørsel efter frakendelsestidens udløb (dvs. i det sidste år af alkolåsperioden) straffes som overtrædelse af færdselslovens § 56, *stk. 1*, jf. § 117 d, *stk. 2*. Det forudsættes, at der i disse tilfælde straffes på samme måde som ved kørsel i bil, hvor føreren alene har kørekort til motorcykel, eller omvendt.

Det bemærkes, at førerret med vilkår om alkolås kun giver ret til at føre et eller flere bestemte køretøjer, som er knyttet til vedkommendes førerret.

I *stk. 8* foreslås det, at personer, der i frakendelsestiden gør sig skyldig i en eller flere færdselsforseelser, som ikke omfatter spirituskørsel, men som medfører en ny ubetinget frakendelse af førerretten, ikke

længere kan blive omfattet af den frivillige alkolåsordning. Vedkommende vil i disse tilfælde fortabe sin mulighed for at kunne indgå i den frivillige alkolåsordning og således først kunne generhverve førerretten – som hidtil – efter den samlede frakendelsestids udløb.

Reglen har kun betydning for personer, der (endnu) ikke har påbegyndt den frivillige alkolåsordning – enten fordi alkolåsperioden endnu ikke er påbegyndt, eller fordi den pågældende inden for det sidste år af frakendelsestiden (endnu) ikke er indtrådt i alkolåsordningen. For personer, der er indtrådt i alkolåsordningen, behandles en ny frakendelse af førerretten i alkolåsperioden, herunder den del af perioden der løber parallelt med det sidste år af frakendelsestiden, efter stk. 9, jf. nedenfor.

Er der tale om en ny frakendelse som følge af spirituskørsel, vil føreren enten blive omfattet af den obligatoriske alkolåsordning, eller – hvis der er tale om et andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 – den frivillige alkolåsordning, således at den pågældende vil kunne generhverve førerretten, når der resterer 1 år af den nye, samlede frakendelse mod at deltage i alkolåsordningen.

I *stk. 9* foreslås det, at personer, der har generhvervet førerretten under den frivillige alkolåsordning, og som frakendes førerretten ubetinget på ny som følge af en eller flere færdselsforseelser, der ikke omfatter spirituskørsel, tidligst skal kunne generhverve førerretten, efter alkolåsperioden er udløbet. Dette gælder uanset, om den eller de færdselsforseelser, der medfører den nye frakendelse, er begået før eller efter, at vedkommende generhvervede førerretten under alkolåsordningen.

Reglen har kun betydning for de situationer, hvor der efter udløbet af den nye frakendelsestid fortsat resterer en del af alkolåsperioden.

Ved generhvervelse af førerretten efter den nye frakendelse eller alkolåsperiodens udløb, vil der ikke skulle gennemføres et nyt A/T-kursus.

Er der tale om en ny frakendelse som følge af spirituskørsel, vil føreren enten blive omfattet af den obligatoriske alkolåsordning, eller – hvis der er tale om et andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 – en (ny) frivillig alkolåsordning, således at den pågældende vil kunne generhverve førerretten, når der resterer 1 år af den nye frakendelse mod at deltage i alkolåsordningen.

Stk. 10 er en bemyndigelsesbestemmelse, der giver justitsministeren hjemmel til at fastsætte regler om inddragelse af førerretten som følge af vilkårsovertrædelser, herunder overtrædelse af et vilkår om alkoholistbehandling.

Stk. 11 indeholder en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte bestemmelser om betaling af et gebyr for deltagelse i den frivillige alkolåsordning.

Som anført under punkt 3.1.3 og 3.1.6.5 i de almindelige bemærkninger, er det forudsat, at den frivillige alkolåsordning skal finansieres ved brugerbetaling. Fastsættelsen af gebyret vil derfor ske på baggrund af de faktiske meromkostninger, som den frivillige alkolåsordning medfører for de offentlige myndigheder, der skal administrere ordningen, herunder omkostninger til foretagelse af personundersøgelser og kontrol af, at deltagerne overholder ordningens vilkår.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 24 (færdselslovens § 133 a, stk. 1)

Det følger af færdselslovens § 133 a, stk. 1, at der ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven kan ske konfiskation af det ved overtrædelsen anvendte motordrevne køretøj – eller af køretøjer, som ejes af føreren – hvis konfiskation må anses for påkrævet for at forebygge yderligere færdselslovsovertrædelser.

Vestre Landsret har i en afgørelse fra 2005 udtalt, at gentagelsesbegrebet i færdselslovens § 133 a, stk. 1, må forstås i overensstemmelse med straffelovens sædvanlige gentagelsesbegreb, hvilket indebærer, at flere overtrædelser til samtidig pådømmelse ikke kan betragtes som »gentagne« overtrædelser. Lægges

denne opfattelse til grund, kan antallet af færdselslovsovertrædelser således i sig selv kun danne grundlag for konfiskation, hvis der foreligger mellemliggende afgørelser.

Det foreslås at ændre § 133 a, stk. 1, med henblik på at fastslå, at bestemmelsens gentagelsesbegreb afviger fra strafferettens sædvanlige gentagelsesbegreb. Forslaget indebærer således, at fakultativ konfiskation – hvis en sådan i øvrigt må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser – skal kunne ske på baggrund af overtrædelsernes antal, når flere overtrædelser er til samtidig pådømmelse, uanset at føreren ikke tidligere er straffet.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 25 (færdselslovens § 133 a, stk. 2)

Efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, skal konfiskation ske på obligatorisk grundlag, hvis ejeren har gjort sig skyldig i visse grove tilfælde af spirituskørsel eller kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer mv., som medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i lignende forhold, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten.

Med den foreslåede nyaffattelse af § 133 a, stk. 2, udvides ordningens anvendelsesområde, så konfiskation fremover skal være en obligatorisk følge i alle tilfælde, hvor en fører inden for 3 år har begået tre overtrædelser, som hver især begrunder en ubetinget frakendelse af førerretten efter reglerne i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1-6, eller de foreslåede nye bestemmelser i nr. 11 og 12 (lovforslagets § 1, nr. 20) om ubetinget førerretsfrakendelse ved særligt grove hastighedsovertrædelser.

Den foreslåede ordning om obligatorisk konfiskation omfatter ikke de forhold, der alene som følge af førerens forstraffe eller antallet af forhold til samtidig pådømmelse fører til en ubetinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7-10.

Med forslaget forudsættes det, at tre forhold omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1-6, eller de foreslåede nye bestemmelser i nr. 11 og 12 begået inden for 3 år skal medføre obligatorisk konfiskation, uanset om forholdene er til samtidig pådømmelse, eller om der foreligger mellemliggende afgørelser. Den foreslåede konfiskationsbestemmelses gentagelsesbegreb skal således ikke forstås på samme måde som det sædvanlige gentagelsesbegreb i straffelovens § 84, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 26 og 27 (færdselslovens § 133 a, stk. 2, der bliver stk. 3)

Forslaget indebærer, at der for så vidt angår spirituskørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 2, indføres en særlig skærpet ordning om obligatorisk konfiskation, så konfiskation skal ske, hvis

- 1) ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften over 0,60 mg pr. liter luft, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, eller overtrædelse under skærpende omstændigheder af § 54, stk. 2, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og
- 2) den pågældendes førerret på gerningstidspunktet var frakendt ubetinget for et forhold som nævnt i nr. 1 begået inden for de seneste 3 år før det nye forhold.

Da det efter forslaget er en forudsætning for obligatorisk konfiskation, at det første forhold har givet anledning til en afgørelse om ubetinget frakendelse, inden det andet forhold begås, vil to forhold til samtidig pådømmelse ikke i sig selv kunne give anledning til obligatorisk konfiskation efter den skærpede regel.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 28 og 29 (færdselslovens § 133 a, stk. 3 og 4, der bliver stk. 4 og 5)

De foreslåede ændringer er redaktionelle konsekvenser af forslaget om indførelse af en obligatorisk konfiskationsordning i tilfælde, hvor en fører inden for 3 år har begået tre overtrædelser, som hver især medfører ubetinget frakendelse af førerretten (lovforslagets § 1, nr. 25).

Til § 2

Til nr. 1 (straffelovens § 241, 2. pkt.)

Det foreslås at ændre straffelovens § 241, 2. pkt., så det udtrykkeligt fremgår af bestemmelsen, at det anses som en særlig skærpende omstændighed, hvis uagtsomt manddrab begås i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2.

Med forslaget forudsættes det, at der i retspraksis sker en sådan forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, at straffen i normaltildfældene, der i dag ligger på fængsel i 10-12 måneder, fremover forhøjes til fængsel i 16-18 måneder. Det forudsættes ligeledes, at uagtsomt manddrab begået i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, hæves til et tilsvarende niveau i normaltildfældene.

En skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan – ligesom efter gældende ret – være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj. Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2.

I tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, hvor der har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, forudsættes det – ligesom efter gældende ret – at der fastsættes en straf, der er væsentlig strengere end det angivne normalniveau på 16-18 måneders fængsel. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. Det samme gælder sager om uagtsomt manddrab, hvor forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, og hvor kørslen samtidig kan karakteriseres som særlig hensynsløs.

Det forudsættes endvidere, at der i de groveste tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, eller særlig hensynsløs kørsel – der som anført under punkt 3.3.2.2 i de almindelige bemærkninger i praksis har medført straffe på 2½ til 3 års fængsel – fremover skal føre til straffe på op til 5 års fængsel.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 2 (straffelovens § 249, 2. pkt.)

Det foreslås at ændre straffelovens § 249, 2. pkt., på tilsvarende måde som § 241, 2. pkt., så det også af denne bestemmelse udtrykkeligt fremgår, at overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, anses for en særlig skærpende omstændighed i relation til sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse.

Med forslaget forudsættes det, at der i retspraksis sker en forhøjelse af straffen i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2. Det forudsættes således, at straffen forhøjes fra 2-5 måneders fængsel til omkring 6-8 måneders fængsel i normaltildfældene.

Om strafskærpende omstændigheder henvises der til de specielle bemærkninger til § 2, nr. 1 (straffelovens § 241, 2. pkt.). Det forudsættes, at der i de grove tilfælde af uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller overtrædelse af færdselslovens

§ 54, stk. 1 eller 2, idømmes straffe, der er markant højere end det angivne normalniveau på 6-8 måneders fængsel, og at straffen i de groveste tilfælde, der i dag ligger på 8 til 10 måneders fængsel – også kommer op på et højere niveau.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.

For så vidt angår de foreslåede regler om udvidelse af adgangen til udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelser, ubetinget frakendelse af førerretten ved særlig grove hastighedsovertrædelser og øget adgang til konfiskation af køretøjer, jf. lovforslagets § 1, nr. 9-15, 18-21 og 24-29, foreslås det i *stk. 2*, at disse regler dog først træder i kraft 1. oktober 2010.

For så vidt angår de foreslåede regler om alkolåse i lovforslagets § 1, nr. 2-4, 16, 17, 22 og 23, foreslås det i *stk. 3* at bemyndige justitsministeren til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 4 er en overgangsbestemmelse, der indebærer, at personer, som på tidspunktet for ikrafttrædelsen af reglerne om den frivillige alkolåsordning er frakendt førerretten ubetinget som følge af førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 1,21-2,00 eller andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51-1,20 efter et førstegangstilfælde med en promille i intervallet 0,51-2,00, også vil være omfattet af den frivillige alkolåsordning. Disse personer får således også mulighed for at generhverve førerretten med vilkår om alkolås mv., når der resterer højst 1 år af deres frakendelsestid, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 23 (færdselslovens § 132 a).

Reglerne om den *obligatoriske* alkolåsordning forudsættes derimod ikke at skulle finde anvendelse i forhold til personer, som på tidspunktet for reglernes ikrafttrædelse er frakendt førerretten ubetinget.

I *stk. 4* foreslås det, at det foreslåede nye nr. 4 i færdselslovens § 119, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 8), hvorefter domsmænd ikke skal medvirke i sager om kørsel uden at have erhvervet førerret, skal finde anvendelse i sager af den nævnte art, hvor der efter lovens ikrafttræden rejses tiltale i første instans. Forslaget indebærer, at straffesager om kørsel uden at have erhvervet førerret, hvor der inden lovens ikrafttræden er rejst tiltale i første instans, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, og appel sker i givet fald også efter de hidtil gældende regler.

Det bemærkes generelt – for så vidt angår de foreslåede lovændringer vedrørende straffastsættelsen – at det af straffelovens § 3, stk. 1, følger, at spørgsmålet om strafbarhed og straf skal afgøres efter den straffelovgivning, som er gældende på det tidspunkt, hvor sagen pådømmes. Er handlingen foretaget før den nye lovs ikrafttræden, må straffen dog ikke blive strengere end efter de regler, som var gældende på gerningstidspunktet.

For så vidt angår frakendelse af førerretten og konfiskation følger det af straffelovens § 4, stk. 2, at frakendelse af førerretten kun kan ske, når dette også var hjemlet ved den lovgivning, som var gældende ved handlingens foretagelse. Heraf følger, at der heller ikke kan idømmes en strengere frakendelses- eller konfiskationssanktion end den, der kunne være idømt efter de regler, der var gældende på gerningstidspunktet.

Det bemærkes endelig, at hvor forhøjet straf eller andre retsfølger er foreskrevet i gentagelsestilfælde, kommer afgørelser, der er truffet i henhold til tidligere ret, i betragtning efter deres indhold lige med afgørelser efter den lov, i henhold til hvilken den foreliggende handling bedømmes, jf. straffelovens § 5.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 5. oktober 2009, som ændret ved § 2 i lov nr. 1338 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

§ 30. §§ 28 og 29 gælder ikke for køretøj, der anvendes ved vejarbejde, såfremt standsning eller parkering er nødvendig af hensyn til arbejdet, og der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger. Det samme gælder standsning eller parkering, der foretages af politi, redningsberedskab eller redningskorps.

1. I § 30 indsættes efter »politi,«: »kriminalforsorg,«.

§ 60. Politiet kan inddrage førerretten, hvis den pågældende ikke længere opfylder betingelserne for at få kørekort. Såfremt en person nægter at medvirke til de undersøgelser eller prøver, der er nødvendige til afgørelse heraf, kan politiet straks inddrage førerretten. Spørgsmålet, om den pågældende er afhængig af brug af euforiserende eller andre bevidsthedspåvirkende stoffer eller ikke er ædruelig, kan forlanges indbragt for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

2. §§ 60 og 60 a ophæves og i stedet indsættes:

»§ 60. Politiet kan inddrage førerretten, hvis den pågældende ikke længere opfylder betingelserne for at få kørekort. Hvis en person nægter at medvirke til de undersøgelser eller prøver, der er nødvendige til en afgørelse heraf, kan politiet straks inddrage førerretten. Spørgsmålet, om den pågældende er afhængig af brug af euforiserende stoffer eller andre bevidsthedspåvirkende stoffer eller ikke er ædruelig, kan forlanges indbragt for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

Stk. 2. Har førerretten været frakendt ubetinget, kan retten efter frakendelsestidens udløb kun generhverves, såfremt en kontrollerende køreprøve består. Har førerretten været frakendt ubetinget som følge af spirituskørsel, kan retten kun generhverves, såfremt ansøgeren forinden har gennemført kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og har bestået en kontrollerende køreprøve. Køreprøven kan aflægges før frakendelsestidens udløb. Den praktiske prøve kan dog tidligst aflægges 1 måned før frakendelsestidens udløb. Har domfældte bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til tiltalen, skal kontrollerende prøve ikke aflægges, såfremt prøven er bestået

inden for det sidste år før frakendelsestidens udløb og inden for det sidste år før ansøgningen om generhvervelse af kørekort. Beståelse af en køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

Stk. 3. Er førerretten blevet frakendt betinget, skal føreren inden for en frist, der fastsættes af politiet, aflægge en kontrollerende køreprøve. Er førerretten frakendt betinget som følge af spirituskørsel, skal føreren forinden have gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus). Førerretten inddrages, hvis den kontrollerende køreprøve ikke består eller vedkommende undlader at medvirke til den. Kontrollerende køreprøve skal dog ikke aflægges, hvis domfældte har bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til frakendelsen. Beståelse af en køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af A/T-kurserne samt om kontrollerende køreprøve og om inddragelse af førerretten i medfør af stk. 3.

Stk. 5. Den, der midlertidigt eller endeligt har mistet førerretten, skal aflevere sit kørekort til politiet.

§ 60 a. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 9 eller 10, eller stk. 3, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført fornyet, særlig køreundervisning og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 2. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 8, eller § 126, stk. 2, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført et A/T-kursus og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 3. For at generhverve førerretten skal fornyet, særlig køreundervisning være gennemført og kontrollerende køreprøve bestået, hvis føreren inden for de første tre år efter førstegangserhvervelse af førerret har begået en forseelse, for hvilken førerretten er frakendt ubetinget

- 1) i medfør af § 126, stk. 1, nr. 5,
- 2) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i flere forhold, der hver for sig er omfattet af § 125, stk. 1-3, og et af forholdene er omfattet

§ 60 a. Har førerretten været frakendt ubetinget, kan retten efter frakendelsestidens udløb kun generhverves, hvis en kontrollerende køreprøve består.

Stk. 2. Har førerretten været frakendt ubetinget som følge af spirituskørsel, kan retten kun generhverves, hvis ansøgeren har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og derefter har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 3. Generhvervelse i de første 2 år efter frakendelsestidens udløb er endvidere betinget af, at ansøgeren indtil udløbet af de 2 år deltager i en alkoholordning, hvis førerretten har været frakendt ubetinget som følge af

- 1) spirituskørsel med en promille på over 2,00 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på over 1,00 mg pr. liter luft eller
- 2) gentagelsestilfælde af spirituskørsel, bortset fra andengangstilfælde med en promille på højst 1,20 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 0,60 mg pr. liter luft efter et førs-

af stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3 og dette forhold er begået inden for de første tre år efter førstegangserhvervelse af førerret, eller

3) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i forhold, der er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3, der medfører en ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af § 126, stk. 1, nr. 8 eller 10.

Stk. 4. Særlig køreundervisning eller A/T-kursus skal gennemføres, og kontrollerende køreprøve skal aflægges, uanset om domfældte har bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til kørselsforbudet eller den ubetingede frakendelse.

Stk. 5. Den, der har fået inddraget førerretten ved et kørselsforbud, skal aflevere sit kørekort til politiet.

Stk. 6. Justitsministeren fastsætter bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af den særlige køreundervisning og kontrollerende køreprøve i forbindelse med gengivelse af førerretten efter stk. 1 og 2.

tegangstilfælde med en promille på højst 2,00 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på højst 1,00 mg pr. liter luft.

Stk. 4. Generhvervelse af førerretten i den i stk. 3 nævnte periode (alkolåsperioden) giver alene ret til at føre et eller flere køretøjer, hvori der er installeret en alkolås, og som er omfattet af alkolåsordningen.

Stk. 5. Frakendes førerretten ubetinget i alkolåsperioden for forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, suspenderes alkolåsperioden. Efter frakendelsestidens udløb er generhvervelse i en periode svarende til den del af alkolåsperioden, der resterede på tidspunktet for frakendelsen, betinget af, at ansøgeren i den nævnte periode deltager i en alkolåsordning efter stk. 3. Har førerretten været inddraget i medfør af § 130, stk. 1, udgør den i 2. pkt. nævnte periode den del af alkolåsperioden, der resterede på tidspunktet for inddragelsen.

Stk. 6. Ved overtrædelse af de vilkår for alkolåsordningen, som fastsættes i medfør af § 60 e, stk. 2, kan førerretten inddrages med virkning for resten af alkolåsperioden. Spørgsmålet om inddragelse af førerretten efter 1. pkt. kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

Stk. 7. Kørsel i alkolåsperioden i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 4, straffes efter § 117 d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1.

Stk. 8. Kontrollerende køreprøve kan aflægges før frakendelsestidens udløb. Den praktiske prøve kan dog tidligst aflægges 1 måned før frakendelsestidens udløb. I sager omfattet af stk. 3, hvor ansøgeren ikke deltager i en alkolåsordning, kan den praktiske prøve tidligst aflægges 1 måned før alkolåsperiodens udløb.

Stk. 9. Har domfældte bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til tiltalen, skal kontrollerende prøve ikke aflægges, hvis prøven er bestået inden for det sidste år før frakendelsestidens udløb og inden for det sidste år før ansøgningen om generhvervelse af førerretten. Beståelse af køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

§ 60 b. Er førerretten blevet frakendt betinget, skal føreren inden for en frist, der fastsættes af politiet, aflægge en kontrollerende køreprøve. Er førerretten frakendt betinget som følge af spirituskørsel, skal føreren forinden have gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus). Førerretten inddrages, hvis den kontrollerende køreprøve ikke består eller vedkommende nægter at medvirke til den. Kontrollerende køreprøve skal dog ikke aflægges, hvis domfældte har bestået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til frakendelsen. Beståelse af en køreprøve fritager ikke for gennemførelse af A/T-kursus.

§ 60 c. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 9 eller 10, eller stk. 3, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført fornyet, særlig køreundervisning og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 2. Er kørselsforbud pålagt i medfør af § 127 for forhold omfattet af § 125, stk. 1, nr. 8, eller § 126, stk. 2, kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og har bestået en kontrollerende køreprøve.

Stk. 3. For at generhverve førerretten skal fornyet, særlig køreundervisning være gennemført og kontrollerende køreprøve bestået, hvis føreren inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret har begået en forseelse, for hvilken førerretten er frakendt ubetinget

1) i medfør af § 126, stk. 1, nr. 5,

2) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i flere forhold, der hver for sig er omfattet af § 125, stk. 1-3, og et af forholdene er omfattet af stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3, og dette forhold er begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret, eller

3) som følge af, at føreren har gjort sig skyldig i forhold, der er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 3, der medfører en ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af § 126, stk. 1, nr. 8 eller 10.

Stk. 4. Særlig køreundervisning eller A/T-kursus skal gennemføres, og kontrollerende køreprøve skal aflægges, uanset om domfældte har be-

stået en køreprøve efter det forhold, der gav anledning til kørselsforbuddet eller den ubetingede frakendelse

§ 60 d. Den, hvis førerret midlertidigt eller endeligt er inddraget eller frakendt, skal aflevere sit kørekort til politiet.

§ 60 e. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende køreprøve, kurset i alkohol og trafik (A/T-kurset) og den særlige køreundervisning, jf. §§ 60 a-60 c.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3. Justitsministeren kan henlægge sine beføjelser efter 1. pkt. til anden statslig myndighed. Justitsministeren kan endvidere henlægge administrationen af de efter 1. og 2. pkt. fastsatte bestemmelser til anden offentlig myndighed eller privat virksomhed og i forbindelse hermed fastsætte regler for de pågældendes virksomhed i forbindelse med administrationen af ordningen. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om godkendelse af private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter 3. pkt.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter stk. 2, kan foretage behandling af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder videregive sådanne oplysninger til en offentlig myndighed, hvis det må anses for nødvendigt af hensyn til at gennemføre alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i medfør af § 60, § 60 a, stk. 6, og § 60 b.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for deltagelse i alkolåsordningen, jf. § 60 a, stk. 3.«

§ 62. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. §§ 56-60, bortset fra § 56, stk. 2, nr. 1, og stk. 4, og § 57, stk. 1, gælder også med hensyn

3. § 62, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* §§ 56-60 e, bortset fra § 56, stk. 2, nr. 1, og stk. 4, § 57, stk. 1, og § 60 c, gælder også med hensyn til kørekort til traktor (motor-

til kørekort til traktor (motorredskab). Kørekortet kan udstedes til personer, der er fyldt 16 år.

§ 118. Med bøde, jf. dog stk. 6, straffes den, der:

1) overtræder § 3, stk. 1 og 2, §§ 4-8, § 9, stk. 1 og stk. 2, nr. 2-6, § 10, § 12, §§ 14-52, § 54, stk. 3-5, § 55 a, stk. 1, § 60, stk. 5, § 60 a, stk. 5, § 62, stk. 2 og 3, §§ 63-65, § 67, § 70, stk. 1 og 2, § 72, §§ 74-75, §§ 80-81, § 82, § 83 a, § 84, stk. 2, §§ 86-88, §§ 97-99 og § 105,

2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven eller

3) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43 skal der tages hensyn til den generelle risikoforøgelse, som den pågældende hastighedsovertrædelse medfører. Ved hastighedsovertrædelser på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover udmåles en skærpet bøde. Der udmåles ligeledes en skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser begået ved kørsel med

1) biler med tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg med tilkoblet påhængsvogn, sættevogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, herunder campingvogn,

2) lastbiler, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,

3) busser, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,

4) vogntog bestående af de under nr. 2 og 3 nævnte køretøjer og registreringspligtige påhængskøretøjer,

5) ledbusser eller

6) motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab.

Stk. 4. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43, jf. stk. 3, skal det tillige indgå som en skærpende omstændighed, hvis hastigheden har udgjort 140 km i timen eller derover.

redskab). Kørekortet kan udstedes til personer, der er fyldt 16 år.«

4. I § 118, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 60, stk. 5, § 60 a, stk. 5« til: »§ 60 d«.

5. I § 118, stk. 3, 4 og 5, indsættes efter »§§ 42 og 43«: »eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning«.

Stk. 5. Ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43, jf. stk. 3, udmåles en særlig skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser på andre veje end motorveje, hvis hastighedsoverskridelsen er på 30 pct. eller derover.

Stk. 6. Straf efter stk. 1 kan under de i § 126, stk. 1, nr. 5, nævnte omstændigheder stige til fængsel indtil 1 år.

Stk. 7-10. ---

§ 119.

Stk. 1-2. ---

Stk. 3. Domsmænd medvirker uanset reglerne i stk. 2 ikke i sager, der

- 1) behandles efter reglerne i retsplejelovens § 831,
- 2) vedrører overtrædelse af § 53,
- 3) vedrører overtrædelse af § 54, stk. 1, eller
- 4) vedrører overtrædelse af § 117 a.

§ 119 a. Hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 3-9, § 125, stk. 2 eller 3, eller § 126, stk. 1, nr. 1-4, ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i stedet for at indlevere anklageskrift til retten tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt sigtede erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager kørselsforbud, betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum.

6. I § 118, stk. 6, indsættes efter »1 år«: »og 6 måneder«.

7. I § 119, stk. 3, nr. 3, udgår »eller«.

8. I § 119, stk. 3, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) vedrører overtrædelse af § 56, stk. 1, § 62, stk. 1, eller § 63 a eller«.

Nr. 4 bliver herefter nr. 5.

9. I § 119 a, stk. 1, ændres »kørselsforbud,« til: »kørselsforbud eller«.

10. I § 119 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 1, ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, kan anklagemyndigheden anvende den i stk. 1 beskrevne procedure, når der er tale om:

- 1) uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 4, stk. 1,
- 2) passage af jernbaneoverkørsel, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 5, stk. 2,
- 3) vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 18, stk. 1,
- 4) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hajtænder eller anden afmærkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 2,
- 5) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, over fortov eller lignende, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 3,
- 6) manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører, jf. § 26, stk. 6,
- 7) manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 6,
- 8) påkørsel af gående i et fodgængerfelt, jf. § 27, stk. 6 eller 7, eller
- 9) bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej, jf. § 46, stk. 2.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Sager omfattet af stk. 1, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager kørselsforbud, frakendelse af førerretten i et nærmere angivet tidsrum. Under samme betingelser kan sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager kørselsforbud, betinget frakendelse af førerretten i et nærmere angivet tidsrum.

11. I § 119 a, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse« til: »tilkendegivelser efter stk. 1 og 2«.

12. I § 119 a, stk. 3, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., ændres »kørselsforbud,« til: »kørselsforbud eller betinget eller ubetinget«.

13. I § 119 a, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »kørselsforbud, betinget« til: »kørselsforbud eller betinget«.

Stk. 4. Vedtagelser efter stk. 1 og 3 har med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning samme virkning som en dom.

§ 119 b. I forbindelse med tilkendegivelser efter § 119 a, stk. 1, skal politiet vejlede den sigtede om, at han, inden han tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. § 733, stk. 1, i lov om rettens pleje. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med Advokatrådet takster for forsvareres vederlag i de pågældende sager.

§ 124 a. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. For kontrollerende køreprøver betales 870 kr. For første kontrollerende køreprøve betales dog ikke, medmindre prøven aflægges i medfør af § 60, stk. 2 eller 3, eller § 60 a.

§ 124 c. Der betales:

1) ---

2) ---

3) ---

4) ---

5) ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

Stk. 5. ---

Stk. 6. ---

§ 126. Føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, skal ubetinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren

1) ---

2) ---

3) ---

4) ---

5) ---

6) ---

14. I § 119 a, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1 og 3« til: »stk. 1, 2 og 4«.

15. I § 119 b indsættes efter »§ 119 a, *stk. 1*«: »og 2«.

16. I § 124 a, *stk. 3*, ændres »§ 60, *stk. 2* eller 3, eller § 60 a« til: »§§ 60 a-60 c«.

17. I § 124 c indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for ombytning af kørekort med vilkår om alkohol til kørekort uden vilkår om alkohol.«

7) ---

8) ---

9) tidligere er pålagt kørselsforbud og har begået et nyt forhold inden 3 år efter, at kørselsforbuddet blev pålagt, eller

10) tidligere er frakendt førerretten ubetinget og har begået et nyt forhold inden 5 år efter udløbet af frakendelsestiden.

Stk. 2. ---

§ 127. Hvis en forseelse omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 8, 9 eller 10, § 125, stk. 3, eller § 126, stk. 2, jf. § 126, stk. 1, nr. 1 eller 2, bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse. Ved et kørselsforbud inddrages førerens ret til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, indtil særlig køreundervisning eller A/T-kursus, jf. § 60 a, stk. 1 og 2, er gennemført og kontrollerende køreprøve er bestået.

§ 132. Er retten til at føre motordrevet køretøj i henhold til denne eller nogen tidligere lov frakendt nogen for længere tid end 3 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 3 år af frakendelsestiden. Retten kan kun gengives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har retten til at være fører tidligere været frakendt vedkommende ubetinget, kan gengivelse af førerretten inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis, og indbringelsen kan tidligst finde sted, når der er forløbet 6 år af frakendelsestiden.

Stk. 2. Såfremt der inden udløbet af frakendelsestiden er sket fornyet frakendelse af førerretten,

18. I § 126, stk. 1, nr. 9, udgår »eller«.

19. I § 126, stk. 1, nr. 10, ændres »frakendelsestiden.« til: »frakendelsestiden,«.

20. I § 126, stk. 1, indsættes som nr. 11 og 12:

»11) har kørt med en hastighed på 200 km i timen eller derover, eller

12) ved kørsel med en hastighed på mere end 100 km i timen har overskredet de tilladte hastigheder efter §§ 42 og 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 100 pct.,«

21. I § 127, 1. pkt., ændres »§ 126, stk. 1, nr. 1 eller 2« til: »§ 126, stk. 1, nr. 1, 2, 5, 6, 11 eller 12«.

22. I § 127, 2. pkt., ændres »§ 60 a« til: »§ 60 c«.

regnes de i stk. 1 nævnte frister for indbringelse af spørgsmålet om generhvervelse for domstolene fra datoen for den seneste dom, hvorved førerretten er frakendt den pågældende.

23. Efter § 132 indsættes før overskriften »Erstatning for inddragelse eller frakendelse af førerret«:

»§ 132 a. En person, der er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel, kan bortset fra tilfælde omfattet af § 60 a, stk. 3, generhverve førerretten, når der resterer op til 1 år af frakendelsestiden, hvis vedkommende deltager i en alkoholåbning, der varer indtil 1 år efter udløbet af frakendelsestiden, og som led heri underkaster sig en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling af mindst 1 års varighed, hvis det ved en undersøgelse konstateres, at vedkommende har et behandlingskrævende alkoholmisbrug.

Stk. 2. Generhvervelse af førerretten i perioden fra op til 1 år før og indtil 1 år efter frakendelsestidens udløb (alkolåsperioden) giver alene ret til at føre et eller flere køretøjer, hvori der er installeret en alkolås, og som er omfattet af alkolåsordningen.

Stk. 3. § 60 a, stk. 2, og stk. 8, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Den praktiske prøve i forbindelse med den kontrollerende køreprøve, jf. § 60 a, stk. 2, kan tidligst aflægges 1 måned før alkolåsperiodens start.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet og gennemførelsen af alkolåsordningen, jf. stk. 1. Justitsministeren kan henlægge sine beføjelser efter 1. pkt. til anden statslig myndighed. Justitsministeren kan endvidere henlægge administrationen af de efter 1. og 2. pkt. fastsatte bestemmelser til anden offentlig myndighed eller privat virksomhed og i forbindelse hermed fastsætte regler for de pågældendes virksomhed i forbindelse med administrationen af ordningen. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om godkendelse af private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter 3. pkt.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at private virksomheder, til hvem opgaver er henlagt efter stk. 4, kan foretage behandling af oplysninger om enkeltpersoners rent

private forhold, herunder videregive sådanne oplysninger til en offentlig myndighed, hvis det må anses for nødvendigt af hensyn til at gennemføre alkolåsordningen, jf. stk. 1.

Stk. 6. Hvis vedkommende overtræder de vilkår for alkolåsordningen, som fastsættes i medfør af stk. 4, kan førerretten inddrages med virkning for resten af alkolåsperioden. Spørgsmålet om inddragelse af førerretten kan forlanges indbragt for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

Stk. 7. Kørsel i alkolåsperioden inden frakendelsestidens udløb i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 2, straffes efter § 117 a. Kørsel i alkolåsperioden efter frakendelsestidens udløb i et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, og som ikke er omfattet af stk. 2, straffes efter § 117 d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1.

Stk. 8. Hvis en person som nævnt i stk. 1 i frakendelsestiden gør sig skyldig i forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, men som medfører ubetinget frakendelse af førerretten, finder stk. 1 ikke længere anvendelse.

Stk. 9. Hvis en person efter at have generhvervet førerretten i medfør af stk. 1 frakendes førerretten ubetinget i alkolåsperioden for et forhold, der ikke omfatter spirituskørsel, kan førerretten tidligst generhverves efter alkolåsperiodens udløb.

Stk. 10. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om inddragelse af førerretten i medfør af stk. 6.

Stk. 11. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for deltagelse i alkolåsordningen, jf. stk. 1.«

§ 133 a. Ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven kan der ske konfiskation af det ved overtrædelsen anvendte motordrevne køretøj, hvortil der kræves kørekort, hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Under tilsvarende betingelser kan der ske konfiskation af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, der ejes af den person, der har foretaget overtrædelsen, selv om køretøjet ikke er anvendt ved overtrædelsen.

24. I § 133 a, stk. 1, ændres »Ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven« til: »Ved grove overtrædelser af færdselsloven, eller hvor føreren flere gange har gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselsloven,«.

25. I § 133 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Konfiskation skal ske, hvis

1) ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i et forhold, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 1-6, 11 eller 12, og

2) den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i forhold som nævnt i nr. 1, der har medført eller medfører ubetinget frakendelse af førerretten.«

Stk. 2-6 bliver herefter stk. 3-7.

26. I § 133 a, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »skal«: »endvidere«.

27. § 133 a, stk. 2, nr. 2, der bliver stk. 3, nr. 2, affattes således:

»2) den pågældendes førerret på gerningstidspunktet var frakendt ubetinget for et forhold som nævnt i nr. 1 begået inden for de seneste 3 år før det nye forhold.«

28. I § 133 a, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »stk. 2«: »og 3«.

29. I § 133 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »Bestemmelsen i stk. 2« til: »Bestemmelserne i stk. 2 og 3«.

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1034 af 29. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 1107 af 1. december 2009, foretages følgende ændringer:

Stk. 2. Konfiskation skal ske, hvis
1) ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften over 0,60 mg pr. liter luft, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, eller overtrædelse under skærpende omstændigheder af § 54, stk. 2, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og
2) den pågældende to gange tidligere inden for de seneste 3 år før, det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i forhold som nævnt i nr. 1, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten.

Stk. 3. Konfiskation efter stk. 2 skal ske, selv om køretøjet ikke er anvendt ved den aktuelle overtrædelse.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 2 kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor.

Stk. 5-6. ---

§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hen-

synsløs kørsel, anses dette som en særlig skærpende omstændighed.

§ 249. Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, anses dette som en særlig skærpende omstændighed.

1. I § 241, 2. pkt., indsættes efter »spirituskørsel«: », overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2,«.

2. I § 249, 2. pkt., indsættes efter »spirituskørsel«: », overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2,«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2010, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Færdselslovens § 119 a, § 119 b, § 126, stk. 1, nr. 11 og 12, og § 133 a, som affattet eller ændret ved denne lovs § 1, nr. 9-15, 18-21 og 24-29, træder i kraft den 1. oktober 2010.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af færdselslovens §§ 60-60 e, § 62, stk. 3, § 118, stk. 1, nr. 1, § 124 a, stk. 3, § 124 c, stk. 7, § 127, 2. pkt., og § 132 a, som affattet eller ændret ved denne lovs § 1, nr. 2-4, 16, 17, 22 og 23.

Stk. 4. Færdselslovens § 132 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 23, finder efter ikrafttrædelsen også anvendelse i forhold til personer, som inden ikrafttrædelsen var frakendt førerretten.

Stk. 5. Færdselslovens § 119, stk. 3, nr. 4, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 8, finder anvendelse i straffesager, hvor der efter lovens ikrafttræden rejses tiltale i første instans.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

RIGSADVOKATEN**Notat om førerretsfrakendelse ved meget høje hastigheder****1. Indledning**

Justitsministeriet har ved brev af 1. maj 2009 anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse om, hvorvidt der efter Rigsadvokatens opfattelse er behov for en stramning af reglerne om førerretsfrakendelse ved meget høje hastigheder, herunder om der bør kunne ske ubetinget førerretsfrakendelse i sådanne eller lignende situationer.

....

2. Det retlige grundlag**2.1. Færdselslovens regler om frakendelse ved hastighedsoverskridelse**

Af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, fremgår, at føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, skal betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren har overskredet de tilladte hastigheder efter færdselslovens §§ 42 og 43 a eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 60 pct. eller har kørt med en hastighed på 160 km i timen eller derover.

Den faste overgrænse for betinget frakendelse på 160 km i timen eller derover blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 432 af 10. juni 2003, hvorved bl.a. hastighedsgrænsen ved kørsel på motorvej blev forhøjet til 130 km/t. Den generelle procentvise grænse for betinget frakendelse blev ved lov nr. 267 af 21. april 2004 nedsat fra 70 pct. til 60 pct.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 432 af 10. juni 2003, at baggrunden for den faste grænse på 160 km/t var et ønske om, at der skal ske betinget frakendelse ved en fast, øvre grænse, som skal gælde, uanset at den procentvise overskridelse på motorveje vil være mindre end 70 pct. (som var den dagældende grænse for betinget frakendelse).

Ubetinget frakendelse kan ske efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, hvoraf det fremgår, at føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, ubetinget skal frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde.

Anvendelsesområdet for § 126, stk. 1, nr. 5, om særlig hensynsløs kørsel svarer til den tidligere § 126, stk. 2, nr. 1, der er beskrevet således i forarbejderne til bestemmelsen (FT 1974-1975, 2. samling, tillæg A, sp. 1996-1997):

»Foruden tilfælde, hvor der foreligger forsætlig skadetilføjelse, f.eks. forsætlig påkørsel, skal ubetinget frakendelse ske, hvor føreren forsætlig har fremkaldt nærliggende fare for skadetilføjelse eller i øvrigt har kørt på en særlig hensynsløs måde. En sådan kørsel er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. I modsætning til, hvad der er tilfældet med hensyn til anvendelsen af § 126, stk. 1, nr. 1, [nu § 125, stk. 1, nr. 1] stilles der således her altid krav om en kvalificeret form for tilregnelser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte kørsel, der retter sig mod at forulempe eller bringe en anden trafikant i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f.eks. for at unddrage sig forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med

bevidsthed om, at den fører til forulempelse eller farefremkaldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende »chokkørsel«. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart. I den foreslåede formulering ligger endvidere, at de følger, som kørslen har haft i form af personskade eller materiel skade, ikke kan tillægges betydning. Om kørslen resulterer i sådanne skader, vil ofte bero på tilfældige omstændigheder, som ikke har nogen virkelig sammenhæng med kørselens karakter. For så vidt angår personskade er forslaget på dette punkt næppe ganske overensstemmende med de hidtil anlagte synspunkter, idet man efter gældende praksis også i relation til frakendelsesspørgsmålet har lagt vægt på, om der er sket personskade af et sådant omfang, at der har været grundlag for at dømme for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsom legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Man har imidlertid ikke fundet, at de hensyn til skadelidtes og omgivelsernes reaktion, som må antages at ligge bag denne praksis, bør tillægges afgørende betydning for valget mellem betinget og ubetinget frakendelse.«

Retsudvalget tilsluttede sig disse synspunkter med følgende bemærkninger (FT 1974-1975, 2. samling, tillæg B, sp. 966-967):

»Hvad angår grænsen mellem de betingede og ubetingede tilfælde af frakendelse efter det nye system, kan udvalget med hensyn til karakteriseringen af begrebet »på særlig hensynsløs måde« tilslutte sig de eksempler på en sådan kørsel, der er anført i lovforslagets bemærkninger, herunder at der kan blive tale om ubetinget frakendelse ikke blot ved egentlig hasarderet kørsel, men også når en hård og pågående kørsel tillige er farlig for andre og føreren må have været klar over dette. F.eks. må den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkryds og fodgængere i fodgængerovergange, eller som i tæt trafik gentagne gange overskrider fuldt optrukne spærrelinier, således at der herved opstår farlige situationer, som regel siges at have kørt på særlig hensynsløs måde. Det samme gælder som anført i lovforslagets bemærkninger den, der anvender et køretøj uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.«

Karakteristisk for den særlig hensynsløse kørsel er, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. Kørsel med en meget høj hastighed vil således efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder kunne anses som særlig hensynsløs kørsel, og som det fremgår vil f.eks. »den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkryds og fodgængere i fodgængerovergange« som regel have kørt på særlig hensynsløs måde.

Der er ikke holdepunkter i forarbejderne til bestemmelsen for at antage, at en overskridelse af hastigheden med f.eks. 100 pct. i sig selv udgør særlig hensynsløs kørsel, selv om en hastighedsovertrædelse i denne størrelsesorden må antages at ville indgå som et væsentligt moment i vurderingen.

Der gælder således ikke – som for betinget frakendelse af førerretten – en bestemt øvre grænse for hastigheden, hvis overskridelse »automatisk« udløser en ubetinget frakendelse af førerretten.

Det tilføjes, at der i tilfælde, hvor der foreligger to hastighedsovertrædelser på mere end 60 pct. til samtidig pådømmelse, som udgangspunkt vil ske ubetinget frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7. Tilsvarende gælder, hvis forholdet er begået i prøvetiden for en betinget frakendelse, inden 3 år efter et pålagt kørselsforbud eller inden 5 år efter udløbet af en tidligere ubetinget frakendelse, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 8, 9 og 10.

Endvidere vil der – selv om kørslen med for høj hastighed ikke kan karakteriseres som særlig hensynsløs – i forbindelse med kørslen kunne være sket andre overtrædelser af færdselsloven, således at der tillige foreligger tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1. Dette vil i en situation, hvor der til samtidig pådømmelse foreligger en hastighedsoverskridelse på mere end 60 pct., som udgangspunkt medføre ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7.

I en sådan situation – dvs. med kørsel med for høj hastighed i kombination med andre overtrædelser af færdselsloven – vil der eventuelt også være grundlag for at henføre kørslen under færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, med ubetinget frakendelse til følge, hvis kørslen samlet set må anses for særlig hensynsløs.

2.2. Straffelovens § 252, stk. 1

Ifølge straffelovens § 252, stk. 1, straffes den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed med fængsel indtil 8 år.

Straffelovens § 252, stk. 1, er et konkret faredelikt, som forudsætter, at der i det givne tilfælde har været fare for en anden persons liv eller førlighed. Det er således ikke tilstrækkeligt, at handlingen generelt set er farlig. Der skal have været person(er) til stede, som ville kunne blive ofre i dette omfang, og dette skal være dækket af forsættet.

I nyere tid er straffelovens § 252, stk. 1, i en række tilfælde blevet anvendt ved farlig bilkørsel, og bestemmelsen må antages at kunne finde anvendelse ved væsentlige hastighedsoverskridelser, idet det dog som nævnt vil være en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at person(er) har været i konkret fare på grund af hastighedsoverskridelsen, og at føreren har haft det fornødne forsæt.

Det vil således bero på en konkret vurdering, hvorvidt der i en given situation er grundlag for at strafforfølge føreren for overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, ved meget væsentlige hastighedsoverskridelser.

3. Retspraksis

Før indførelsen af de særlige regler om betinget frakendelse ved hastighedsoverskridelse i færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, var det hovedreglen i praksis, at betinget frakendelse normalt skete, når hastigheden havde været dobbelt så høj som tilladt eller højere. Frakendelsen skete efter bestemmelsen om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, som i dag findes i færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til »Den Kommenterede Færdselslov«, 1992, af Henrik Waaben m.fl., side 751 ff., samt til U 1989.287/1 Ø og U 1989.649/1 Ø.

I dag følger det som ovenfor anført af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, at der skal ske betinget frakendelse, såfremt hastigheden overstiger den tilladte hastighed med mere end 60 pct. eller 160 km i timen eller derover.

Det vil herefter bero på en konkret vurdering, om en hastighedsoverskridelse, der ligger væsentligt over 60 pct. eller 160 km/t, i sig selv vil medføre, at førerretten frakendes ubetinget efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, om særlig hensynsløs kørsel.

Rigsadvokaten har fra politikredsene modtaget enkelte domme, der illustrerer domstolenes vurdering af dette spørgsmål, ligesom der er foretaget en gennemgang af nyere trykt retspraksis på området.

Fra retspraksis kan bl.a. nævnes nedenstående domme vedrørende færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, idet det samtidig bemærkes, at tilgængelig praksis, der alene drejer sig om hastighedsovertrædelser, er sparsom.

Retten i Hernings dom af 9. februar 2006 – kørt med en hastighed på 143 km/t i bymæssig bebyggelse, særlig hensynsløs kørsel, ubetinget frakendelse i 6 måneder:

Tiltalte T blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 41, stk. 1, og § 42, stk. 1, nr. 1, ved at have ført en hyrevogn gennem bymæssig bebyggelse med en hastighed på mindst 143 km/t, selv om hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. T blev idømt en bøde på 5.500 kr. Retten fandt endvidere, at tiltalte havde ført køretøjet på særlig hensynsløs måde, idet hastigheden havde oversteget den tilladte hastighed med 186 pct., og frakendte ham førerretten i 6 måneder i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4 [nu nr. 5].

Retten i Holstebro dom af 27. august 2007 – kørt med en hastighed på 116 km/t i bymæssig bebyggelse, særlig hensynsløs kørsel, ubetinget frakendelse i 6 måneder:

Tiltalte T blev efter sin erkendelse fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1, ved at have ført en varebil gennem bymæssig bebyggelse med en hastighed på 117 km/t, selv om hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. T blev idømt en bøde på 8.000 kr. og frakendt førerretten ubetinget i 6 måneder efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5.

TfK 2008.828 V – hastighedsoverskridelse på 146 pct. i tættere bebygget område, ikke særlig hensynsløs kørsel, betinget frakendelse:

Tiltalte T, født 1968, erkendte sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1, ved først på aftenen at have ført en personbil i et tættere bebygget område med en hastighed på mindst 123 km/t, selv om hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om ubetinget førerretsfrakendelse i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, jf. § 125, stk. 1, nr. 2 (nu nr. 3), subsidiært § 125, stk. 1, nr. 1. T påstod frifindelse for påstanden om ubetinget førerretsfrakendelse, idet han ikke forsætligt havde fremkaldt nærliggende fare for at volde skade på person eller ting, og idet han ikke havde ført motorkøretøj på særlig hensynsløs måde. Byretten frakendte førerretten i 6 måneder i medfør af § 126, stk. 1, nr. 5. Landsrettens flertal frakendte alene førerretten betinget i medfør af § 125, stk. 1, nr. 3, idet det ikke var bevist – da der ikke var oplysninger om vejstrækningens udformning m.v., og da anklagemyndigheden ikke havde gjort gældende, at der havde foreligget en konkret faresituation – at T ved sin kørsel forsætligt havde fremkaldt nærliggende fare for skade på anden person eller ting eller i øvrigt havde ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde. Mindretallet på to voterende fandt det under hensyn til, at kørslen havde fundet sted i tættere bebygget område, hvor hastigheden ikke måtte overskride 50 km/t, alene ved den markante hastighedsoverskridelse bevist, at T havde ført bil på særlig hensynsløs måde, og disse voterende stemte derfor for at stadfæste byrettens dom om ubetinget førerretsfrakendelse. T blev straffet med en bøde på 5.000 kr.

TfK 2009.29 V – hastighedsoverskridelse på 100 pct. i tættere bebygget område, ikke særlig hensynsløs kørsel, betinget frakendelse:

Tiltalte T, født 1975, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1, ved at have ført personbil med en hastighed på mindst 101 km/t i bymæssig bebyggelse, hvor hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. Der var under sagen enighed om, at der ikke havde foreligget en konkret faresituation, uanset at T havde overskredet den tilladte hastighed med 100 pct. Det blev lagt til grund, at den omhandlede bymæssige bebyggelse strakte sig over 200 m og bestod af 8-10 huse, og at der var tale om en lige vejstrækning. Under de omstændigheder fandtes det ikke bevist, at T ved sin kørsel forsætligt havde fremkaldt nærliggende fare for skade på person eller ting eller i øvrigt havde ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde. T, der blev idømt en bøde, frifandtes derfor for påstanden om ubetinget frakendelse af førerretten, men blev frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3.

Som det fremgår af den ovenfor refererede praksis, kan det ikke udledes, at en nærmere bestemt overskridelse af den tilladte hastighed i sig selv uden videre medfører ubetinget frakendelse af førerretten. Således er det i de to sidstnævnte domme afvist, at hastighedsoverskridelser på henholdsvis 146 og 100 pct. i bymæssig bebyggelse i sig selv udgør særlig hensynsløs kørsel. I de to førstnævnte domme, hvor der under kørsel i bymæssig bebyggelse forelå overskridelser af hastighedsgrænsen på 50 km/t med henholdsvis 186 pct. og 132 pct., fandt retten, at hastighedsoverskridelserne i sig selv måtte anses som særlig hensynsløs kørsel.

På baggrund af ovenstående samt under hensyn til det i afsnit 2 anførte om anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, må det antages, at en meget høj hastighed vil indgå som et væsentligt

moment ved vurderingen af, om kørslen er særlig hensynsløs, men at der som udgangspunkt – ud over hastigheden – vil skulle foreligge andre omstændigheder som f.eks. andre overtrædelser af færdselsloven eller forhold omkring vejstrækningen/omgivelserne, der indikerer, at der har været en konkret (nærliggende) faresituation, før kørslen vil blive vurderet som særlig hensynsløs og medføre ubetinget frakendelse.

4. Oplysninger fra politikredsene

Rigsadvokaten har endvidere rettet henvendelse til politikredsene om sager, hvor der er opstået spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten som følge af kørsel med meget høj hastighed (f.eks. over 200 km/t) på motorvej eller eventuelt som følge af kørsel med meget høj hastighed på andre veje end motorveje.

Det fremgår af de modtagne oplysninger, at der kun er meget få sager, hvor bilister har kørt med meget høje hastigheder på omkring 200 km/t eller derover. Der er dog modtaget oplysning om en enkelt verserende sag, hvor der er kørt med en hastighed på 234 km i timen på motorvej. Det er i øvrigt oplyst, at der har været enkelte tilfælde, hvor politiet har konstateret kørsel med meget høje hastigheder, men hvor det ikke er lykkedes at stoppe de pågældende køretøjer.

Det må derimod på baggrund af de modtagne udtalelser lægges til grund, at der er flere sager, hvor der køres med meget høje hastigheder på andre veje end motorveje.

Oplysningerne viser også, at anklagemyndigheden i enkelte tilfælde, hvor sagen har været behandlet i byretten, har fået medhold i en påstand om, at kørsel med en hastighed, der overskrider hastighedsgrænsen med mere end 100 pct., bør medføre ubetinget frakendelse efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, om særlig hensynsløs kørsel. Det er dog også oplyst af en politikreds, at dette synspunkt blev afvist af landsretten i den i afsnit 3 refererede dom, der er gengivet i TfK 2008.828.

Herudover er det billedet, at der yderst sjældent rejses sager, der alene drejer sig om hastighedsovertrædelser, med påstand om ubetinget frakendelse, men at sådanne sager typisk afgøres med bøde og betinget frakendelse af førerretten. Dog bemærkes, at der i den ovennævnte sag om kørsel med 234 km/t på motorvej forventes nedlagt en påstand om ubetinget frakendelse.

Der er i flere af de indkomne udtalelser peget på, at det kunne være ønskeligt med en udtrykkelig bestemmelse i færdselsloven om, at f.eks. en overskridelse af den tilladte hastighed med 100 pct. medfører en ubetinget frakendelse af førerretten.

På baggrund af udtalelserne er det Rigsadvokatens indtryk, at der i praksis antagelig kun i et meget begrænset antal sager foreligger kørsel med meget høj hastighed (over 200 km/t) på motorvej eller andre veje. Der er dog formentlig et større antal sager, hvor der kan opstå spørgsmål om valget mellem betinget eller ubetinget førerretsfrakendelse som følge af kørsel med hastigheder, der overstiger fartbegrænsningen med mere end 60 pct. på andre veje end motorveje.

5. Rigsadvokatens vurdering

Som nævnt ovenfor i afsnit 4, er det Rigsadvokatens indtryk, at der foreligger meget få sager med kørsel med meget høje hastigheder i niveauet 200 km/t og derover. Dette skyldes formentlig både, at kørsel af denne art er forholdsvis sjælden, og at strafforfølgning af sådan kørsel yderligere forudsætter, at der foreligger tilstrækkeligt bevis for hastigheden, typisk i form af en hastighedsmåling foretaget af politiet.

Der synes således ikke at være et udpræget praktisk behov for en særlig regel om ubetinget frakendelse ved kørsel med hastigheder i det nævnte niveau.

På den anden side må kørsel med meget høje hastigheder (200 km/t og derover) - uanset hvor kørslen foregår - generelt anses for egnet til at skabe fare både for eventuelle andre førere af motorkøretøjer på stedet, for cyklister og fodgængere og for føreren af køretøjet. Den høje hastighed medfører bl.a. en væsentlig forringelse af førerens mulighed for at undgå ulykker, f.eks. i forhold til medtrafikanter,

der pludselig viser sig på vejen forude, og som eventuelt foretager opbremsning eller vognbaneskift, ligesom føreren kan have meget svært ved at reagere adækvat i en pludselig opstået situation, f.eks. et punkteret dæk, dyr på vejen eller lignende. Omfanget af en eventuel skade, hvis føreren forvolder uheld, vil endvidere forværres, jo større hastighed køretøjet føres med.

Kørsel med hastigheder i niveauet 200 km/t og derover er også normalt en helt bevidst forsættlig handling, som ikke begås blot ved mangel på opmærksomhed.

Disse forhold kan efter Rigsadvokatens opfattelse tale for, at der ved overtrædelse af en bestemt fast hastighedsgrænse skal ske ubetinget frakendelse af førerretten, uanset om der konkret kan føres bevis for, at der har været fare for andre trafikanter, og uanset at der må antages at foreligge ganske få sager af denne art.

En fast grænse, der medfører ubetinget frakendelse, vil efter Rigsadvokatens opfattelse også være udtryk for en klar tilkendegivelse om, at hastigheder i den nævnte størrelsesorden er helt uacceptable.

En fast overgrænse vil efter rigsadvokaturens opfattelse passende kunne fastsættes til 200 km/t, når henses til grænsen på 160 km/t for betinget frakendelse af førerretten.

En sådan grænse bør efter Rigsadvokatens opfattelse gælde både for kørsel på motorveje og for kørsel på andre veje, hvor kørslen typisk vil være endnu farligere end på motorvej.

Om der tillige i sådanne tilfælde bør rejses tiltale efter straffelovens § 252, stk. 1, bør efter Rigsadvokatens opfattelse fortsat bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, jf. nærmere om betingelserne for at anvende denne bestemmelse i afsnit 2.2. ovenfor.

Kørsel med meget høje hastigheder i bymæssig bebyggelse, hvor hastighedsbegrænsningen er 50 km/t, kan ligeledes udgøre en stor fare for andre trafikanter. I bymæssig bebyggelse vil der endvidere som oftest være flere forskellige trafikanter, der færdes ved eller på vejen, og førerens forringede muligheder for at reagere f.eks. på en fodgænger eller cyklist, der krydser vejen i forventning om, at føreren overholder hastighedsbegrænsningen, kan således indebære stor risiko for, at der forvoldes færdselsuheld med skade til følge. Tilsvarende gælder efter rigsadvokaturens opfattelse kørsel med meget høj hastighed på landeveje/motortrafikveje, der endvidere som oftest slet ikke er indrettet og beregnet til kørsel med så høje hastigheder.

Det kan derfor efter Rigsadvokatens opfattelse overvejes, om der som supplement til en eventuel grænse på 200 km/t, jf. ovenfor, tillige bør indføres en generel grænse for en procentvis overskridelse, som i sig selv medfører ubetinget frakendelse af førerretten.

En generel grænse kunne i givet fald f.eks. fastsættes således, at der skal ske ubetinget frakendelse, hvis de tilladte hastigheder overskrides med mere 100 pct.

En sådan ordning ville medføre følgende grænser for ubetinget frakendelse:

– Motortrafikvej 90 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 180 km/t
– Landevej 80 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 160 km/t
– Hastighedsgrænse på 70 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 140 km/t
– Hastighedsgrænse på 60 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 120 km/t
– Hastighedsgrænse på 50 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 100 km/t
– Hastighedsgrænse på 40 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 80 km/t
– Hastighedsgrænse på 30 km/t	ubetinget frakendelse ved hastighed på over 60 km/t

Som det fremgår af oversigten, ville ordningen indebære, at der allerede ved hastigheder på over 80 km/t og 60 km/t, når hastighedsbegrænsningen er på henholdsvis 40 km/t og 30 km/t, skulle ske ubetinget frakendelse af førerretten.

Hastighedsgrænser på 30 og 40 km/t har normalt en særlig trafiksikkerhedsmæssig begrundelse. Omvendt kan sådanne lave hastighedsgrænser være fastsat på vejstrækninger, hvor der kun på nogle tidspunkter af døgnet er en klar færdselsmæssig begrundelse herfor, f.eks. i byer med meget trafik i dagtimerne, ved skoler, ved vejarbejde og lignende. I disse tilfælde er en ubetinget frakendelse efter Rigsadvokatens opfattelse en uforholdsmæssig reaktion, når der samtidig henses til, at kørsel med hastigheder i dette niveau kan forekomme som følge af manglende opmærksomhed hos bilisten på skiltning mv.

En eventuel ændring bør derfor efter Rigsadvokatens opfattelse ved den nævnte model f.eks. udformes således, at ubetinget frakendelse alene skal ske, når hastighedsgrænsen er overskredet med mere end 100 pct., og hastigheden tillige har været højere end 100 km/t.

Afslutningsvis bemærkes, at indførelse af faste øvre grænser for ubetinget frakendelse som skitseret ovenfor vil indebære en forenkling af politiets og anklagemyndighedens behandling af sådanne sager, da der ikke efter forslaget vil skulle føres bevis for kørselens konkrete farlighed.

Retspraksis om de »typetilfælde« vedrørende færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, der med lovforslaget foreslås omfattet af reglerne om udenretlig vedtagelse

Formålet med dette bilag er at illustrere de typetilfælde af overtrædelse af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, der foreslås omfattet af reglerne om udenretlig vedtagelse i færdselslovens § 119 a, stk. 1, med nyere trykte domme.

Bilaget omfatter dels eksempler på hovedreglen om, at de pågældende typetilfælde medfører en betinget frakendelse af førerretten (eller kørselsforbud), dels eksempler på sådanne formildende omstændigheder, at hovedreglen om betinget frakendelse fraviges. De nævnte eksempler er ikke udtømmende.

Rækkefølgen af forseelsestyper følger systematikken i det foreslåede nye stk. 2 i færdselslovens § 119 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

For en nærmere gennemgang af ældre retspraksis henvises til bogen »Farlig kørsel & frakendelse« af Gorm Toftegaard Nielsen og Uno Valbak fra 1992.

1. Uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 4, stk. 1

Som eksempel fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 1976.788.

Under ordinær rutekørsel med en bus undlod tiltalte at standse ved et lysreguleret kryds, hvor lyset skiftede til rødt, inden han passerede stoplinjen, og hvor bussen derefter kolliderede med en fra højre side kommende knallertfører, som kørte frem for grønt lys. Tiltalte blev idømt en bøde på 1.000 kr., og da han fandtes at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og derved forvoldt det pågældende sammenstød, blev anklagemyndighedens påstand om betinget førerretsfrakendelse taget til følge.

Som eksempel på et tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse, kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 2000.2130 og TfK 2000.556/1.

Tiltalte holdt for rødt i lys som den forreste i en række af trafikanter. Tiltalte rullede herunder baglæns, hvorfor den bagvedholdende bilist dyttede ad ham. Tiltalte kørte derefter frem for rødt lys og var herved ved at påkøre to krydsende cyklister. Landsretten fandt at kunne lægge til grund, at tiltaltes fremkørsel for rødt lys skete med beskeden hastighed, efter at han var standset for rødt lys, og muligt skyldtes forvirring over, at den bagvedholdende bil dyttede. Henset hertil, og da der ikke skete uheld ved fremkørslen, blev tiltalte frifundet for påstanden om betinget frakendelse.

2. Passage af jernbaneoverkørsel, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 5, stk. 2

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.664 og UfR 2006.2974.

Tiltalte, født 1938, var skyldig i overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 5, stk. 1 og 2, idet han som fører af en personbil kørte frem og passerede en jernbaneoverkørsel, selv om signalet viste rødt blink og bommene var lukkede, hvilket medførte, at han påkørte den lukkede bom med materiel skade til følge. Tiltalte blev for dette forhold og anden overtrædelse af færdselsloven idømt en bøde på 1.500 kr., mens retten ikke fandt grundlag for at frakende ham førerretten efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1. Anklagemyndigheden ankede dommen med påstand om skærpelse, herunder med påstand om betinget førerretsfrakendelse. Landsretten fandt den idømte bøde passende, men udtalte, at selv om tiltalte på

grund af solen havde overset lyssignal og bom, havde han ved sin kørsel tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og forvoldt skade på ting og nærliggende fare for skade i øvrigt, hvorfor førerretten skulle frakendes ham betinget.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2004.199.

Tiltalte, født 1960, var skyldig i overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 5, stk. 1 og 2, idet han som fører af en lastbil kørte frem og passerede en jernbaneoverskæring, selv om signalanlægget blinkede, og bommene var ved at gå ned, hvilket bevirkede, at han påkørte den ene bom, der var på vej mod vandret stilling. Tiltalte blev for dette forhold og andre overtrædelser af færdselsloven af byretten idømt en bøde på 2.500 kr. og frakendt førerretten betinget. Landsretten, som alene fik forelagt spørgsmålet om førerretsfrakendelse, stadfæstede byrettens dom, idet det bemærkedes, at selv om tiltalte på grund af solen måtte have overset lyssignal og bom, og selv om der ikke opstod en aktuel faresituation, havde han ved sin kørsel tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og fremkaldt en sådan fare, at førerretten skulle frakendes ham betinget.

3. Vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 18, stk. 1

Som eksempel fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2000.295.

Tiltalte, født 1946, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 18, stk. 1, ved at have påbegyndt vending til venstre, hvorved hun blev påkørt af en bil, der kom bagfra. Tiltalte blev af byretten anset med en bøde på 750 kr. Landsretten forhøjede bøden til 1500 kr. efter en samlet bedømmelse af den begåede færdselsforseelse. Tiltalte blev endvidere frakendt førerretten betinget.

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.415.

Tiltalte havde under patruljekørsel i den hensigt at foretage u-vending i et lysreguleret kryds påbegyndt svingning til venstre, hvilket havde til følge, at en modkørende knallertfører påkørte patruljevognens højre bagside. Tiltalte blev af byretten straffet med en bøde på 1.000 kr., hvilket blev stadfæstet af landsretten. Byretten frakendte endvidere tiltalte førerretten betinget. Landsretten anførte, at udgangspunktet i et tilfælde som det foreliggende er betinget frakendelse af førerretten. Under hensyn til de komplicerede oversigtsforhold i krydset, og da det måtte anses for godtgjort, at patruljevognen holdt stille, da den blev påkørt, fandtes det overvejende betænkeligt at anse det for godtgjort, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev derfor frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2000.330.

Tiltalte, født 1974, foretog u-vending i et lysreguleret kryds, hvorefter der skete sammenstød med en modkørende bil, der kørte ind i krydset for grønt lys. Byretten idømte tiltalte en bøde på 1500 kr. og frakendte ham førerretten betinget. Landsretten lagde til grund, at tiltalte holdt stille ude i krydset og først kørte frem, da repeterlyset efter hans opfattelse viste rødt lys for den modkørende færdsel, og da der i øvrigt var et hul i trafikken. På denne baggrund fandtes det ikke godtgjort, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev herefter ikke frakendt førerretten betinget, og bøden blev nedsat til 750 kr.

4. Manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hajtænder eller anden afmærkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 2

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.592.

Tiltalte, født 1965, overholdt ikke sin ubetingede vigepligt i et kryds, hvorved der skete sammenstød med en bil, der kom fra hendes højre side. Tiltalte blev idømt en bøde på 1.500 kr. Under henvisning til bl.a., at tiltalte havde holdt stille og orienteret sig inden fremkørslen, og da udsynet blev indskrænket af et plankeværk, fandt byretten ikke, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Påstanden om betinget førerretsfrakendelse blev derfor ikke taget til følge. Sagen blev indbragt af anklagemyndigheden for landsretten med påstand om betinget førerretsfrakendelse. Landsretten bemærkede, at uanset at det måtte lægges til grund, at tiltalte havde holdt stille for at orientere sig, og det oplyste om tiltaltes orienteringsmuligheder, var der ikke sådanne undskyldende momenter, at hun kunne frifindes for påstanden om betinget førerretsfrakendelse. Påstanden herom blev herefter taget til følge.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.452.

Tiltalte, født 1971, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, ved at have ført sin personbil ud på en vej uden at overholde sin ubetingede vigepligt, hvilket bevirkede, at der skete sammenstød med en personbil ført af F, der kom fra tiltaltes højre side. Det blev lagt til grund, at oversigtsforholdene i krydset var gode, og at tiltaltes udsyn mod højre var godt, idet han, i hvert fald 10 m inden han nåede frem til hjætenderne i krydset, var synlig for en bilist, der var ved at blive overhalet af F. F kørte med en hastighed af ca. 100 km/t. Ved at køre ind i krydset uden at være opmærksom på, at der i kort afstand fra krydset foregik en overhaling, havde tiltalte tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev straffet med en bøde på 1.500 kr. og frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.104 (kørselsforbud i stedet for betinget frakendelse).

Tiltalte, født 1984, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, ved at have ført personbil ind i et kryds uden at overholde sin ubetingede vigepligt, hvorved han stødte sammen med en personbil, der kom fra hans venstre side. Det blev lagt til grund, at tiltalte efter at have holdt ved hjætenderne, hvor han først så til venstre side og så til højre side, kørte ind i krydset og påbegyndte venstresving, selv om hans udsyn til venstre var nedsat på grund af en holdende varebil. Tiltalte, der ikke forsøgte at forbedre sit udsyn ved at orientere sig til venstre side endnu en gang, eventuelt efter at have holdt stille lidt længere, og efter at have kørt lidt længere frem, fandtes ved sin kørsel at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og han havde herved voldt skade på ting. Tiltalte blev herefter idømt en bøde og idømt kørselsforbud i medfør af færdselslovens § 127, jf. § 125, stk. 1, nr. 1.

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2008.844.

Tiltalte, født i 1964, var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, samt straffelovens § 241 og § 249, idet han ikke havde overholdt sin ubetingede vigepligt, da han skulle passere en vej, hvorved hans påhængsvogn var blevet påkørt af en motorcykel, der var kommet kørende fra tiltaltes højre side. Ved påkørslen døde passageren, og føreren af motorcyklen kom meget alvorligt til skade. Tiltalte, der kendte krydset, og vidste, at oversigtsforholdene var dårlige, forklarede, at han havde holdt stille ved hjætenderne og orienteret sig til begge sider, før han kørte frem, og at han igen havde holdt stille, da han var kommet en meter frem. Tiltalte var skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, men han blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249. Det blev lagt til grund, at udsynet for tiltalte i den retning, hvorfra motorcyklisten var kommet, havde været meget dårligt, og der var ikke oplysninger om, hvor motorcyklisten havde befundet sig, da tiltalte passerede hjætenderne. Herefter var det ikke bevist, at tiltalte havde udvist en sådan uagtsomhed, at han kunne dømmes for overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249. Tiltalte blev derfor alene idømt en bøde på 1.000 kr. og frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2003.173.

Tiltalte, født 1970, havde ført personbil ind i en rundkørsel uden at opfylde sin ubetingede vigepligt over for en cyklist. Landsretten lagde til grund, at tiltalte standsede op ved hjåttænderne og orienterede sig. Han kørte herefter langsomt frem, da han ikke havde bemærket cyklisten, der kom fra hans venstre side. Cyklisten blev herefter ramt med meget lav hastighed. Landsretten lagde endvidere til grund, at cyklisten ikke havde lys på cyklen, at hendes regnslag, der var grønt og blåt, til dels dækkede cyklen, at det var regnvej, vådt føre og tussmørke. Landsretten fandt herefter (modsat byretten, der havde frakendt tiltalte førerretten betinget) ikke, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og tiltalte blev herefter ikke frakendt førerretten betinget, men alene idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2000.453.

Tiltalte, født 1941, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 2, ved under udkørsel fra et parkområde at være stødt sammen med en cyklist på racercykel, der kom fra hans højre side ad en dobbeltrettet cykelsti. Byretten frakendte tiltalte førerretten betinget. Landsretten fandt under hensyn til krydsets beskaffenhed, de dårlige oversigtsforhold, samt at racercyklen kom med betydelig hastighed fra tiltaltes højre side ad cykelfeltet, hvor udsynet var begrænset af et skilt, ikke, at tiltalte ved at køre ganske langsomt frem mod krydset uden at standse helt op ved vigelinjerne havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev derfor frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse.

5. Manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel fra parkeringsplads, over fortov eller lignende og hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 3

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2007.680.

Tiltalte, der var postbud, var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 3, samt straffelovens § 241, idet tiltalte var kørt ud fra en indkørsel til en ejendom uden at overholde sin vigepligt, hvorved hans bil var blevet ramt af en bil, der kom fra tiltaltes højre side, og som var i færd med at overhale en også fra højre kommende bil. Føreren af den overhalende bil døde af sine kvæstelser ved sammenstødet. Tiltalte nægtede sig skyldig med henvisning til, at han havde holdt stille, og han havde ikke passeret kantlinjen, da sammenstødet skete. Byretten frifandt tiltalte. Landsretten fandt tiltalte skyldig i overtrædelse af de to bestemmelser i færdselsloven, idet det var bevist, at hans bil havde befundet sig ca. 80 cm inde på den asfalterede kørebane. Tiltalte blev derimod frifundet for uagtsomt manddrab, idet der blev lagt vægt på, at tiltalte havde kørt langsomt frem og var bremsset, da han fik øje på den overhalende bil i den vognbane, hvor der normalt kun forekom færdsel fra hans venstre side, og tiltaltes uagtsomhed var derfor ikke alvorlig nok til domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 241. Førerretten blev frakendt betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2004.613.

Tiltalte erkendte sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 3, idet han ikke havde overholdt sin ubetingede vigepligt, da han kørte ud i et kryds, hvor han havde ubetinget vigepligt, idet han ikke bemærkede, at han kørte ind i et kryds, da han var blændet af solen. Der var nedlagt påstand om betinget førerretsfrakendelse, hvilken påstand tiltalte påstod sig frifundet for. I byretten blev tiltalte frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse, idet byretten lagde til grund, at der på uheldstidspunktet havde været generende sollys, og vigepligten havde alene været markedet ved en enkelt tavle. Anklagemyndigheden ankede, og landsretten tog påstanden om betinget førerretsfrakendelse til følge, idet tiltalte

havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden ved ikke at have bemærket vejkrydset, og den omstændighed, at tiltalte havde følt sig generet af sollys kunne ikke føre til et andet resultat.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 1996.1386.

Tiltalte, der inden udkørselen havde gjort holdt og orienteret sig til begge sider, havde påkørt en fra venstre kommende cyklist, som han trods gode oversigtsforhold først havde set i det øjeblik, han var kørt frem.

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2002.87.

Tiltalte var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 3, ved at have kørt ud fra en ejendom uden at opfylde sin ubetingede vigepligt, hvorved han blev påkørt af en bil, der kom fra tiltaltes venstre side, og som han ikke havde set på grund af dårlige oversigtsforhold mod venstre. Tiltalte blev dømt for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 3, men han blev frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse, da han ikke fandtes at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden ved at køre ud, som han havde gjort.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 2000.2533 og TfK 2000.709.

Tiltalte kørte fra parkeringsplads over kørebane for at fortsætte ad en over for pladsen beliggende sidevej. Under kørslen ind på sidevejen påkørte tiltalte en ligeudkørende cyklist, der kørte på cykelsti og kom fra tiltaltes højre side. Tiltaltes kørsel fandtes omfattet af færdselslovens § 26, stk. 3, og han blev for overtrædelse heraf samt af § 3, stk. 1, idømt bøde. Tiltaltes førerret blev ikke frakendt betinget, idet hans kørsel ikke fandtes at være sket under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Der blev herved lagt vægt på, at der holdt biler parkeret ud for cykelstien, den begrænsede sigtbarhed samt cyklistens kørsel med høj hastighed på ca. 30 km/t. med foroverbøjet stilling og mørk beklædning.

6. Manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører, jf. færdselslovens § 26, stk. 6

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.807.

En lastbilchauffør var tiltalt for bl.a. overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, og straffelovens § 241 ved under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden i et lysreguleret kryds at have foretaget svingning til højre efter at have holdt for rødt lys uden at overholde sin ubetingede vigepligt, hvorved der skete sammenstød med cyklist A, der også havde holdt stille, og A blev dræbt på stedet. Tiltalte havde ikke set A før sammenstødet, og han forklarede, at han var trillet langsomt frem, da lyset skiftede. Han var klar over, at der var en død vinkel foran lastbilen, men han kunne kun komme uden om denne vinkel, hvis han satte sig over på passagerpladsen. Tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af § 26, stk. 6, og i uagtsomt manddrab, idet han havde påkørt den ligeudkørende A under højresvingningen, og selv om lastbilens blinde vinkel kunne have skjult A, burde tiltalte have set A, før hun kom ind i vinklen, eller tiltalte kunne have ventet med at køre frem, til eventuelle cyklister havde haft mulighed for at passere. Tiltalte blev idømt 20 dagbøder a 250 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, og straffelovens § 241 og en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af køre- og hviletidsbestemmelserne. Førerretten blev frakendt betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2004.597.

Tiltalte, født 1973, var tiltalt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 241 ved under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden som fører af en lastbil at have benyttet håndholdt

mobiltelefon og være svinget til højre i et lysreguleret kryds uden at sikre sig, at det kunne ske uden ulempe for en cyklist, der kørte ligeud, hvilket medførte, at han påkørte cyklisten, der herved pådrog sig så alvorlige kvæstelser, at han afgik ved døden. Byretten lagde bl.a. til grund, at tiltaltes køretøj spærrede for cykelstien, hvor tiltalte formentlig holdt stille, og at cyklisten kørte frem til lastbilen, hvor cyklisten ligesom prøvede at skubbe lastbilen væk og mistede balancen. Tiltalte blev frifundet for tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 241, men fundet skyldig i overtrædelse af færdselsloven og blev idømt en bøde på 2.500 kr. og frakendt førerretten betinget. Landsretten bemærkede bl.a., at tiltalte havde overtrådt sin ubetingede vigepligt, idet han under højresving kørte ind over det med blå markerede cykelfelt uden at sikre, at dette kunne ske uden ulempe for andre. Landsretten bemærkede endvidere, at tiltalte herved og navnlig ved at have benyttet håndholdt mobiltelefon som sket under svingning i et befærdet kryds havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Idet landsretten endvidere tiltrådte, at der efter det oplyste om tiltaltes kørsel sammenholdt med oplysningerne om cyklistens noget atypiske kørsel ikke var fuldt tilstrækkeligt grundlag for domfældelse efter straffelovens § 241, blev byrettens dom stadfæstet.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TjK 2002.187.

Tiltalte, født 1945, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, ved som fører af en varebil med tilkoblet påhængsvogn at have svinget til højre i et kryds, hvorved han stødte sammen med F, der kørte på knallert på cykelsti i samme retning. Det blev lagt til grund, at F kørte frem mod krydset med en hastighed, der ikke var usædvanlig, og at han i krydset påkørte vogntoget, som blev ført af tiltalte, og som var i færd med at svinge til højre. Det blev endvidere lagt til grund, at tiltalte ikke havde bemærket F inden sammenstødet, selv om der var frit udsyn over cykelstien de sidste 25-30 meter inden krydset. Tiltalte fandtes herved at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og han blev frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2 [nu § 125, stk. 1, nr. 1].

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TjK 2007.591/2.

Tiltalte, født 1975, blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, ved i en personbil at have svinget til højre, hvorved der skete sammenstød med en knallertkører, A, der i krydset kørte på cyklistbanen i samme retning som tiltalte. Tiltalte blev straffet med en bøde på 1.000 kr. Efter A's forklaring var hans knallert ulovligt indrettet, således at den kunne køre med en hastighed på op til 70 km/t., og efter de afgivne forklaringer var det betænkeligt at lægge til grund, at A's hastighed hen mod krydset havde været under 50 km/t. Herefter, og da det efter tiltaltes forklaring måtte lægges til grund, at han kørte ganske langsomt ind i krydset og påbegyndte svingningen, mens han to gange orienterede sig ved at se i spejlene og over skulderen, var det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at tiltalte ved sin kørsel havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev herefter frifundet for en påstand om betinget førerretsfrakendelse efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TjK 2006.568.

Tiltalte, født i 1960, var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 6, samt straffelovens § 249 ved i lygtetændingstiden under kørsel med en lastbil med sættevogn under højresvingning at have påkørt en ligeudkørende cyklist A, der kom alvorligt til skade, idet A pådrog sig svære skader på det ene ben. I byretten blev tiltalte fundet skyldig og frakendt førerretten betinget. Landsretten dømte alene tiltalte for overtrædelse af § 3, stk. 1, og § 26, stk. 6, idet tiltalte ikke burde have overset cyklisten under sit højresving. Tiltalte blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 249, da det efter bevisførelsen ikke kunne afvises, at A havde kørt uden cykellygte og havde talt i mobiltelefon, da påkørslen skete, ligesom det heller ikke kunne afvises, at A havde været spirituspåvirket. Selv om påkørsel af cyklister under højresving normalt medfører betinget frakendelse af førerretten, fandt landsretten, at tiltaltes kørsel

ikke havde indebåret en sådan tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, at førerretten skulle frakendes betinget. Tiltalte blev herefter alene idømt en bøde på 1.000 kr.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 2006.1925 og TfK 2006.364.

Tiltalte, født i 1944, var tiltalt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 241 ved som fører af en lastbil med tilkoblet påhængsvogn i et lysreguleret kryds at være svinget til højre uden at have sikret sig, at dette kunne ske uden ulempe for en 14-årig cyklist, F, der kørte ligeud. Det medførte, at han påkørte F, der som følge af de herved tilføjede kvæstelser døde. Byretten lagde til grund bl.a., at tiltalte var stoppet for rødt lys, før han svingede, og at lastbilens forvogn næsten var kommet helt rundt i krydset, før ulykken skete. Det blev videre lagt til grund, at tiltalte under svingningen havde orienteret sig i spejlene. Tiltalte blev frifundet for tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 241 og for en påstand om betinget frakendelse af førerretten, men fundet skyldig i overtrædelse af færdselsloven og idømt en bøde på 1.000 kr. Af de grunde, byretten havde anført, og på baggrund af indretningen af vejkrydset og de ganske særlige oversigtsforhold på stedet tiltrådte landsretten, at tiltalte var frifundet som sket. F's forældres krav om erstatning og tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26a blev bortset fra erstatning for en ødelagt cykel ikke taget til følge.

7. Manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. færdselslovens § 26, stk. 6

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 2008.2367.

Tiltalte, født 1963, var tiltalt for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 26, stk. 6, ved under svingning til venstre at have kørt under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet han stødte sammen med en modkørende bilist. Tiltalte nægtede sig skyldig og forklarede bl.a., at han på grund af højt græs i en svingbane måtte læne sig helt frem i bilen, der var med automatgear, og at hans fod gled fra bremsen til speederen, hvorefter bilen »hoppede frem«. Byretten idømte tiltalte en bøde på 1.500 kr. og frakendte ham førerretten betinget. Efter bevisførelsen for landsretten blev det lagt til grund, at oversigtsforholdene på uheldsstedet, herunder med græsbevoksningen, ikke havde været af en sådan beskaffenhed, at tiltalte havde været forhindret i ved den fornødne agtpågivenhed at kunne se de modkørende biler. Det tiltrådtes, at tiltalte, der under disse omstændigheder ikke holdt tilbage for den modkørende bil, var fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 6. Den omstændighed, at tiltaltes fod gled fra bremsepedalen til speederen, kunne efter det beskrevne ikke føre til, at han ikke fandtes skyldig i overtrædelse af de nævnte bestemmelser. Det tiltrådtes endvidere, at tiltalte ved sin kørsel havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og derved voldt tingsskade, og at han således var frakendt førerretten betinget.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2007.845 (kørselsforbud i stedet for betinget frakendelse).

Tiltalte, født i 1987, var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, ved under svingning til venstre i et vejkryds at have kørt under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet han påkørte en modkørende bilist. Tiltalte erkendte sig skyldig, men påstod frifindelse for påstanden om kørselsforbud. Byretten idømte tiltalte en bøde på 750 kr. Flertallet frifandt tiltalte for at blive pålagt kørselsforbud med henvisning til, at tiltalte havde kørt langsomt frem i krydset, og forseelsen var derfor ikke så grov, at kørslen var sket under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Anklagemyndigheden ankede med påstand om pålæg af kørselsforbud. Landsretten pålagde tiltalte kørselsforbud, idet krydset var ukompliceret og med gode oversigtsforhold, og det måtte derfor tilskrives uopmærksomhed, at tiltalte havde overset den modkørende bil. Selv om tiltalte havde kørt langsomt og

kun var lidt inde i den modkørendes kørebane, havde han ved sin kørsel tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2003.33.

Tiltalte var i byretten blevet frifundet for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, ved i forbindelse med et venstresving at have overset en modkørende cyklist, idet byretten havde lagt vægt på cyklistens uopmærksomhed og høje fart. I landsretten blev tiltalte dømt, da han havde gennemført venstresvinget uden at have set cyklisten, der ramte en trailer. Da en bilist må regne med, at cyklister kan køre med en hastighed på omkring 35 km/t, og da krydset ikke fra tiltaltes kørselsretning var kompliceret, havde tiltalte tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og han blev derfor frakendt førerretten betinget.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2005.651.

Tiltalte nægtede sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 6, ved under venstresvingning i et kryds at have overset en modkørende motorcyklist, der ramte bilen, hvorved motorcyklisten kom til skade, med henvisning til, at motorcyklisten havde kørt for hurtigt. Den tilladte hastighed på uheldsstedet var 60 km/t, og det kunne lægges til grund, at motorcyklisten havde kørt mellem 75 og 87 km/t, inden han begyndte at bremse. Trods hastighedsoverskridelsen blev tiltalte fundet skyldig og idømt en bøde på 1.500 kr. samt frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1 [nu § 125, stk. 1, nr. 1].

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2000.660.

Tiltalte, født 1961, havde overtrådt færdselslovens § 26, stk. 6, ved at svinge til venstre i et kryds, hvorved der skete sammenstød med en modkørende bil. Byretten idømte tiltalte en bøde på 1.500 kr. og frakendte ham førerretten betinget. Landsretten lagde til grund, at den modkørende bil, som tiltalte blev påkørt af, var kørt ind i krydset med god fart, og at føreren af denne bil havde været skjult af et par forankørende biler, indtil den trak mod højre og fortsatte ligeud, mens de to andre standsede op for at svinge til venstre. Idet der herefter forelå formildende omstændigheder, udgik bestemmelsen om betinget frakendelse af førerretten.

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 1999.107.

Den 30-årig tiltalte foretog venstresving i det lysregulerede kryds Øster Søgade/Classensgade/Østerbrogade fra Øster Søgade ad Østerbrogade uden at iagttage sin vigepligt over for en modkørende personbil, der kom ad Classensgade. Byretten idømte tiltalte en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1 og § 26, stk. 6. Da tiltalte troede, at kørende fra Classensgade havde rødt lys, idet hun fejlagtigt ikke opfattede det pågældende sted som et vejkryds, fandtes hun ved sin kørsel at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og hun frakendtes derfor førerretten betinget. Landsretten anførte, at det af tiltalte udviste forhold bl.a. var karakteriseret ved, at hun var kørt langsomt ind i krydset og ikke passerede nogen stoplinie inde i krydset. Herefter og efter krydssets komplicerede karakter, fandtes tiltalte ikke at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Hun blev derfor frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse.

8. Påkørsel af gående i et fodgængerfelt, jf. færdselslovens § 27, stk. 6 og 7

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.332.

Tiltalte var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 27, stk. 6, ved på sin motorcykel i forbindelse med en højresvingning at have påkørt en fodgænger i et lysreguleret fodgængerfelt. Tiltalte erkendte sig skyldig, men påstod frifindelse for påstanden om betinget frakendelse af førerretten, idet han ikke mente, at han havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte forklarede, at han var kørt i skridtgang ind i fodgængerfeltet, og han havde regnet med, at han havde kunnet køre imellem de to fodgængere, der befandt sig i fodgængerfeltet, og påkørslen var kun sket, fordi den ene fodgænger var trådt baglæns ind i motorcyklens forhjul. I byretten blev tiltalte idømt en bøde på 1.500 kr. og frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse. Anklagemyndigheden ankede. Landsretten tog påstanden om betinget førerretsfrakendelse til følge, idet den fandt, at tiltalte ved at fortsætte kørslen ind i fodgængerfeltet havde skabt en farlig situation, der resulterede i påkørsel med personskaade til følge. Tiltalte havde derfor kørt under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og han blev frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2006.240.

Tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 27, stk. 7, ved en eftermiddag at have ført en personbil i inderste vognbane ad en gade i retning fra øst mod vest, hvor han i et fodgængerfelt påkørte en fodgænger på rulleskøjter, der var på vej tværs over gaden fra syd mod nord. Det blev lagt til grund, at der holdt en bus stille foran fodgængerfeltet, og at den holdt i anden vognbane. Efter bussens placering måtte tiltalte forvente, at der kunne være fodgængere på vej over gaden i fodgængerfeltet. Det blev endvidere efter tiltaltes egen forklaring lagt til grund, at tiltalte, da han nærmede sig fodgængerfeltet, ikke havde mulighed for at se, om der var gående i fodgængerfeltet på grund af bussen. Da han trods dette kørte bilen ind i fodgængerfeltet og påkørte drengen, som kom til skade, fandtes han at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte blev idømt en bøde på 1.500 kr. og frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2002.97.

Tiltalte erkendte sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 27, stk. 6, ved at have påkørt en fodgænger under venstresvingning i et fodgængerfelt i en større by. Tiltalte var kørende i en varebil med brede dørstolper, og han havde derfor ikke bemærket fodgængerens, som blev ramt med lav hastighed og ikke kom alvorligt til skade. Byretten frifandt tiltalte for påstanden om betinget førerretsfrakendelse. Landsretten fandt, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden med sin kørsel og frakendte derfor tiltalte førerretten betinget. Landsretten henviste i den forbindelse til, at tiltalte havde påkørt en fodgænger, der for grønt lys gik med normal hastighed i et fodgængerfelt.

Som eksempler på tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets dom gengivet i TfK 2006.113.

Tiltalte, født 1935, var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 27, stk. 6, ved som fører af en personbil under højresving i et lysreguleret kryds at have påkørt en af A ført el-scooter, der var på vej gennem fodgængerfeltet, hvorved A kom til skade. Landsretten lagde til grund, at A førte el-scooteren med en hastighed på ca. 10 km/t, hvilket væsentligt oversteg almindelig ganghastighed. A kunne derfor ikke anses som gående, hvorfor tiltalte blev frifundet for tiltalen for overtrædelse af færdselslovens § 27, stk. 6. Tiltalte blev herefter alene fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og straffet med en bøde på 500 kr. Da A's høje hastighed kunne have været en medvirkende årsag til, at tiltalte ikke så hende under kørslen frem mod fodgængerfeltet, havde tiltalte ikke tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, hvorfor hun blev frifundet for påstanden om betinget førerretsfrakendelse.

Østre Landsrets dom gengivet i TfK 2005.787.

Tiltalte, født 1965, foretog som fører af en lastbil højresvingning i et lysreguleret kryds, hvorunder han påkørte en fodgænger, der var på vej over i et fodgængerfelt, hvorved fodgængerens kom alvorligt til skade. Byretten lagde bl.a. til grund, at tiltalte havde ventet for rødt lys og havde ladet cyklister passere, inden han påbegyndte svingning til højre med ganske lav hastighed uden at bemærke skadelidte, hvorefter lastbilen ramte skadelidtes rollator, så hun faldt og kom ind under lastbilen. Byretten lagde endvidere til grund, at tiltalte, der var klar over det dårlige udsyn, han havde fra lastbilen, ikke havde holdt særlig øje med, om der var fodgængere, der skulle passere fodgængerfeltet. Byretten fandt herefter tiltalte skyldig i overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 249 og frakendte ham førerretten betinget. Landsretten lagde til grund, at ulykken var sket som beskrevet af byretten, idet det dog ikke kunne lægges til grund, at tiltalte ikke havde holdt øje med fodgængere, der skulle passere fodgængerfeltet. Landsretten frifandt herefter tiltalte for tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 249 og påstanden om betinget førerretsfrakendelse. Tiltalte blev for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 27, stk. 6, straffet med en bøde på 2.000 kr.

9. Bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- og frakørselsvej til sådan vej, jf. færdselslovens § 46, stk. 2

Som eksempler fra retspraksis, hvor der er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2009.63.

Tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 46, stk. 2, ved den 12. november 2007 kl. ca. 03.45 at have bakket mod færdselsretningen på en tilkørselsrampe til en motorvej. Tiltalte forklarede, at han kl. 04.00 skulle starte med at transportere levende søer, og det var vigtigt, at han kunne starte transporten rettidigt. Olielampen i bilen blinkede, og han vidste, at der var en tankstation ved den afkørsel, som han netop havde passeret. Han besluttede derfor at bakke op ad tilkørselsrampens nødspor for at komme hen til tankstationen. Han aktiverede katastrofeblinket og tændte bilens lysbro. Tiltalte blev idømt en bøde på 1.500 kr. Tiltalte havde ved at bakke op ad tilkørselsrampen, uanset at det var om natten, og at der ikke opstod konkret fare, fremkaldt nærliggende risiko for alvorlig fare og blev herefter frakendt førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Vestre Landsrets afgørelse gengivet i UfR 2004.1959 og TfK 2004.404/2.

Tiltalte havde som fører af en bus kørt i sydlig retning ad motorvejen, da han førte bussen ind i nødsporet og herefter foretog bakning i nordlig retning ad en tilkørselsvej til motorvejen. Tiltalte havde herved overtrådt færdselslovens § 46, stk. 2, og blev idømt en bøde på 1.000 kr. Tiltalte frakendtes endvidere førerretten betinget.

Som eksempel på et tilfælde, hvor der ikke er sket betinget frakendelse kan nævnes:

Østre Landsrets afgørelse gengivet i TfK 2008.108/2.

Tiltalte, født 1959, der var fører af en varebil, bakkede på en motorvej ca. 20 m mod færdselsretningen i nødsporet ind på spærrefladen mod en motorvejsafkørsel, hvorfra han kørte frem ad afkørselsbanen. Tiltalte blev af byretten idømt en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 46, stk. 2, og frakendt førerretten betinget. Landsretten lagde bl.a. til grund, at der på stedet var gode oversigtsforhold, klart vejr og ringe trafik, og at tiltaltes kørsel ikke var til gene for andre trafikanter. Det lagdes endelig til grund, at tiltalte under bakningen, der foregik med en hastighed af 15-20 km/t, havde tændt bilens havariblinklys. På denne baggrund fandt landsretten ikke tilstrækkelig grund for at anse tiltaltes kørsel som en sådan tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, at han skulle frakendes førerretten betinget. Bestemmelsen om betinget førerretsfrakendelse udgik derfor.